NCE

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Informe trimestral

Número 118
Abril de 2022

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Hisenda

Nota de Conjuntura Econòmica
Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn
Número 118. Abril de 2022
ISSN: 2013-3480

© Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca
Llicència completa:
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca

Edició
Direcció General d'Anàlisi i Prospectiva Econòmica
Carrer del Foc, 57
08038 Barcelona
http://economia.gencat.cat

Redacció
Direcció General d'Anàlisi i Prospectiva Econòmica,
amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la
Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 30 d'abril de 2022

Disseny gràfic
Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. Entorn de l'economia catalana	10
2. Producte interior brut	20
Requadre 1. Previsions de l'economia catalana	32
3. Comerç exterior	37
Requadre 2. Fluxos comercials i turístics de Catalunya amb Ucraïna i Rússia	45
4. Preus i salaris	52
5. Mercat de treball	70
6. Àmbit monetari i financer	80
7. Sector públic	93
8. Recull d'indicadors	100
Requadre 3. La població nascuda a l'estranger sosté la demografia de Catalunya	103

Els trets més destacats

- L'any 2022 es desenvolupa marcat per l'impacte de la guerra a Ucraïna, que rebaixa les perspectives econòmiques mundials. Segons les previsions de l'FMI d'abril, s'espera un creixement mundial del 3,6 % el 2022 i el mateix ritme per al 2023.

- Augmenten els riscos a la baixa, relacionats amb la inflació i els problemes en les cadenes de subministrament. Malgrat això, la crisi sanitària es troba en un punt de major control, tot i les incerteses lligades al progrés de la vacunació a escala global.

- A la zona euro, la proximitat de la guerra ha fet augmentar la incertesa i ha tingut un impacte directe en l'evolució dels preus, especialment dels productes energètics. L'FMI preveu un creixement de l'activitat del 2,8% el 2022. Les dades macroeconòmiques més recents apunten per al primer trimestre de 2022 un creixement intertrimestral moderat, del 0,2 %, en la línia ja iniciada en el darrer trimestre de 2021 (0,3 %).

- L'economia espanyola modera el ritme de creixement fins al 0,3 % intertrimestral, segons les dades d'avanç de la comptabilitat de l'INE per al primer trimestre. L'escenari macroeconòmic elaborat pel Govern espanyol situa el creixement al 4,3 % el 2022.

- El primer trimestre del 2022 el PIB català augmenta un 0,1% trimestral i un 6,4% interanual, segons dades de l'avanç trimestral del PIB de l'Idescat. Es produeix un alentiment en la recuperació a causa del context global d'augment de la inflació i de problemes d'aprovisionament. La guerra a Ucraïna ha intensificat aquests problemes, en particular l'alça en els preus energètics i de primeres matèries, alhora que ha incrementat la incertesa. En canvi, la nova etapa de gestió de la pandèmia, amb restriccions mínimes, ha contribuït a donar suport a l'activitat econòmica.

- Malgrat l'alentiment de la recuperació per l'actual context d'elevada incertesa i tensions globals, cal destacar la millora notable de la situació econòmica respecte d'un any enrere, amb un creixement interanual del 6,4% (5,0% a la zona euro i 6,4% a Espanya).

- L'economia catalana segueix tancant la bretxa respecte de la situació prepandèmia: el primer trimestre el PIB en volum és un 2,8 % inferior al del quart trimestre del 2019, quan un any enrere aquesta bretxa era d'un 8,7 %; en el cas del PIB espanyol, se situa un 3,4 % per sota, mentre que a la zona euro el PIB ja ha recuperat els nivells prepandèmia i fins i tot els supera lleugerament (un 0,1 % per sobre).

- Per sectors econòmics, durant el primer trimestre continua la recuperació vigorosa als serveis, que mostren el creixement més intens entre els grans sectors (8,9 % interanual). Als altres grans sectors el dinamisme és menor: la construcció avança un 1,7 %, la indústria ho fa un 0,4 % i el sector agrari retrocedeix un 4,0% interanual.

- El sector industrial desaccelera el creixement interanual (fins a un 0,4 %), pel context d'inflació de costos i dels colls d'ampolla. No obstant això, l'evolució és força heterogènia per subsectors, de manera que les activitats més afectades pels problemes d'aprovisionament (com el material de transport) o més intensives en energia són les que mostren una dinàmica més negativa, mentre que altres branques industrials experimenten una evolució més favorable.

- El sector de la construcció manté el creixement positiu del seu VAB (1,7 % interanual), però a un ritme relativament baix, similar al que presentava a finals del 2021 (1,6 %). Altres indicadors sectorials des de fa mesos mostren un to més favorable que el VAB, com ara el consum de ciment o l'afiliació, així com els indicadors relacionats amb el mercat immobiliari. Però al mateix temps el sector també acusa l'encariment d'algunes primeres matèries claus per a la seva activitat.

- Els serveis es consoliden com el principal sector de creixement, i l'augment interanual del seu VAB s'accelera fins a un 8,9%. El creixement és molt generalitzat per subsectors, alhora que la millora gradual en el turisme estranger també ha estat un factor d'impuls.

- Pel que fa al turisme estranger, els darrers mesos s'observa una consolidació de la millora. Durant el primer trimestre del 2022 el nombre de pernoctacions de turistes estrangers estan un 35,3 % per sota de les que es registraren el primer trimestre del 2019 (mentre que el quart trimestre del 2021 estaven un 43,8 % per sota del mateix període del 2019). Per països, es recupera en major mesura el turisme procedent dels països de la UE mentre que destaca també la millora gradual en el turisme urbà.

- El comerç exterior de béns a Catalunya creix amb força el 2021 i continua la tendència a l'alça els dos primers mesos del 2022. Les exportacions creixen un 16,2 % interanual en l'acumulat el gener i febrer d'enguany, i superen un 16,7 % el valor exportat el mateix període del 2019 en termes corrents. Les importacions, per la seva banda, també mostren un creixement molt accentuat els dos primers mesos del 2022, d'un 25,7 % interanual i superen les del 2019 un 6,2 %. No obstant això, cal destacar que aquest augment del comerç en valors corrents en part s'explica per un increment de preus, ja que fins al febrer el preu de les exportacions augmenta un 15,5 % i el de les importacions un 22,7 % interanual al conjunt de l'Estat (per a Catalunya no disposem d'aquestes dades de preus).

- La inflació repunta fins a un 9,5 % interanual el mes de març. Si bé fins als darrers mesos de l'any 2021 la inflació elevada es concentrava en grups molt concrets, relacionats amb els preus del petroli i del gas, l'impacte dels preus d'aquests productes s'ha anat estenent per tota la cistella de consum i, per tant, ha incidit en l'evolució de la subjacent (3,4 %).

- El grup més inflacionista és el de les despeses de l'habitatge (28,8 % interanual), que inclou els subministraments (61,7 %). També destaca el grup dels transports, amb una inflació interanual del 18,9 %. A banda d'aquests dos grups, molt vinculats a l'energia, destaca el grup dels aliments, amb una inflació interanual del 6,4 %.

- L'Índex de preus industrials ha crescut un 26,6 % interanual el mes de març, una taxa que no té precedents en tota la sèrie. Destaca el fet que el component energètic creix un 71,2 %.

- El 2022, els convenis registrats fins al març mostren un increment salarial pactat del 2,04 %, molt per sota dels valors assolits per la inflació (del 7,6% interanual durant el primer trimestre), i per tant, aquest augment suposa una pèrdua notable de poder adquisitiu dels salaris pactats. El nombre de persones treballadores afectades en els convenis amb efectes per al 2022 se situa per sobre del nombre registrat l'any anterior, però encara força per sota dels valors prepandèmia. Així, el desenvolupament de la negociació col·lectiva, amb un volum important de negociació latent pendent de signatura, pot esdevenir uns dels factors destacats del grau de persistència de l'actual repunt de la inflació, de la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris i de la competitivitat en costos.

- A Catalunya els costos laborals per treballador i mes augmenten un 3,3 % en el conjunt del 2021 respecte al 2019, i els costos per hora ho fan un 5,5 %. No obstant això, entre l'any 2019 i el 2021 els costos laborals per hora augmenten de manera similar al conjunt de l'Estat i la zona euro.

- Durant el primer trimestre del 2022 l'ocupació ha continuat amb uns resultats molt positius. L'afiliació a la Seguretat Social ha marcat un nou rècord en el total d'afiliats, amb un creixement interanual d'un 4,2%, una mica superior al ritme del trimestre anterior (4,0 %). L'ocupació també manté la tònica positiva segons l'EPA (2,5 % interanual), però amb un ritme menys dinàmic que en trimestres anteriors.

- Per sectors d'activitat, destaca el dinamisme de l'afiliació al sector serveis. D'altra banda, l'ocupació indefinida encadena un any de creixement interanual i augmenta un 2,2 %, tot i que augmenta a un ritme inferior a la temporal (8,3 % interanual). La taxa de temporalitat (20,2 %) és nou dècimes més alta que la de fa un any (19,3 %).

- La taxa d'atur es manté en un 10,2 % per segon trimestre consecutiu, el valor més baix des de l'any 2008. La taxa d'atur a Espanya se situa en un 13,6%, mentre que a la UEM se situava en un 6,8% el mes de febrer.

- El BCE no descarta la pujada de tipus durant el 2022, mentre que ha avançat la retirada dels estímuls monetaris enguany. D'altra banda, la Fed ha començat la pujada anunciada dels tipus d'interès, mentre que el Banc d'Anglaterra ja els ha apujat dos cops el 2022.

- L'enquesta del BCE sobre préstecs bancaris del primer trimestre del 2022 revela que els criteris de concessió de préstecs a les empreses s'han endurit, mentre que s'han mantingut a les llars.

- L'euríbor tanca el primer trimestre en el -0,237 %, i consolida la tendència creixent des de gener, que continua durant l'abril.

- L'estoc de crèdit privat a Catalunya comença a decréixer el 4t trimestre del 2021 (-2,3 % interanual), després d'un creixement continu des del 1r trimestre del 2019.

- De gener a març del 2022 els ingressos no financers de la Generalitat han estat un 0,6 % més elevats que en el mateix període del 2021. Una part important d'aquest creixement s'explica per l'increment de bestretes rebudes del model de

finançament, l'augment dels ingressos impositius (en particular de la recaptació d'impostos relacionats amb el mercat immobiliari) i pel creixement d'altres transferències, com ara les del programa Next Generation.

- De gener a març del 2022, les obligacions reconegudes de les operacions no financeres fins al mes de març van disminuir un 4 %. Les remuneracions del personal van augmentar per l'increment de plantilles, pels programes temporals COVID-19 i pels increments retributius. En canvi, les despeses corrents en béns i serveis van disminuir, i els interessos i les despeses de formalització del deute van decréixer un 19,4 %.

- Les noves previsions macroeconòmiques de l'economia catalana, per al 2022 i 2023, publicades el mes d'abril, preveuen un creixement del PIB del 4,9 % l'any 2022 i del 2,9% l'any 2023. Les noves estimacions recullen l'impacte de la guerra a Ucraïna. En un context d'inflació més elevada i persistent del que s'esperava a principis d'any, el Govern preveu una recuperació més alentida de l'economia catalana, que permetria el 2023 assolir el nivell del 2019.

- El volum del comerç de Catalunya amb Rússia i Ucraïna representa una petita part sobre el total d'intercanvis amb l'exterior. Tot i això, ambdós països són principals productors mundials de matèries primes essencials com combustibles, gas neó (necessari per la fabricació de microxips), zinc, níquel o pal·ladi (necessaris per al sector de l'electrònica), així com de productes alimentaris. Ucraïna té un pes molt rellevant en les importacions de blat de moro (34,9 %) i oli de gira-sol (43,7 %) de Catalunya, matèries primeres que s'utilitzen per a diversos processos de producció, especialment en el sector ramader. Tot i que Catalunya no importa una part significativa de combustibles fòssils de Rússia, està patint el fort increment global del preu del petroli Brent.

- La guerra a Ucraïna pot suposar un risc per a la recuperació del turisme estranger a escala global. Alguns experts consideren que es podria esperar un efecte substitució del turisme a destinacions més properes al conflicte bèl·lic, com Turquia o països de l'est d'Europa, cap als països del sud d'Europa, com Espanya, Portugal o Itàlia.

- La recuperació econòmica posterior a la crisi financera va fer créixer la població a Catalunya, però la COVID-19 va fer que la població disminuís en un 0,2 % l'any 2020. Durant l'any 2020, mentre que la població nascuda a l'Estat espanyol ha continuat

disminuint, la població nascuda a l'estranger ha augmentat i ja representa el 20,6 % de la població de Catalunya, el percentatge més elevat de la sèrie històrica. Les persones nascudes al continent americà són les que han fet la contribució més important al creixement de la població estrangera durant els darrers anys.

1.
Entorn de l'economia catalana

L'any 2022 es desenvolupa marcat per l'impacte de la guerra a Ucraïna, que rebaixa les perspectives econòmiques mundials

L'inici de l'any apuntava a una recuperació sostinguda de l'economia mundial, perquè tot i l'expansió de la variant òmicron, a molts països s'iniciava una nova fase de gestió de la pandèmia amb restriccions mínimes. Les tensions inflacionàries es preveien de més curta durada, acotades al primer semestre de l'any i motivades per xocs d'oferta de caràcter conjuntural. A més, l'actuació contundent de les autoritats fiscals i monetàries, així com els progressos en la vacunació, havien contribuït a la reactivació de l'activitat econòmica. No obstant això, l'impacte de la guerra ha empitjorat considerablement el panorama econòmic internacional. A més, els xocs en les cadenes de subministrament s'han intensificat en centres productius xinesos de primera magnitud, com Shanghai, per la política de COVID zero a la Xina, fet que està agreujant els colls d'ampolla en el comerç mundial. D'aquesta manera s'intensifica la pressió inflacionària que se sostindrà durant l'any 2022.

El PIB mundial, després de recuperar el nivell prepandèmia l'any 2021, es desaccelerarà l'any 2022. El mateix passarà a les economies avançades i, en particular, a la zona euro, que no recuperarà el volum de 2019 fins a finals de 2022.

Malgrat que la crisi sanitària sembla relativament controlada, encara hi ha incerteses lligades al progrés de la vacunació a escala global i a la irrupció de possibles noves variants. L'impacte que poden acabar tenint algunes de les mesures de reactivació, com els fons Next Generation EU i les reformes associades en el cas de la Unió Europea també són una font destacable d'incertesa. No obstant això, el principal risc que plana sobre l'economia mundial enguany rau en l'entorn geopolític. En cas que el conflicte bèl·lic evolucioni en una escalada de sancions, no es pot descartar la ruptura total de les relacions comercials entre la UE i Rússia (recordem que la UE paga al voltant de 1.000 M€ diaris pels subministraments energètics a Rússia), fet que agreujaria la crisi energètica i generaria noves disrupcions a la cadena de subministraments. Si les previsions més pessimistes sobre el conflicte es compleixen, segons el Banc d'Espanya, seria plausible una recessió a la zona de l'euro. Un altre factor que podria condicionar la recuperació a escala global són els problemes de subministrament de

diversos productes intermedis i matèries primeres i el seu encariment. En aquest sentit, des de finals del 2020 les disrupcions en els processos productius derivats dels colls d'ampolla a escala global impedeixen que les empreses responguin de manera adequada a la recuperació de la demanda. Aquestes disrupcions es concentren sobretot a la indústria manufacturera i podrien afectar a les branques dels serveis que hi tenen més vinculació, com el transport, el comerç o alguns serveis professionals. En les darreres setmanes, la política xinesa de tolerància zero amb la COVID ha provocat el fre de l'operativa del port de Shanghai, fet que tindrà un elevat impacte en les cadenes globals, així com en les pressions inflacionistes.

Previsions de creixement econòmic
(% de variació interanual del PIB)

		Projeccions d'abril		Diferència amb les projeccions de gener	
	2021	2022	2023	2022	2023
Economia mundial	6,1	3,6	3,6	-0,8	-0,2
Economies avançades	5,2	3,3	2,4	-0,6	-0,2
Estats Units	5,7	3,7	2,3	-0,3	-0,3
Japó	1,6	2,4	2,3	-0,9	0,5
Regne Unit	7,4	3,7	1,2	-1,0	-1,1
Zona euro	5,3	2,8	2,3	-1,1	-0,2
Alemanya	2,8	2,1	2,7	-1,7	0,2
França	7,0	2,9	1,4	-0,6	-0,4
Itàlia	6,6	2,3	1,7	-1,5	-0,5
Espanya	5,1	4,8	3,3	-1,0	-0,5
Economies emergents i en desenvolupament	6,8	3,8	4,4	-1,0	-0,3
Xina	8,1	4,4	5,1	-0,4	-0,1
Índia	8,9	8,2	6,9	-0,8	-0,2
Europa emergent	6,7	-2,9	1,3	-6,4	-1,6
Rússia	4,7	-8,5	-2,3	-11,3	-4,4
Amèrica llatina i Carib	6,8	2,5	2,5	0,1	-0,1
Orient Mitjà i Àsia Central	5,7	4,6	3,7	0,3	0,1
Àfrica subsahariana	4,5	3,8	4,0	0,1	0,0
Països en desenvolupament de renda baixa	4,0	4,6	5,4	-0,7	-0,1
Comerç mundial	10,1	5,0	4,4	-1,0	-0,5
Preus economies avançades	3,1	5,7	2,5	1,8	0,4
Preus economies emergents	5,9	8,7	6,5	2,8	1,8

Font: World Economic Outlook, FMI (abril de 2022).

Per a l'economia mundial, segons les previsions de l'FMI d'abril, s'espera un creixement del 3,6 % el 2022 i el mateix ritme per al 2023.

Això significa una reducció de 8 i 2 dècimes, respectivament, en relació amb les previsions del passat gener. També s'observa una notable desacceleració respecte de l'elevat creixement de 2021. Aquesta desacceleració recull el menor impuls de l'efecte rebot després de la davallada del 2020 però també els colls d'ampolla dins les cadenes de valor globals i l'impacte de la guerra, amb els seus efectes directes sobre les economies d'Ucraïna i de Rússia i els efectes indirectes internacionals. D'altra banda, cal destacar que l'FMI considera que l'impacte de la pandèmia es diluiria al llarg de 2022.

Les economies avançades creixeran per sota de la mitjana mundial, mostrant un avanç del 3,3 % el 2022 i del 2,4 % el 2023, amb una destacada moderació a la zona euro i al Japó. Les economies emergents i en desenvolupament, en canvi, s'espera que creixin a taxes superiors: del 3,8 % el 2022 i del 4,4 % el 2023. No obstant això, la seva expansió seria força menor a la tendència que s'apuntava abans de la pandèmia, per la qual cosa s'afebliria la convergència entre els dos blocs en el mitjà termini.

Pel que fa a la inflació, la taxa prevista per al 2022 a les economies avançades és del 5,7 % (5,3 % a la zona euro) i per al 2023 es retornaria a una taxa més moderada, del 2,5 % (2,3 % a la zona euro). En canvi, en el cas de les economies emergents, la nova previsió d'inflació de 2022 s'eleva fins al 8,7 % (2,8 punts percentuals per sobre de la previsió de fa tres mesos) i del 6,5 % el 2023. En cas de persistir aquesta tendència, l'actuació dels diferents bancs centrals podria exposar moltes economies emergents a una posició més vulnerable quant a la seva sostenibilitat financera.

Els baixos nivells de vacunació als països de renda més baixa continuen fent necessària una estratègia sanitària mundial

A les economies avançades, s'estima que el 70 % de la població està vacunada amb la pauta completa i ja s'ha generalitzat l'administració d'una dosi addicional. Per contra, molts països de renda més baixa no assoliran el topall del 70 % durant el 2022. Aquest fet eleva la vulnerabilitat davant l'aparició de noves onades de contagi o noves variants.

El comerç mundial de béns i serveis s'espera que augmenti un 5,0 % el 2022

Per al conjunt del 2021, l'FMI estima que el creixement del comerç mundial de béns i serveis fou del 10,1 %, amb un paper destacat de l'evolució del comerç de mercaderies. Per al 2022, el creixement projectat s'ha moderat sensiblement, fins al 5,0 %, en línia amb la rebaixa generalitzada de les projeccions de creixement. La progressiva recuperació dels fluxos de serveis transfronterers i en especial del turisme, amb la millora de la situació de la pandèmia aporta confiança als viatgers, no obstant això, les interrupcions de subministraments i els colls d'ampolla en la indústria no minven i continuen suposant un important risc a la baixa. L'evolució projectada per l'any 2023 se situa al 4,4 %, amb una elevada incertesa que no permet anticipar una resolució dels desajustos del sector exterior fins al mitjà termini.

Variació en volum del PIB
(índex 4T2019=100)

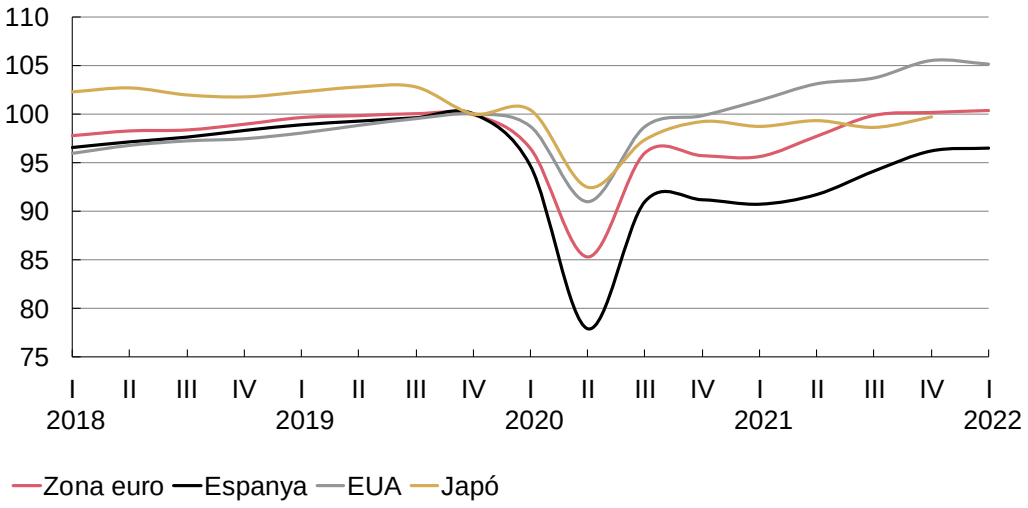

Font: INE; Eurostat; BEA i Cabinet Office.

Els EUA veuen rebaixada la projecció de creixement per al 2022, i s'estima que creixeran un 3,7 %

El PIB dels EUA creixerà un 3,7 % el 2022, menys afectat que altres països per la menor intensitat de les relacions directes amb Rússia. Destaca una orientació de la seva política monetària més restrictiva, per fer front a la inflació, i un suport de la política fiscal inferior a l'esperat, per la no aprovació d'un ambiciós pla d'infraestructures. Tot plegat, situaria el creixement del 2023 al 2,3 %.

Pel que fa a les dades macroeconòmiques més recents, el PIB dels EUA s'ha reduït un 0,4 % intertrimestral al primer trimestre, després

d'haver crescut un 1,7 % el quart trimestre del 2021. Així doncs, es rebaixa notablement la recuperació postpandèmia. El Bureau of Economic Analysis, organisme encarregat d'aquestes estimacions, destaca l'impacte al país de la variant òmicron, en un context de retirada de mesures públiques per fer front a la pandèmia, tant del govern federal com de les entitats estatals i locals. Destaca també la disminució dels indicadors de comerç al detall, així com l'atonia de la indústria automobilística. Pel que fa al sector exterior, el ritme de creixement de les importacions supera el de les exportacions, en un context d'apreciació del dòlar. Les dades sobre l'activitat privada, proporcionades per IHS Markit, mostren una desacceleració durant el primer trimestre, no obstant això, les dades més recents a l'inici de maig fan indicar una forta recuperació de la demanda de consumidors i empreses tot i la severa inflació.

El Japó mostra la previsió de creixement més reduïda entre les grans economies avançades per al 2022

El Japó s'espera que creixi més modestament: un 2,4 % el 2022 i un 2,3 % el 2023, afavorit per la seva política econòmica. Aquesta taxa, tot i ser la més baixa d'entre les grans economies avançades, és sensiblement superior al creixement de l'1,6 % de 2021. Les dades oficials sobre el quart trimestre del 2021 mostren encara una bona dinàmica al final d'any, amb un increment del PIB de l'1,1 % intertrimestral. Pel que fa a les dades del primer trimestre de 2022, encara no disponibles, retornen a una evolució més moderada de l'economia. Els indicadors avançats de Jibun Bank mostren augments molt moderats del sector industrial i situen la confiança empresarial en mínims des de juliol de 2020.

La Xina retornaria a taxes de creixement més moderades l'any 2022

La Xina, després de retornar a un creixement per sobre del 8 % l'any 2021, moderarà sensiblement el creixement al 4,4 % el 2022 i al 5,1 % el 2023, afectada per l'estricta lluita contra la COVID, així com per l'atonia del mercat immobiliari. L'índex Caixin de les manufactures d'abril, mostra les caigudes més severes des de l'inici de la pandèmia. Destaca l'allargament dels terminis d'entrega dels productes industrials pels colls d'ampolla en la producció i el transport, en un context on l'increment dels preus dels inputs encara no s'està traslladant als preus del consum, a diferència del que succeeix en les economies avançades. L'evolució de la pandèmia a la Xina i la gestió de les mesures per combatre-la, tindran un fort impacte en els països del seu entorn durant el segon trimestre de l'any i condicionarà el rumb de

l'economia mundial. Un aspecte addicional que caldrà tenir en compte és l'evolució de les relacions estratègiques entre la Xina i una Rússia cada cop més allunyada d'occident políticament i comercial.

Per a l'Índia es preveu un creixement econòmic elevat el 2022, per la millora de la situació sanitària

Les previsions per a l'Índia s'han revisat també a la baixa per la moderació de la demanda interna davant la pujada dels preus de l'energia, tot i això, és el país que més creix d'entre les principals economies mundials (8,2 % el 2022 i 6,9 % el 2023).

Forta revisió macroeconòmica a l'Europa emergent

Ucraïna pateix un terrible impacte humanitari i la seva població es veu obligada a un desplaçament forçat, que ja supera els 5 milions i mig de persones segons l'ACNUR. El complicat càlcul macroeconòmic que estima l'FMI, suggereix per l'any 2022 una davallada del 35 % del PIB. En el cas de Rússia, l'any 2022 l'impacte de les sancions, la ruptura de lligams comercials i els trastorns en la intermediació financera interna, fan apuntar també a una contracció del 8,5 %. Això es trasllada de manera directa a les economies de l'entorn rus, les anomenades per l'FMI com a Europa emergent i en desenvolupament, amb una disminució del seu PIB del 2,9 % el 2022.

Revisions a l'alça a l'Orient Mitjà i l'Amèrica llatina

El PIB de l'Orient Mitjà i l'Àsia central es preveu que creixi un 4,6 % en el conjunt del 2022. L'increment del preu del petroli beneficia aquestes economies, que hauran d'afrontar com a risc a la baixa l'increment del preu dels aliments.

El PIB de l'Amèrica llatina i el Carib es preveu que augmenti un 2,5 % el 2022, una dècima més que en la previsió de gener, en un context on la incertesa és més elevada. La lluita contra les pressions inflacionàries internes, amb condicions monetàries més restrictives, i la vinculació del deute al dòlar, faran que el creixement sigui moderat.

La zona euro creixerà un 2,8% el 2022 segons l'FMI

El PIB de la zona euro va augmentar un 5,3 % el 2021, fet que encara situava el nivell de PIB per sota del de l'any 2019. L'inici de 2022 era esperançador en matèria sanitària, atès el compliment dels objectius

de vacunació, i el principal risc a la baixa corresponia als colls d'ampolla en les cadenes de subministraments globals i el seu impacte en l'evolució dels preus, que es presumia de caràcter transitori. Tanmateix, l'esclat de la guerra a Ucraïna ha fet augmentar la incertesa i ha tingut un impacte directe en l'evolució dels preus, especialment dels productes energètics. Per aquest motiu s'ha produït una revisió a la baixa del creixement, que s'estableix al 2,8 % el 2022 i al 2,3 % el 2023. D'aquesta manera, es recuperaria el nivell de PIB de 2019 a finals de 2022. La zona euro i la Unió Europea, per la seva proximitat geogràfica al conflicte i els seus lligams comercials amb els països implicats, han rebut correccions a la baixa per sobre d'altres territoris. De fet, la correcció de l'FMI d'1,1 punts percentuals al creixement de la UE-27 ha contribuït en dues dècimes a la correcció a la baixa de l'economia mundial; només Rússia hi ha contribuït més negativament, amb tres dècimes i mitja. Destaca especialment la moderació en el creixement d'Alemanya, que es preveu del 2,1 % el 2022, per la seva elevada dependència energètica de Rússia. França i Itàlia, després d'haver mostrat forts rebots l'any 2021, del 7 % i 6,6 %, respectivament, moderaran el seu ritme de creixement fins al 2,9 % i 2,3 %. El comportament econòmic dels països de la zona euro dependrà, en bona part, de l'evolució del conflicte i de les polítiques adreçades a minimitzar-ne l'impacte en l'economia, així com del ritme d'execució i l'efectivitat dels fons Next Generation EU. Per la seva banda, el BCE ja ha iniciat la reducció del volum de compres per combatre l'alça de la inflació, abans de prendre mesures de política monetària més restrictives. En tot cas, un gir cap a una política monetària més restrictiva encara serà molt més gradual a la zona euro que, per exemple, als Estats Units, i es produiria transcorregut "algun temps" després de la finalització de les compres d'actius, que finalitza el mes de juny.

Les dades macroeconòmiques més recents, publicades per Eurostat, mostren pel primer trimestre de 2022 un ritme de creixement intertrimestral moderat, del 0,3 %, en la línia ja iniciada el darrer trimestre de 2021 (0,2 %). Els indicadors avançats de maig mostren que en el camp de les manufactures, les tensions pels subministraments han augmentat, molt afectades pels rècords de la inflació. Així, el PMI final del sector de les manufactures s'ha situat en el seu mínim dels darrers quinze mesos.

Previsions de creixement econòmic a la zona euro
(% de variació interanual del PIB)

		Projeccions	
	2021	2022	2023
Irlanda	13,5	5,2	5,0
Malta	9,4	4,8	4,5
Espanya	5,1	4,8	3,3
Portugal	4,9	4,0	2,1
Eslovènia	8,1	3,7	3,0
Grècia	8,3	3,5	2,6
Països Baixos	5,0	3,0	2,0
França	7,0	2,9	1,4
Zona euro	5,3	2,8	2,3
Eslovàquia	3,0	2,6	5,0
Àustria	4,5	2,6	3,0
Itàlia	6,6	2,3	1,7
Xipre	5,5	2,1	3,5
Alemanya	2,8	2,1	2,7
Bèlgica	6,3	2,1	1,4
Luxemburg	6,9	1,8	2,1
Lituània	4,9	1,8	2,6
Finlàndia	3,3	1,6	1,7
Letònia	4,7	1,0	2,4
Estònia	8,3	0,2	2,2

Font: FMI (abril de 2021) i INE.

Per la seva banda, la Comissió Europea va publicar les seves darreres previsions el febrer, per tant, no recullen encara l'impacte de la guerra a Ucraïna. El creixement de la zona euro el 2022 es preveia en un 4,0 %.

L'economia del Regne Unit va repuntar notablement el 2021 i s'espera que assoleixi un 3,7 % el 2022

El Regne Unit, després del fort rebot del 2021, es preveu que creixi un 3,7 % el 2022 i un 1,2 % el 2023, especialment afectat pels problemes de subministrament i les restriccions d'oferta globals. No obstant això, es preveu que durant el 2022 es moderi l'escassetat de mà d'obra en els sectors intensius en treball, gràcies a la menor incidència de la COVID.

L’economia espanyola modera el ritme de creixement el primer trimestre

Les dades d’avanç de la comptabilitat trimestral de l’INE, mostren pel primer trimestre del 2022 un augment del 0,3 % intertrimestral, quan el quart trimestre de 2021 es va estimar un increment del 2,2 %. Aquest afebliment es deuria, principalment, a l'evolució del consum privat (que disminueix un 3,6 %), influenciat negativament pel fort augment de preus i l'elevada incertesa. Aquesta dada s’alinea amb el perfil de la zona euro.

En termes interanuals el PIB espanyol creix un 6,4 %, nou dècimes més que el trimestre anterior. Destaca el creixement dels fluxos exteriors de béns i serveis, amb creixements del 20,8 % en el cas de les exportacions i del 12,1 % en les importacions. La formació bruta de capital també creix per sobre de la mitjana, un 6,7 %.

L’any 2020, l’economia espanyola va ser de les més penalitzades per la COVID-19, amb una caiguda del 10,8 %. L’any 2021, el rebot va ser menys intens de l’esperat i es va assolir un creixement del 5,1 %, per la tardana reactivació de sectors com el turisme i el manteniment de restriccions que van contenir el consum privat. Per al conjunt del 2022, les previsions de creixement per a l’economia espanyola recollides per Funcas oscil·len entre el 2,9 % i el 6,0 %, essent la mitjana de consens del 4,8 %. Entre els organismes de referència, la Comissió Europea (en les previsions de febrer, prèvies a l’esclat del conflicte entre Rússia i Ucraïna) apuntava a un creixement del 5,6 %, mentre que les previsions actuals de l’FMI rebaixen el creixement fins al 4,8 %. En les recents previsions de finals d’abril, el Govern d’Espanya preveu un creixement encara més moderat, del 4,3 %, el que suposa un marc diametralment allunyat de l’establert el setembre de 2021, quan es preveia un creixement del 7 % per enguany. Per al 2023, les previsions es mantenen, malgrat això, inalterades en un 3,5 %.

L’escenari macroeconòmic elaborat pel Govern espanyol incorpora la incertesa dels creixents riscos geopolítics, agreujats per la guerra a Ucraïna. Si bé els lligams comercials d’Espanya amb els dos països en guerra són modestos (els fluxos comercials de béns amb ambdós països suposen menys del 2 % del total), cal considerar l’impacte indirecte derivat de l’evolució del preu i disponibilitat de determinats productes energètics, metàl·lics i alimentaris, afectats pel conflicte així com els efectes de segona ronda sobre la inflació.

Per components de la demanda, el Govern d’Espanya preveu que el creixement del 2022 estarà explicat pel comportament de la demanda interna (4,6 punts de contribució), gràcies a l’impuls del consum privat i sobretot al de la formació bruta de capital, amb augments del 3,5 % i

del 9,3 %, respectivament. Pel que fa a les exportacions, convé destacar la progressiva normalització dels fluxos del turisme. Amb tot, es mantindria la bona dinàmica del mercat de treball i la taxa d'atur es reduiria 2 punts, fins al 12,8 %.

De cara al 2023, el creixement previst pel Govern d'Espanya manté el protagonisme de la demanda interna, impulsada per la inversió (7,5 %).

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola
(% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

		Projeccions	
	2021	2022	2023
PIB	5,1	4,3	3,5
Demanda interna[1]	4,6	4,6	3,6
Despesa del consum final privat[2]	4,2	3,5	2,6
Despesa del consum de les administracions públiques	3,1	2,0	2,2
Formació bruta de capital fix	4,3	9,3	7,5
Béns d'equipament	15,7	11,1	5,9
Construcció	-2,8	5,2	8,6
Saldo exterior[1]	0,5	-0,3	-0,1
Exportació de béns i serveis	14,7	7,8	6,2
Deflactor del consum	1,9	6,1	2,2
Ocupació total[3]	6,6	3,0	1,7
Taxa d'atur (% de la població activa)	14,8	12,8	11,7

[1] Contribució al creixement del PIB.
[2] Inclou llars i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.
[3] En termes equivalents a temps complet.
Font: INE, i Govern d'Espanya (abril de 2022).

2.
Producte interior brut

El primer trimestre del 2022 l'economia catalana creix un 6,4 % interanual i prolonga el cicle expansiu iniciat el 2021

El primer trimestre del 2022, l'economia catalana prolonga la recuperació de la crisi per la pandèmia però el ritme d'avanç s'alenteix arran dels problemes globals de subministrament, l'augment de la inflació, la guerra a Ucraïna i la sisena onada de la pandèmia el gener (tot i que amb efectes més limitats que en onades anteriors). Així, segons l'avanç trimestral publicat per l'Idescat, el PIB català creix un 6,4 % interanual (una dècima més que el quart trimestre del 2021) i un 0,1 % intertrimestral (per sota del 2,0 % del trimestre anterior).

Malgrat l'alentiment de la recuperació per l'actual context d'elevada incertesa i tensions globals, cal destacar la millora notable de la situació econòmica respecte d'un any enrere. Així, la taxa de creixement interanual, del 6,4 %, és la més alta des de l'inici de la sèrie de dades el 2001, únicament per darrere del fort creixement interanual del segon trimestre del 2021 (18,7 % interanual) i que s'explicava en part per la comparació amb el trimestre de confinament més restrictiu (el segon trimestre del 2020).

Evolució del PIB en volum de Catalunya (%)

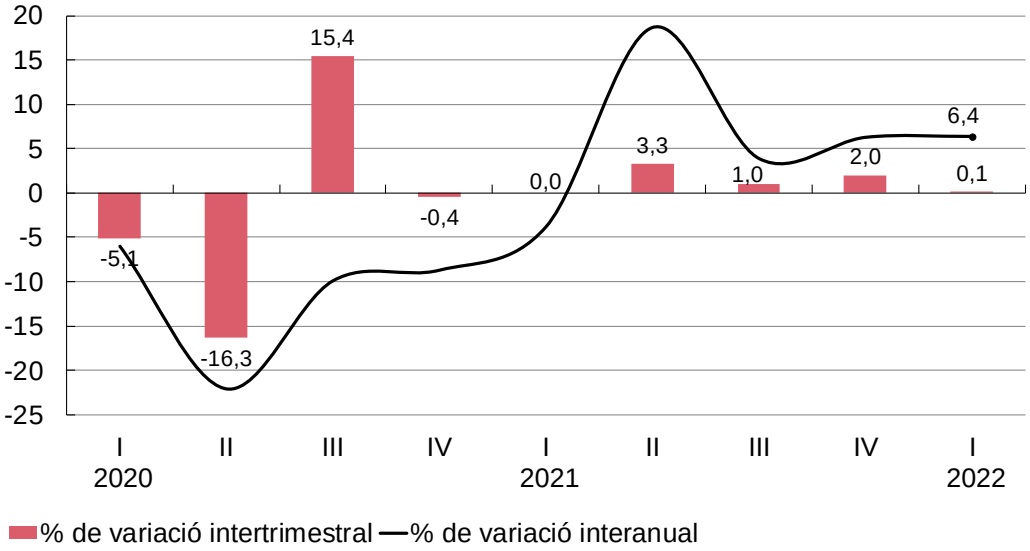

Font: Idescat.

Convé tenir present la incertesa de l'avanç del PIB trimestral per part de l'Idescat, atesa la dificultat de captar els senyals conjunturals davant d'esdeveniments tan excepcionals com la pandèmia o la guerra a Ucraïna. Així mateix, per a l'estimació del PIB del primer trimestre l'Idescat encara no disposa d'alguns dels principals indicadors d'activitat del març, en especial, l'índex de producció industrial (IPI) o l'indicador d'activitat del sector serveis (IASS). A tot això, s'hi afegeix la complexitat derivada de la valoració dels consums intermedis, en un context de preus a l'alça d'aquests inputs.

Producte interior brut de Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari (% de variació interanual)

	2021				2021	2022
	Mitjana anual	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre[A]
Agricultura	1,5	3,2	2,0	2,6	-1,5	-4,0
Indústria	5,3	0,3	19,6	2,1	1,4	0,4
Construcció	1,6	-9,9	22,6	-2,8	1,6	1,7
Serveis	6,3	-4,8	17,9	5,4	8,5	8,9
PIB pm	5,8	-3,8	18,7	3,9	6,3	6,4
PIB pm (% de variació intertrimestral)	-	0,0	3,3	1,0	2,0	0,1

[A] Dades d'avanç.

Font: Idescat.

L'alentiment de la recuperació és generalitzat a la UEM, que creix un 0,2 % trimestral i un 5,0 % interanual

La recuperació econòmica a la zona euro va començar a alentir-se a finals del 2021 i el primer trimestre del 2022 es manté la tendència. Així, el PIB ha passat d'un augment del 2,2 % intertrimestral el tercer trimestre del 2021 a un increment del 0,3 % el quart trimestre i del 0,2 % el primer trimestre del 2022. Aquest primer trimestre destaca el descens trimestral d'Itàlia (-0,2 %). Per contra, Àustria i Portugal són els països amb un creixement més fort respecte del trimestre anterior (2,5 % i 2,6 %, respectivament). Espanya rebaixa el ritme de recuperació i passa d'una taxa del 2,2% el quart trimestre al 0,3% el primer trimestre d'enguany. Així doncs, el menor creixement intertrimestral del PIB català el primer trimestre de l'any està en línia amb el seu entorn.

El menor ritme de recuperació als països de la zona euro té un denominador comú: les tensions en les cadenes de valor globals, el fort creixement dels preus (per l'augment dels preus de l'energia i d'algunes matèries primeres) i l'elevada incertesa arran de la guerra a Ucraïna. Per contra, els riscos derivats de la pandèmia, tot i no desaparèixer per

complet, s'han reduït notablement, ja que s'ha entrat en una nova fase de la crisi sanitària amb restriccions mínimes.

En termes interanuals, el creixement econòmic a la zona euro se situa en un 5,0 %, amb un dinamisme important d'economies com Espanya (6,4 % interanual), Portugal (11,9 %) o Àustria (8,7 %).

El creixement del primer trimestre situa el PIB en volum de Catalunya un 2,8 % per sota del nivell prepandèmia, quan un any enrere la bretxa era d'un 8,7 %

La recuperació que va agafar força la primavera del 2021 i es perllonga el primer trimestre del 2022, permet a l'economia catalana anar tancant la bretxa respecte de la situació prepandèmia: el primer trimestre el PIB en volum és un 2,8 % inferior al del quart trimestre del 2019, quan un any enrere aquesta bretxa era d'un 8,7 %; en el cas del PIB espanyol, se situa un 3,4 % per sota, mentre que a la zona euro el PIB ja ha recuperat els nivells prepandèmia i fins i tot els supera lleugerament (un 0,1 % per sobre).

Per sectors econòmics, durant el primer trimestre continua la recuperació vigorosa als serveis, que mostren el creixement més intens entre els grans sectors (8,9 % interanual). Als altres grans sectors el dinamisme és menor: la construcció avança un 1,7 %, la indústria ho fa un 0,4 % i el sector agrari retrocedeix un 4,0 % interanual.

El sector industrial desaccelera el creixement interanual (fins a un 0,4 %), pel context d'inflació de costos i dels colls d'ampolla

El sector industrial va començar a alentir la recuperació a la segona meitat del 2021, en bona mesura pels problemes a escala global de colls d'ampolla en determinants components i també per l'encariment energètic i de primeres matèries. Durant el primer trimestre l'augment generalitzat en els costos de producció ha seguit afectant el sector, i el VAB industrial ha desaccelerat el ritme fins a un 0,4 % interanual (després de l'1,4 % del quart trimestre). La major dificultat de repercutir l'augment de costos en els preus finals, en un context d'alta competència global, podria estaria afectant els marges. No obstant això, l'evolució és força heterogènia per subsectors, de manera que les activitats més afectades pels problemes d'aprovisionament o més intensives en energia són les que mostren una dinàmica més negativa, mentre que altres branques industrials experimenten una evolució més favorable.

Evolució del VAB per grans sectors econòmics
(% de variació interanual)

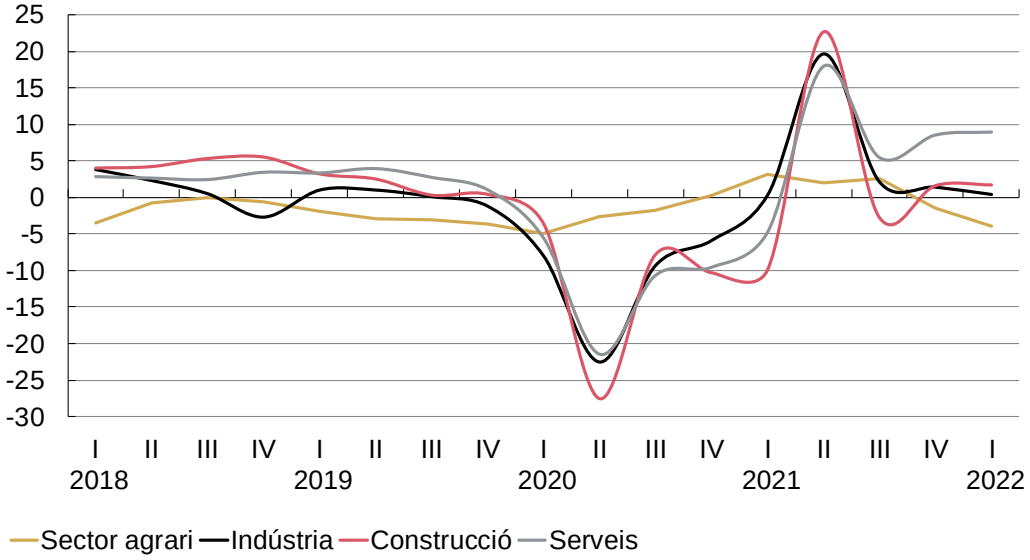

Font: Idescat.

Just abans del conflicte a Ucraïna, la producció industrial mostrava un creixement interanual positiu el febrer, després de la caiguda el mes anterior

Pel que fa al principal indicador d'activitat del sector industrial, l'índex de producció industrial, des del passat estiu va alternant variacions interanuals positives i negatives, la qual cosa reflecteix el context global de tensions d'aprovisionaments en les cadenes. En particular, el mes de febrer l'IPI corregit d'efectes de calendari ha recuperat el creixement positiu (2,5 % interanual), després de registrar una variació interanual negativa el gener (-4,0 % interanual).

Evolució de l'índex de producció industrial corregit d'efectes de calendari
(% de variació interanual)

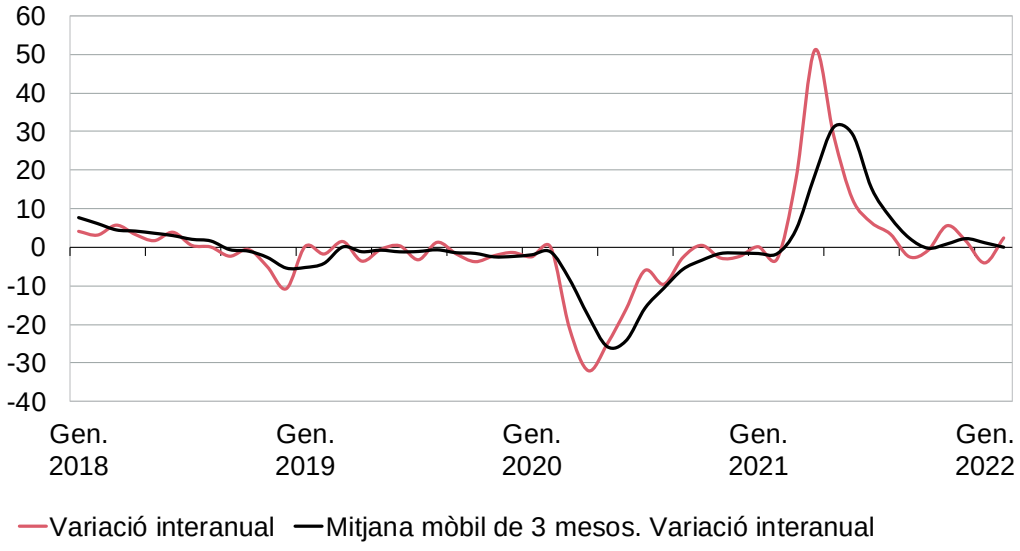

Font: Idescat.

Per branques, destaca el creixement dels equips i material elèctric i de la maquinària mecànica, mentre que la producció del material de transport segueix una evolució negativa (afectada per l'escassetat d'alguns béns intermedis)

La informació per a Catalunya per branques industrials (mesurada amb l'índex de producció industrial sense ajust de calendari, en mitjana mòbil dels darrers tres mesos) mostra un creixement notable en algunes branques industrials, com ara els equips elèctrics, electrònics i òptics, la maquinària i equips mecànics o el paper i les arts gràfiques. En canvi, la branca industrial amb una evolució més negativa de la producció és el material de transport ja que ha experimentat una especial afectació per la manca de determinats components (com els microxips). També es produeixen retrocessos en les indústries extractives i en l'energia elèctrica i gas.

Evolució de la producció industrial
(mitjana mòbil dels darrers 3 mesos, % de variació interanual)

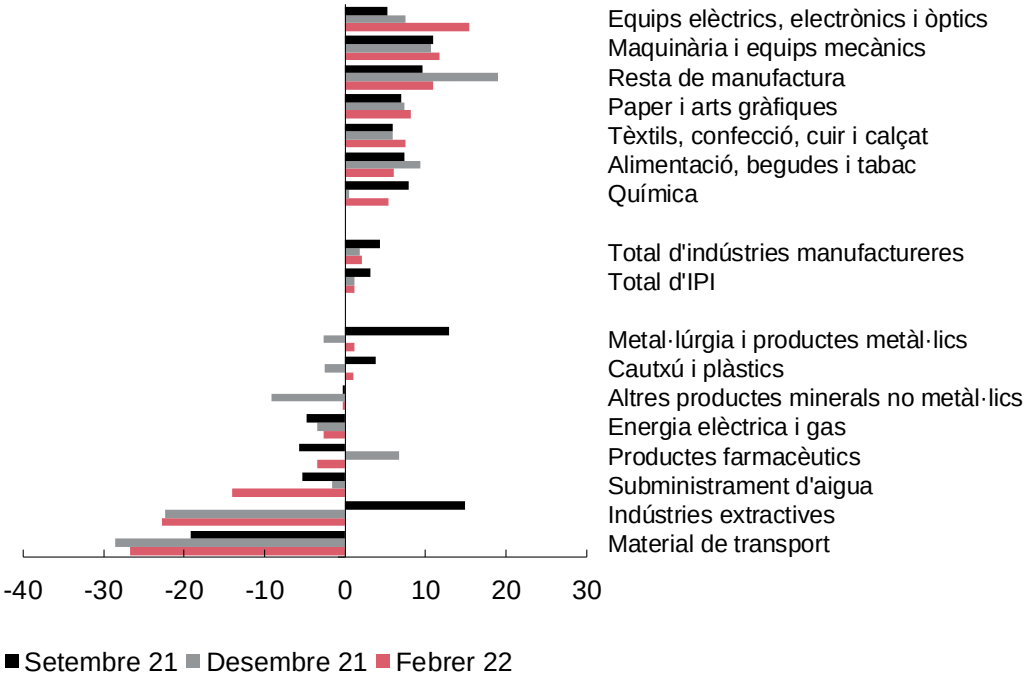

Font: Idescat i INE.

Les dades de producció industrial als països europeus reflecteixen també un creixement feble a causa del colls d'ampolla. A finals del 2021, les tensions d'aprovisionament mostraven una incidència important en els països intensius en les cadenes de valor industrial i en determinades branques. La producció industrial mostrava caigudes interanuals destacades a països com Alemanya. A principis del 2022, alguns indicadors de comerç marítim i de preus de primeres matèries no energètiques donaven mostres de menys tensions. La producció industrial al febrer també mostrava un creixement interanual força

més favorable. Però a partir de la guerra a Ucraïna (que ha impulsat l'alça en els preus de l'energia i moltes primeres matèries), i amb els tancaments productius i les aturades del transport a la Xina (derivades de la política sanitària davant la pandèmia), els problemes d'aprovisionament s'han intensificat i seguiran condicionant l'evolució els propers mesos.

La construcció manté el creixement positiu del seu VAB (1,7 % interanual), però a un ritme relativament baix

El sector de la construcció, d'acord amb les dades de VAB en volum, ha seguit una evolució poc dinàmica els darrers trimestres. Si bé manté un creixement positiu (1,7% interanual el primer trimestre), és un ritme moderat, similar al que presentava a finals del 2021 (1,6%). A Espanya, el VAB de la construcció del primer trimestre mostra augments menors (1,1% interanual). Cal destacar que a Catalunya altres indicadors sectorials des de fa mesos mostren un to més favorable que el VAB, com ara el consum de ciment o l'afiliació, així com els indicadors relacionats amb el mercat immobiliari. Però al mateix temps el sector també acusa l'encariment d'algunes primeres matèries claus per a la seva activitat (com la fusta, l'acer o l'alumini). Això pressiona a l'alça els costos de producció i els consums intermedis, i alenteix l'augment del VAB.

To positiu en alguns indicadors de la construcció, com el consum de ciment, els visats o l'afiliació

Els visats de nova construcció han seguit amb un creixement notable els darrers mesos, i fins al febrer incrementen un 33,9 % interanual, després d'haver augmentat un 42,1 % el 2021. El creixement de l'afiliació a la construcció també manté una evolució favorable (acumula quatre mesos amb un creixement interanual al voltant del 3,5 % interanual). El consum de ciment, en tones, ha crescut el primer trimestre un 10,3 % interanual. Pel que fa a la licitació oficial, continua amb un creixement molt fort, amb les xifres més altes dels últims anys, gràcies a la major execució dels fons NGEU, tot i que també hi ha un cert augment en el preu de les licitacions per tal de recollir l'increment dels costos en el context actual.

Al mateix temps, diversos indicadors del mercat immobiliari continuen mostrant un to positiu, ja que part de l'estalvi acumulat a la pandèmia per determinades franges de renda s'estaria destinant a inversió en habitatge. Les compravendes d'habitatge han seguit amb augments notables, si bé les d'habitatge nou han perdut una mica de pols (incrementen un 12,8 % anual els dos primers mesos del 2022, després

del ritme superior al 20 % interanual de l'últim trimestre del 2021). Pel que fa als preus de l'habitatge, les dades només arriben al quart trimestre del 2021, i mostren un creixement d'un 4,5 % interanual, després de la moderació registrada al trimestre previ (1,8 %).

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics
(% de variació interanual)

	Habitatge nou	Habitatge nou i reforma
2016	38,1	16,5
2017	34,7	15,2
2018	28,0	12,6
2019	6,8	17,0
2020	-24,1	-17,7
2021	42,1	26,6
2022 (gener-febrer)	33,9	15,2

Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

Els serveis es consoliden com el principal sector de creixement, i l'augment interanual del seu VAB s'accelera fins a un 8,9 %

El sector serveis va començar a recuperar-se de manera clara a partir del segon trimestre del 2021, i els trimestres següents la millora s'ha anat reforçant. El primer trimestre del 2021, en un nova etapa de gestió de la pandèmia amb restriccions mínimes, el seu creixement s'accelera fins a un 8,9 % interanual. Així, es consolida com la principal font de creixement de l'economia catalana, amb un augment molt generalitzat per subsectors, alhora que la millora significativa en el turisme estranger també ha estat un factor d'impuls. En particular destaca la recuperació de serveis com l'hostaleria, el lleure, les activitats tecnològiques i serveis empresarials.

Fort dinamisme de l'índex d'activitat dels serveis, que mostra un creixement gairebé generalitzat per branques

L'indicador d'activitat del sector dels serveis (IASS), que proporciona informació sobre la xifra de negoci de les empreses de serveis de mercat, segueix amb un fort dinamisme, i el creixement s'ha intensificat els dos darrers mesos. El mes de febrer creix un 21,5 % interanual. Tot i això, cal destacar que es tracta d'un índex que aproxima la facturació, i per tant una part del creixement pot derivar-se de l'augment experimentat pels preus. D'altra banda, cal veure si l'inici de la guerra a Ucraïna i l'alça en la inflació comencen a provocar una evolució més alentida a partir del mes de març. Pel moment, s'ha publicat l'índex de comerç al detall de març que sí que apunta a una

major feblesa (en preus constants), si bé cal recordar que la vaga de transport el mes de març també pot explicar en part aquesta dada més desfavorable.

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis
(mitjana mòbil de tres mesos, % de variació interanual)

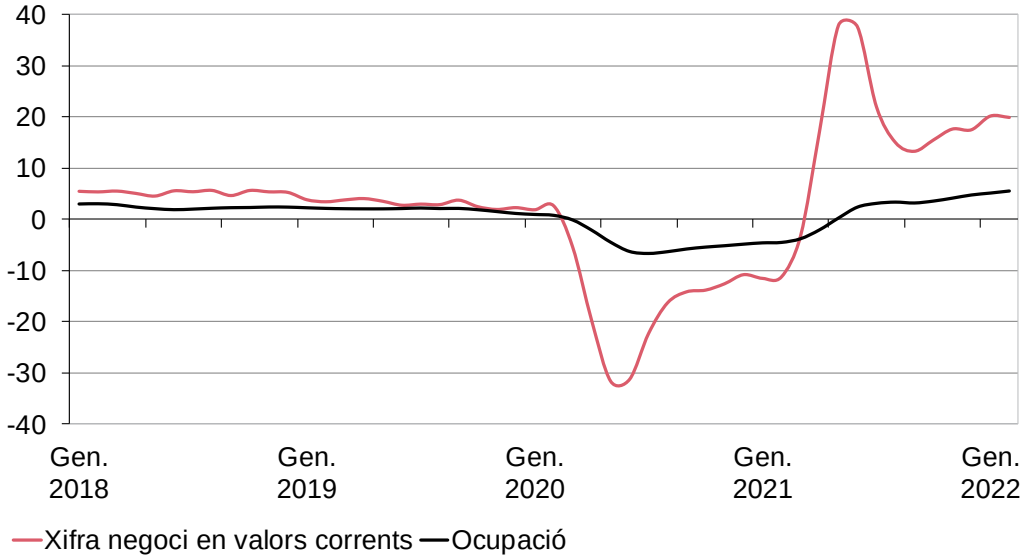

Font: INE.

Per subsectors, l'IASS mostra, amb dades fins al febrer, un creixement interanual significatiu a gairebé totes les branques, amb un augment especialment intens a l'hostaleria (també per l'efecte base derivat de comparar amb el mateix període de 2021, quan les restriccions encara eren importants), al transport i emmagatzematge i a les activitats professionals i tècniques. La única categoria en descens és la informació i comunicació. Les dades d'afiliació de les branques de serveis també confirmen que el primer trimestre es manté el dinamisme: els serveis ja van recuperar el passat estiu els nivells d'ocupació prepandèmia, i els darrers mesos segueixen amb un creixement sòlid. Destaca l'augment de l'afiliació en branques com l'hostaleria, els serveis d'allotjament, activitats tecnològiques, serveis empresarials i les activitats artístiques i recreatives. Paral·lelament, es modera el creixement en les branques més lligades als serveis de no mercat, com la sanitat i l'administració pública.

Durant el primer trimestre del 2021 el turisme estranger ha seguit millorant

Els darrers mesos s'ha consolidat la millora en el turisme estranger. Tot i que encara està per sota de valors prepandèmia, cada cop s'hi aproximen més. Així, tot i que l'onada associada a la variant òmicron va moderar el turisme estranger al principi del trimestre,

posteriorment va produir-se una millora substancial. Durant el primer trimestre del 2022 el nombre de pernoctacions de turistes estrangers estaven un 35,5 % per sota de les que es registraren el primer trimestre del 2019 (mentre que el quart trimestre del 2021 estaven un 43,8 % per sota del mateix període del 2019). Les pernoctacions de turistes catalans i espanyols a Catalunya ja havien recuperat els valors prepandèmia durant el passat estiu. Al mateix temps, la despesa del turisme estranger els dos primers mesos del 2022 va ser un 47,7 % inferior al mateix període del 2019 (durant el 2021 va ser un 74,1 % inferior al 2019).

Hi ha incertesa sobre l'efecte agregat que la guerra a Ucraïna, l'encariment de l'energia i el context de restriccions sanitàries mínimes tindran sobre el turisme

En definitiva, la recuperació del turisme estranger es va consolidant progressivament, i cada cop mostra menors diferències respecte al període prepandèmia. Per països, es recupera en major mesura el turisme procedent dels països de la UE que tradicionalment han estat els principals mercats emissors per a Catalunya, especialment Portugal, els Països Baixos, Suïssa o França, mentre que el Regne Unit, els Estats Units i els països de fora d'Europa mantenen un to més negatiu. Destaca també la millora gradual en el turisme urbà i de negocis. De tota manera, l'evolució dels turisme durant els propers mesos estarà condicionada en bona mesura per l'encariment de l'energia i dels costos de transport i per la incertesa derivada de la guerra a Ucraïna, alhora que la nova fase de gestió de la pandèmia, amb menors restriccions, pot jugar a favor de la recuperació dels fluxos turístics.

Pernoctacions hoteleres a Catalunya per origen
(% de variació respecte al mateix mes del 2019)

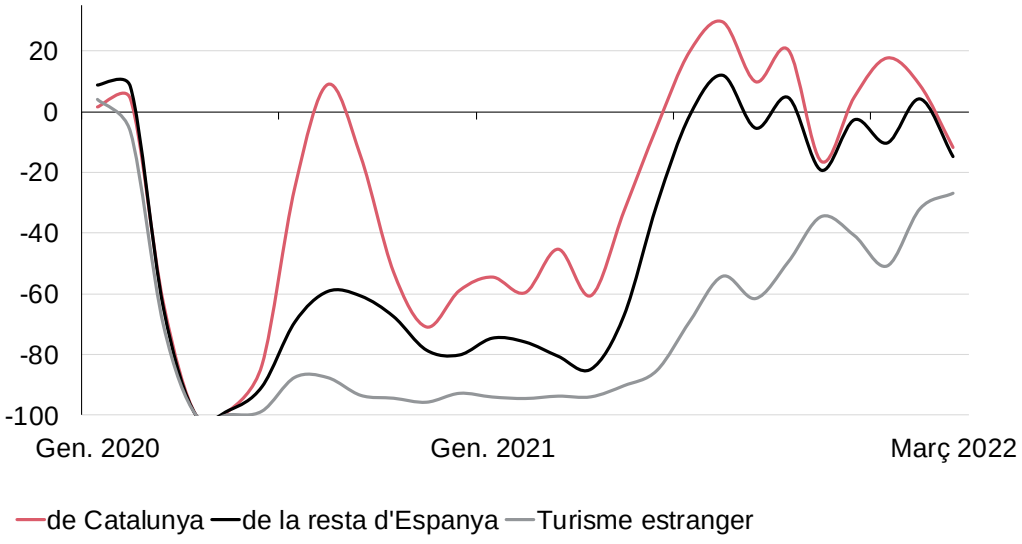

Font: Idescat

El VAB del sector agrari accentua la caiguda (-4,0 % interanual) per l'augment en els consums intermedis i els costos de producció

Pel que fa a l'evolució del sector agrari i pesquer, el seu VAB en volum intensifica el registre negatiu (-4,0 % interanual), després d'haver anotat un descens d'un 1,5 % el trimestre passat. El descens del VAB s'explica en gran mesura pel fort creixement dels consums intermedis i dels costos d'explotació, atesa l'alça en els preus de l'energia i en primeres matèries i béns intermedis claus per al sector agrari. Tal com recull el requadre sobre Fluxos comercials i turístics de Catalunya amb Ucraïna i Rússia, la guerra d'Ucraïna també implica pressió sobre l'oferta global i el preu de primeres matèries agrícoles com els cereals, atès el paper de grans productors mundials que tenen aquests dos països (sobretot Ucraïna).

El clima empresarial mostra una percepció poc favorable el primer trimestre del 2022, i les expectatives per al segon trimestre mantenen la tendència pessimista

L'indicador de clima empresarial del primer trimestre del 2022 mostra una caiguda respecte del quart trimestre, amb una percepció de la marxa del negoci a les empreses catalanes de -3,1 punts, que recull el saldo de respostes positives menys negatives. És el saldo més negatiu des de fa un any, ja que els últims tres trimestres del 2021 presentaven una certa millora de la marxa del negoci, després que la irrupció de la pandèmia alentís la dinàmica empresarial. Els sectors que amb una percepció més negativa són l'hostaleria, el comerç i la construcció.

De cara al segon trimestre del 2022, les expectatives empresarials mantenen el saldo negatiu (-4,2 punts). Aquest pessimisme és força generalitzat per sectors i reflecteix les dificultats d'aprovisionament derivades dels colls d'ampolla i l'augment dels costos energètics, així com l'impacte de la invasió russa d'Ucraïna al teixit empresarial (el termini per participar a l'enquesta finalitzava el 10 d'abril i, per tant, contempla els primers efectes del conflicte bèl·lic). El saldo més negatiu és el del comerç, seguit de la construcció i la indústria. En canvi, cal destacar el saldo favorable de l'hostaleria (6,2 punts), després de dos anys durant els quals presentava els saldos més negatiu per sectors, pel fet d'haver estat de les branques més afectades per les restriccions sanitàries. D'altra banda, l'expectativa del nivell de preus manté la seva tendència a l'alça (31,6 punts), liderat pel comerç, la indústria i l'hostaleria.

El conjunt d'Espanya presenta un indicador de clima empresarial més negatiu que a Catalunya, tant pel que fa a la situació del primer

trimestre del 2022 (-14,4 punts) com en les expectatives de cara al segon trimestre (-16,1 punts).

Les dades de PIB pel costat de la demanda, que arriben al quart trimestre del 2021, mostraven un creixement feble al consum privat

Pel que fa al PIB pel costat de la demanda, encara no hi ha dades del primer trimestre del 2022. La informació del quart trimestre de l'any passat mostrava un creixement del consum de les llars per sota de l'esperat (3,5% interanual), tot i que una mica superior al trimestre anterior, de manera que encara no semblava mostrar l'impacte de l'augment de la inflació. La formació bruta de capital va alentir-se una mica, fins a un 4,7 % interanual, a l'igual que el consum de les administracions públiques (1,8 % interanual). I una de les notes destacades va ser el fort dinamisme de les exportacions de béns i serveis (17,6 % interanual), gràcies a la millora en el consum dels no residents, que s'explica per la millora en el turisme estranger. Les importacions totals de béns i serveis van augmentar un 12,3 % interanual.

Pel que fa als indicadors avançats de demanda del primer trimestre, la despesa presencial en targetes modera una mica el seu creixement

Pel que fa als indicadors pel costat de la demanda corresponents al primer trimestre del 2022, mostren senyals de moderació. D'una banda, continua el to positiu de les dades de despesa presencial en targetes a Catalunya que publica el BBVA, amb un augment al voltant d'un 20 % interanual durant el març. Cal destacar que part del creixement es deriva d'un augment dels preus (o en la terminologia de la font, d'un augment del tiquet mitjà), tot i que en aquest cas l'efecte és menor pel fet que no inclou despesa en energia (que s'acostuma a domiciliar). Al mateix temps, les dades del PIB espanyol pel costat de la demanda (per al primer trimestre) també poden anticipar tendències, i s'observa com el consum de les llars experimenta un retrocés trimestral, afectat per l'alça de la inflació, alhora que el seu ritme interanual es modera fins a un 3,1 %. En canvi, la formació bruta de capital ha anotat un creixement significatiu a Espanya (sobretot d'inversió en béns d'equipament). En aquest sentit, el ritme més gran d'execució dels fons NGEU esdevé un factor de suport per a la inversió.

El comerç al detall frena el seu creixement, mentre que les matriculacions de turismes segueixen en negatiu pels problemes en l'oferta

L'índex de comerç al detall en preus constants accentua la seva feblesa i passa a reduir-se un 1,3 % interanual durant el primer trimestre, si bé en termes corrents encara presenta un augment positiu a causa de l'alça en els preus. Amb dades del març, es registren descensos interanuals a tots els epígrafs, si bé la caiguda més moderada és la de l'alimentació (-1,7 %) i de l'equipament personal (-2,2 %), i la més forta correspon als altres béns.

Indicadors de demanda
(% de variació interanual)

		Matriculacions	
	Comerç al detall[1]	Turismes	Vehicles de càrrega
2021			
1r trimestre	-2,8	-15,3	17,9
2n trimestre	16,4	87,7	83,0
3r trimestre	0,9	-29,9	-25,7
4t trimestre	0,3	-24,0	-29,3
2022			
1r trimestre	-1,3	-1,7	-26,8

[1] Índex general sense estacions de servei a preus constants.

Font: INE i Direcció General de Trànsit.

Durant el primer trimestre del 2021 també ha seguit la tendència a la baixa en les matriculacions de turismes i sobretot en els vehicles de càrrega, si bé la caiguda dels primers s'ha moderat força després de les fortes caigudes del segon semestre del 2021. Cal recordar que la caiguda de les matriculacions s'explica per problemes en l'oferta per abastir la demanda, derivats de les tensions en les cadenes globals de subministraments.

En relació amb el comportament de la demanda externa de l'economia catalana tal com es comenta al tercer capítol d'aquesta publicació, les dades disponibles de comerç exterior de béns per als dos primers mesos del 2022 apunten a un creixement nominal substancial en les exportacions de béns (16,2 %), tot i que bona part d'aquest augment es derivaria de l'augment de preus. El comerç exterior de serveis, sobretot el relacionat amb el turisme internacional, ha seguit millorant progressivament els darrers mesos, tot i que encara no ha recuperat els valors prepandèmia.

Requadre 1. Previsions de l'economia catalana

L'any 2021, l'economia catalana va augmentar un 5,8 %, un ritme de creixement que va superar en set dècimes el de l'economia espanyola (5,1 %) i en sis dècimes el de la zona euro (5,2 %). La millora de l'evolució epidemiològica i l'increment de la vacunació a partir de la primavera del 2021 van permetre reprendre la recuperació, que també s'ha beneficiat d'un comportament molt favorable del mercat de treball i el sector exterior.

En el primer trimestre del 2021 el PIB català va registrar un creixement trimestral nul (0,0 %), com a resultat de l'empitjorament de la pandèmia a principis d'any. La millora de l'evolució epidemiològica i l'avanç de la vacunació a partir de la primavera del 2021 van permetre l'aixecament de restriccions, i això va ajudar a impulsar l'activitat econòmica, amb creixements del 3,3 % el segon trimestre i de l'1,0 % el tercer trimestre. Durant el quart trimestre l'activitat econòmica a Catalunya va seguir amb un creixement significatiu (2,0 %), tot i els problemes derivats dels colls d'ampolla en alguns béns intermedis, l'augment de la inflació i l'esclat de l'onada lligada a la variant òmicron al final del trimestre. L'augment de l'activitat l'any 2021 (5,8 %) recull l'aportació favorable tant de la demanda interna (4,7 punts) com de la demanda externa (1,1 punts).

La informació econòmica més recent suggereix un alentiment de la recuperació durant el primer trimestre, un període agitat que recull l'impacte limitat de la sisena onada el gener, un agreujament de l'escalada de preus iniciada en la segona meitat del 2021 i els primers efectes de la guerra d'Ucraïna, en un context d' una nova etapa de la pandèmia de la COVID-19 amb restriccions mínimes. Aquesta moderació de l'activitat queda recollida en indicadors com la despesa amb targetes, les vendes diàries de les grans empreses o l'índex PMI que conté l'opinió dels directors de compres (aquests dos darrers indicadors, amb dades només disponibles per al conjunt de l'Estat). Amb tot, hi ha àmbits que segueixen una tònica molt favorable, com el mercat de treball, amb un creixement destacable de l'afiliació (que s'accelera el març a un ritme del 4,6 % interanual), i el sector exterior, amb creixements molt significatius dels fluxos d'exportacions i importacions de béns fins al febrer. També convé destacar el bon to dels indicadors d'activitat turística fins al març, amb registres cada vegada més propers al valors prepandèmia (les pernoctacions hoteleres dels residents a l'estranger se situen un 26,9 % per sota del març del 2019, quan en el mateix mes del 2021 estaven un 93,1% per sota).

Així doncs, abans de la guerra d'Ucraïna l'economia catalana avançava a un ritme significatiu, malgrat els problemes d'aprovisionament, que havien minvat els primers mesos de l'any. Amb l'esclat de la guerra d'Ucraïna i les sancions associades, però, les perspectives econòmiques han empitjorat en tractar-se d'una nova pertorbació negativa quan encara no s'havia tancat la bretxa d'activitat derivada de la crisi de la COVID-19. En aquest cas, es tracta d'una pertorbació d'oferta amb efectes desfavorables tant sobre el creixement com sobre la inflació. Aquest nou context ha generat una davallada de la confiança de les llars i empreses (observada arreu de la zona euro), fet que podria ajornar algunes decisions de consum i inversió. No obstant això, aquest deteriorament de la confiança es podria revertir a mesura que avanci l'any, gràcies a l'inici d'una nova etapa en la crisi sanitària (amb restriccions mínimes) i les mesures per afrontar la crisi energètica (amb el recent acord sobre el topall del preu del gas per abaratir la llum). En aquest sentit, el consum de les llars, la inversió i la recuperació del turisme estranger podrien impulsar l'activitat en la segona meitat de l'any. A continuació, abans de presentar l'escenari macroeconòmic per a l'economia catalana dels anys 2022 i 2023 es fa esment dels seus principals riscos.

Aquestes projeccions s'emmarquen en un context on encara predomina una elevada incertesa, amb riscos orientats a la baixa que podrien atenuar-se gradualment. En primer lloc, convé esmentar l'augment i la persistència dels riscos geopolítics, amb implicacions sobre els preus de l'energia i altres matèries primeres, i els problemes d'aprovisionament a escala global. En segon lloc, el risc associat a inflacions més elevades i persistents (en especial, si entren en joc els anomenats efectes de segona ronda), un risc directament relacionat amb el desenvolupament de les tensions geopolítiques. Aquest escenari on s'agreugen les pressions inflacionistes porta associada una pèrdua de poder adquisitiu de les llars (un element que podria frenar l'avanç del consum privat), una disminució dels marges empresarials (i per tant de la inversió) i una possible pèrdua de competitivitat empresarial derivada de l'augment dels preus de l'energia i de la resta de béns intermedis. A escala global, aquest escenari d'inflacions més elevades i persistents pot accelerar la normalització de la política monetària.

Quant als riscos en positiu, cal posar sobre la taula diferents factors, entre els quals destaquem l'evolució favorable de la pandèmia, la senda del consum de les llars, la recuperació del turisme estranger i el suport de la política fiscal. Primer, l'inici d'una nova etapa de la pandèmia de la COVID-19, amb restriccions mínimes. Segon, la senda del consum de les llars, que podria sorprendre a l'alça si millora la seva confiança (p.ex. davant de l'eficàcia de les mesures per controlar el preu de l'energia) i aquestes aposten per alliberar l'estalvi acumulat durant la

pandèmia davant l'alça dels preus. Tercer, la progressiva recuperació del turisme estranger, que tot sembla apuntar que podria accelerar-se enguany. I, per últim, i no per això menys important, el suport de la política fiscal, on cal destacar el desplegament dels fons NGEU i les mesures adoptades per afrontar la crisi energètica.

En aquest context, les previsions de l'economia catalana s'han revisat a la baixa per al 2022, en línia amb les principals economies de l'entorn. El PIB català augmentaria un 4,9 % el 2022, 1,5 punts per sota de la previsió difosa l'octubre passat. Aquest creixement recull tant la recuperació de la demanda interna com de la demanda externa, amb aportacions de 3,1 punts i 1,7 punts, respectivament. La millora de la demanda interna reflecteix l'augment del consum de les llars (amb un creixement del 3,9 %) i de la formació bruta de capital (amb un avanç del 4,7 %). El consum de les llars modera el seu creixement, en un context d'augment de la incertesa i pèrdua de poder adquisitiu, com a resultat de l'acceleració de la inflació. No obstant això, s'espera que aquests factors negatius deixin pas a l'impuls derivat de la recuperació del mercat de treball i unes condicions financeres que encara són favorables. La inversió creixeria un 4,7 %, tot i l'augment de la incertesa, dels costos de producció i l'agreujament dels problemes d'aprovisionament. La solidesa del mercat de treball, les condicions de finançament, la moderació gradual de la inflació i l'impuls dels fons NGEU apunten a una recuperació destacada d'aquest component. Pel que fa al consum de les administracions públiques es projecta un augment de l'1,7 %, que reflecteix una progressiva desacceleració. Les exportacions totals de béns i serveis avançaran un 11,6 %, impulsades enguany per l'acceleració de la recuperació dels turisme estranger, mentre les importacions ho faran a un ritme inferior (del 8,8 %). Aquest ritme de les importacions és consistent amb el ritme de recuperació dels components del PIB amb un contingut importador més elevat, com la inversió en béns d'equipament i les exportacions.

Les previsions d'activitat per al 2023 suggereixen un avanç del PIB del 2,9 %, que recull un patró de creixement on predomina la demanda interna (amb una aportació de 2,7 punts). En aquest 2023, però, s'espera més protagonisme de la formació bruta de capital (amb un augment del 6,8 %), a mesura que es recuperi la confiança econòmica, es moderin les tensions inflacionistes i augmenti l'impuls dels fons NGEU. El consum de les llars manté un creixement significatiu però inferior (2,5 %), gràcies a la solidesa del mercat de treball i la moderació dels preus. El creixement del consum de les administracions públiques manté la desacceleració iniciada el 2021, amb un augment del 0,7 %. Per la seva banda, l'aportació de la demanda externa es modera, fins als 0,2 punts. Els fluxos amb l'estranger moderen les taxes de creixement, després de dos anys amb

creixements molt destacats. Les exportacions totals de béns i serveis avançarien un 6,4 %, al mateix ritme que les importacions.

En conjunt, les previsions macroeconòmiques per a l'economia catalana ens indiquen que la recuperació plena dels nivells anuals previs a la pandèmia arribaria el 2023. La revisió a la baixa de les previsions macroeconòmiques, per tant, suggereix un alentiment del ritme de recuperació de l'economia catalana, respecte de les previsions presentades l'octubre.

Previsions macroeconòmiques de Catalunya

		2021	2022 (p)	2023 (p)
PIB	% de variació en volum	5,8	4,9	2,9
PIB	Milions d'euros	244.172	266.838	281.168
Demanda interna	Aportació al creixement	4,7	3,1	2,7
Despesa en consum de les llars	% de variació en volum	5,2	3,9	2,5
Despesa en consum de les administracions públiques[1]	% de variació en volum	3,3	1,7	0,8
Formació bruta de capital[2]	% de variació en volum	8,1	4,7	6,8
Saldo exterior	Aportació al creixement	1,1	1,7	0,2
Saldo amb l'estranger	Aportació al creixement	0,7	1,5	0,4
Exportacions totals de béns i serveis	% de variació en volum	13,8	11,6	6,4
Importacions totals de béns i serveis	% de variació en volum	13,8	8,8	6,4
Saldo amb la resta d'Espanya	Aportació al creixement	0,4	0,2	-0,2
Llocs de treball creats[3]	Milers	248,1	85,0	48,8
Llocs de treball creats[3]	% de variació	7,9	2,5	1,4
Taxa d'atur	aturats / població activa (%)	11,6	10,4	9,9

(p) Previsions d'abril de 2022.

[1] Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

[2] Inclou la variació d'existències.

[3] En termes equivalents a temps complet.

Font: Idescat, INE i Generalitat de Catalunya (Departament d'Economia i Hisenda).

Les previsions sobre el mercat de treball del 2022 apunten a un augment més moderat de l'ocupació equivalent a temps complet (2,5 %), després del rebot del 2021 (7,9 %). Aquest avanç de l'ocupació a temps equivalent suposaria la creació de 85.000 llocs de treball i permetria superar l'any 2022 els nivells d'ocupació previs a la pandèmia. Aquesta dinàmica, juntament amb l'increment de la població activa, condueix a una disminució de la taxa d'atur, fins al 10,4 %.

Les previsions per al 2023 suggereixen un creixement més moderat de l'ocupació equivalent a temps complet, de l'1,4 %, que es tradueix en la

creació de gairebé 49.000 llocs de treball. Això permetria mantenir el descens de la taxa d'atur, fins al 9,9 %, la taxa més baixa des del 2009.

3.
Comerç exterior

El creixement del comerç internacional l'any 2021 ha estat més intens que el de l'activitat mundial, i l'octubre ja havia recuperat els nivells prepandèmia

La crisi de la COVID-19 va afectar de ple el comerç entre països el 2020, amb interrupcions abruptes en les cadenes de valor global i afectacions en la mobilitat internacional de les persones i en la confiança de les llars i empreses. Segons l'FMI, l'any 2020 el volum del comerç mundial de béns i serveis es va reduir un 8,2 %, mentre que la caiguda del PIB mundial fou del 3,1 %. No obstant això, la recuperació ha estat molt ràpida i l'octubre del 2021 el comerç mundial ja havia recuperat els nivells prepandèmia. En efecte, el 2021 el comerç mundial va créixer un 10,1 % anual mentre que el PIB mundial va augmentar un 6,1 %.

El comerç mundial de béns mostra molt bon comportament el 2021 i supera en un 4,6 % els nivells del 2019

Els indicadors del comerç de béns han mostrat una evolució molt favorable durant el 2021. En conjunt, els intercanvis comercials a escala global han crescut un 10,3 % anual, un avanç que permet sobrepassar en un 4,6 % els nivells del 2019 en termes constants.

El context global actual, no obstant això, presenta diversos riscos per a l'evolució del comerç. En primer lloc, el conflicte bèl·lic a Ucraïna i les sancions imposades a Rússia per part de la UE i dels Estats Units suposen una forta irrupció sobre el comerç, especialment pel que fa als productes energètics i d'alimentació. Així, aquestes tensions geopolítiques han accelerat l'alça del preu del petroli i del gas, així com del preu de productes agrícoles com el blat –del qual Rússia i Ucraïna exporten conjuntament prop del 30 % a escala mundial– i el blat de moro.

En segon lloc, els colls d'ampolla en les cadenes de subministrament globals que van tenir lloc durant el 2021, provocats per desajustos entre l'oferta i la demanda de béns, l'escassetat de mà d'obra i les aturades en alguns ports xinesos per brots de COVID-19, també es podrien agreujar per l'escassetat de matèries primeres clau. Els sectors dels automòbils i de l'electrònica són els més afectats per aquests

problemes de producció, especialment per l'escassetat de microxips. Aquesta situació es podria agreujar a causa de la guerra, ja que Rússia i Ucraïna concentren una gran part de la producció del gas neó, necessari per a la fabricació de microxips. Finalment, la situació sanitària a la Xina en les darreres setmanes i els confinaments que s'estan duent a terme, també en centres manufacturers, estan alentint l'activitat econòmica xinesa i podrien causar nous colls d'ampolla a les cadenes de subministrament.

Evolució del comerç mundial de béns per àrea geogràfica
(contribucions al % de variació interanual de la mitjana mòbil de 3 mesos)

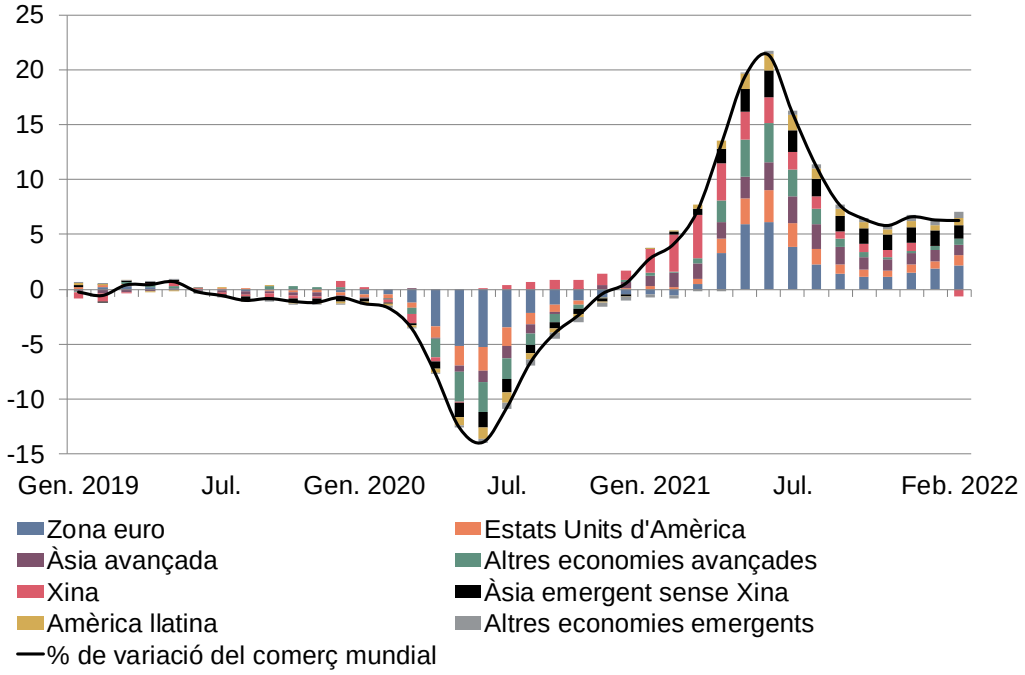

Font: CPB World Trade Monitor.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger
(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

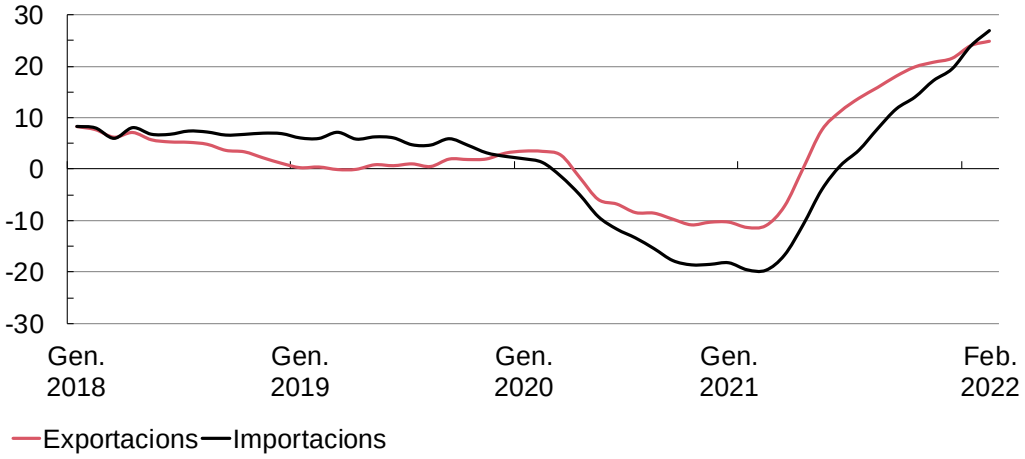

Nota: en valors corrents. Les dades de 2020 i 2021 són provisionals.
Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

En aquest context, l'FMI ha rebaixat les seves previsions de creixement del comerç mundial fins al 5,0 % anual el 2022 (-1,0 punts respecte a les previsions del gener) i un 4,4 % el 2023 (-0,5 punts). Aquestes previsions són superiors a les del creixement del PIB mundial, que s'estima en un 3,6 % anual el 2022 i el 2023.

Les exportacions de béns a Catalunya fins al febrer sobrepassen en un 16,7 % els nivells exportats en el mateix període del 2019

El comerç de béns de Catalunya amb l'estranger inicia una tendència de fort creixement a principis de 2021, que s'intensifica al llarg de l'any, i continua a principis del 2022. La mitjana mòbil de 12 mesos de les exportacions catalanes augmenta un 24,8 % interanual el febrer en valors corrents i la de les importacions un 27,0 %. Fins al febrer les exportacions creixen un 16,2 % interanual i superen un 16,7 % les del mateix període del 2019. Les importacions, per la seva banda, augmenten més intensament, un 25,7 % interanual i un 6,8 % respecte al 2019.

L'augment dels preus de les exportacions de béns fins al febrer s'enfila al 15,5 % interanual en el conjunt de l'Estat, i un 22,7 % en el cas de les importacions

Tanmateix, cal tenir en compte que, enguany, aquest creixement nominal en bona part s'explica per l'increment de preus dels béns que es comercien. En efecte, les dades en termes de volum suggereixen una expansió molt més moderada, especialment de les exportacions. Tot i que no es disposa d'informació per a Catalunya sobre l'evolució dels fluxos comercials a preus constants, es pot fer una aproximació a partir de l'evolució dels preus del comerç de l'economia espanyola (que augmenten fins al febrer un 15,5 % interanual en el cas de les exportacions i un 22,7 % en el de les importacions). Si tenim en compte aquesta evolució dels preus, les exportacions catalanes, en termes de volum, augmenten molt lleugerament, un 0,6 % anual en l'acumulat els dos primers mesos del 2022, mentre que les importacions ho fan un 2,4 %.

Aquesta moderació de les exportacions és coherent amb l'avanç de les exportacions de béns el primer trimestre d'enguany del conjunt de l'Estat, d'un 1,1 % interanual, segons els comptes trimestrals de l'INE. A més, cal destacar que les exportacions catalanes venien d'un creixement fort el 2021, d'un 12,6 % anual en termes constants, superior al de la zona euro (8,8 %) i el món (10,0 %).

Evolució de les exportacions de béns
(% de variació en volum)

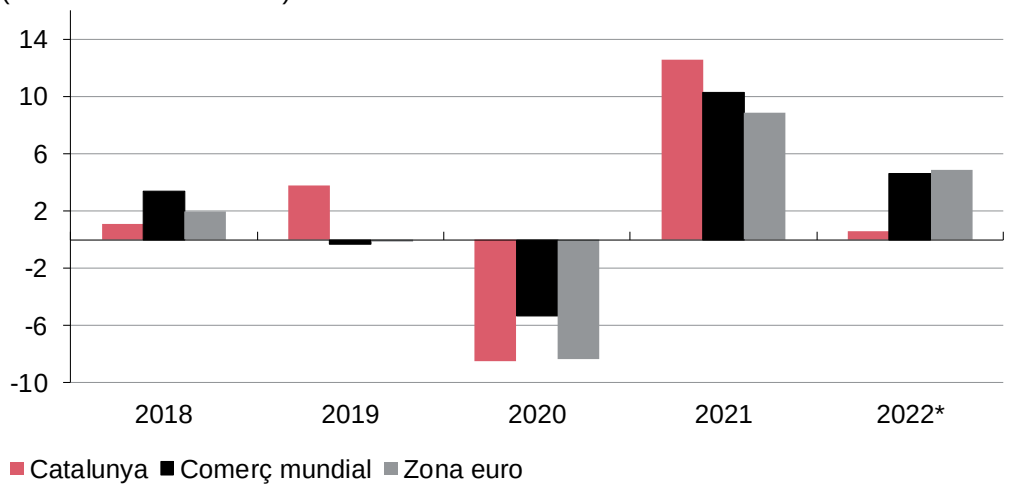

Font: CPB, INE i AEAT.

*Dades fins al febrer.

Nota: el % de variació de les exportacions de béns en volum de Catalunya s'aproxima a partir de les dades d'exportacions de béns a preus corrents de Catalunya i el deflactor del valor de les

Com a apunt addicional, cal comentar que les dades que ofereix el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme provinents del Departament de Duanes de l'AEAT s'han d'analitzar amb prudència, especialment en el cas de les importacions. El motiu és que en el moment de fer la declaració duanera (o de facilitar la informació estadística a Intrastat sobre les importacions provinents de la UE) és possible que no es conegui la destinació de consum final del bé. Aquest factor és especialment rellevant en el cas de Catalunya, ja que les importacions catalanes tenen un component de reexportació destacable, per la condició fronterera i per la rellevància del sector logístic.

L'augment dels preus industrials i de l'energia impulsen l'expansió de les exportacions de béns en preus corrents fins al febrer

Si analitzem el comportament de les exportacions per branques d'activitat, s'observa que el creixement ve impulsat en gran part per les exportacions de productes energètics, que en els dos primers mesos d'enguany creixen un 98,8 % interanual, impulsades pel fort increment del preu de l'energia. Les exportacions de la indústria química i la metal·lúrgica també mostren creixements molt elevats, d'un 34,4 % i 28,1 % interanual.

La majoria de branques superen ja el valor corrent exportat del mateix període del 2019, tot i que de nou cal esmentar el paper que està jugant la dinàmica alcista dels preus. Novament, les exportacions de productes energètics i de la indústria química són les que més

sobrepassen els valors del 2019. Si comparem el valor acumulat del gener i febrer del 2022 amb el del 2019, el valor corrent exportat dels productes energètics incrementa un 35,0 % i el de la indústria química un 41,3 %.

També destaca el creixement tant del sector agrari com de l'alimentari, que incrementen les exportacions intensament respecte del mateix període acumulat del 2019, amb uns creixements del 26,4 % i del 16,7 %, respectivament. En canvi, les exportacions dels vehicles de motor i de màquines d'oficina i instruments de precisió i òptica, se situen encara per sota dels nivells exportats en el mateix període tant del 2019 com del 2021.

Exportacions de béns per branques d'activitat
(valors corrents)

	2021			Gener-febrer 2022	
	milions d'euros	% sobre el total	% de variació interanual	% de variació 2022/2021	% de variació 2022/2019
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	1.949,8	2,4	15,0	8,1	26,4
Productes energètics; extracció i refinació petroli	2.419,3	3,0	51,3	98,8	35,0
Alimentació i begudes	10.973,3	13,6	12,3	-0,9	16,7
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	6.408,2	8,0	23,5	15,8	-0,1
Indústries químiques	21.891,7	27,2	24,5	34,4	41,3
Metal·lúrgia i productes metàl.lics	5.111,4	6,3	40,4	28,1	24,3
Maquinària i equips mecànics	4.871,5	6,0	19,3	11,3	6,7
Màquines d'oficina, instruments precisió i òptica	984,5	1,2	14,7	-10,9	-15,1
Equips elèctrics i electrònics	5.364,9	6,7	18,9	15,6	17,6
Vehicles de motor i altres materials de transport	10.347,5	12,8	15,3	-20,1	-27,0
Resta branques d'activitat	9.610,0	11,9	26,6	23,7	21,8
No classificats	632,3	0,8	-20,0	148,5	26,0
Total	80.564,6	100,0	21,5	16,2	16,7

Nota: Dades provisionals.
Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Entre l'any 2019 i 2021 les exportacions de béns amb alt contingut tecnològic guanyen pes en el conjunt d'exportacions

Les exportacions de productes industrials també creixen amb força el 2021, un 21,2 % anual. Aquest augment és generalitzat en tots els productes industrials, i les exportacions de nivell tecnològic mitjà-alt i mitjà-baix són les que experimenten majors creixements, d'un 24,7 % i un 31,7 % anual, respectivament.

En comparació amb la dinàmica en el període prepandèmia, destaca el creixement de les exportacions d'alt nivell tecnològic, que el 2021 sobrepassen un 11,8 % el valor del 2019, impulsades en gran part pels productes farmacèutics. També mostren un creixement biennal fort les exportacions de baix nivell tecnològic, que inclouen productes alimentaris i tèxtils, i que el 2021 són un 12,3 % superiors a les del 2019.

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic. Any 2021
(valors corrents)

	milions d'euros	% sobre el total	% de variació anual	% de variació 2021/2019
Nivell tecnològic alt	9.790	12,8	8,3	11,8
productes farmacèutics	7.198	9,4	6,0	13,6
productes informàtics, electrònics i òptics	2.507	3,3	14,3	7,1
altres	84	0,1	55,3	1,6
Nivell tecnològic mitjà alt	34.223	44,9	24,7	7,3
productes químics	14.687	19,3	36,1	23,0
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	18.287	24,0	16,8	-2,7
altres	1.249	1,6	25,1	9,7
Nivell tecnològic mitjà baix	10.957	14,4	31,7	4,8
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	6.649	8,7	31,2	18,3
productes metàl·lics	2.169	2,8	30,5	15,6
altres	2.139	2,8	34,6	-27,7
Nivell tecnològic baix	21.269	27,9	17,4	12,3
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	19.383	25,4	16,5	12,4
altres	1.886	2,5	27,5	11,6
Total de productes industrials	76.239	100,0	21,2	8,9

Nota: Dades provisionals.
Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Destaquen els creixements de les exportacions adreçades a la Xina, Suïssa i l'Amèrica del Nord respecte als nivells assolits el 2019

Les exportacions catalanes als mercats comunitaris mantenen una tendència a l'alça els dos primers mesos del 2022, amb un creixement acumulat del 19,1 % interanual. Entre el principals socis comercials europeus, destaquen els creixements en els mercats d'Itàlia (28,5 %), Portugal (27,5 %), França (17,7 %) i Alemanya (16,0 %). Per la seva banda, les exportacions adreçades als països de fora de la UE

augmenten un 16,9 %, on cal destacar la recuperació sostinguda a Suïssa (37,5 %) i als EUA (36,0 %).

Exportacions de béns per àrees i països
(valors corrents)

			2021	Gener-febrer 2022	
	milions d'euros	% sobre el total	% de variació interanual	% de variació 2022/2021	% de variació 2022/2019
Unió Europea	47.841	59,4	21,3	19,1	19,0
Alemanya	8.100	10,1	16,6	16,0	22,7
França	13.619	16,9	18,4	17,7	21,3
Itàlia	7.663	9,5	32,1	28,5	28,1
Portugal	5.008	6,2	18,0	27,5	9,3
Països de fora de la UE	28.830	35,8	20,9	16,9	13,3
Altres països i territoris d'Europa	10.990	13,6	20,4	13,7	4,1
Regne Unit	3.868	4,8	17,4	-18,3	-32,3
Suïssa	3.691	4,6	20,2	37,5	41,7
Amèrica del Nord	3.303	4,1	23,8	36,0	33,6
EUA	3.009	3,7	23,8	36,0	32,8
Amèrica llatina	4.286	5,3	28,6	25,9	3,9
Resta del món	14.118	17,5	18,4	13,1	20,0
Japó	910	1,1	14,2	22,2	13,4
Xina	2.697	3,3	-1,2	-35,7	49,3
Total	80.538,3	100,0	21,5	16,2	16,7

Nota: Dades provisionals.
Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

La bona tendència de les exportacions catalanes a principis del 2022 ha permès que les exportacions augmentin a la majoria dels principals socis comercials respecte al mateix període de l'any 2019. Les exportacions dirigides a la UE (19,0 %) creixen amb més intensitat que les de fora de la UE (13,3 %). Els mercats més expansius són la Xina, Suïssa i l'Amèrica del Nord, amb creixements destacats, del 49,3 %, 41,7 % i 33,6 % respecte al 2019, respectivament. Contràriament, les exportacions al Regne Unit continuen disminuint i són un 18,3 % inferiors a les de 2021 i un 32,3 % inferiors a les de 2019.

Les importacions de béns augmenten un 25,7 % interanual fins al febrer del 2022

Les importacions de béns augmenten un 25,7 % interanual els dos primers mesos del 2022, i ja superen el valor del mateix període del 2019 en un 6,2 %. Les importacions mostren creixements molt elevats a la majoria de branques d'activitat. Cal destacar l'augment de les

importacions de productes energètics (73,5 % interanual) —un creixement en gran part impulsat per l'augment de preus d'aquests productes—, la branca de la metal·lúrgia (47,6 %), l'agricultura (40,7 %), així com del sector tèxtil (32,0 %). La principal indústria importadora, la química, també mostra un dels majors creixements, del 31,0 % interanual.

La majoria de branques d'activitat també superen els nivells importats en el mateix període del 2019, en l'acumulat fins al febrer. En especial, les importacions de la indústria química (un 32,2 % superiors), de l'agricultura (31,5 %), de la branca de la metal·lúrgia (31,0 %) i els equips elèctrics (31,4 %). En canvi, les importacions del sector automobilístic són un 38,4 % inferiors al 2019 i les màquines d'oficina i instruments de precisió un 8,6 %.

Importacions de béns per branques d'activitat
(valors corrents)

			2021	Gener-febrer 2022	
	milions d'euros	% sobre el total	% de variació anual	% de variació 2022/2021	% de variació 2022/2019
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	4.226	4,6	19,2	40,7	31,5
Productes energètics; extracció i refinació petroli	6.877	7,6	63,6	73,5	-5,0
Alimentació i begudes	6.587	7,2	7,2	9,5	4,5
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	8.189	9,0	9,0	32,0	-6,4
Indústries químiques	22.118	24,3	18,7	31,0	32,2
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	5.516	6,1	44,4	47,6	31,0
Maquinària i equips mecànics	5.507	6,1	20,0	23,7	4,7
Màquines d'oficina, instruments precisió i òptica	2.298	2,5	13,2	-3,4	-8,6
Equips elèctrics i electrònics	8.132	8,9	27,8	19,8	30,4
Vehicles de motor i altres materials de transport	10.282	11,3	-0,5	-5,2	-38,4
Resta branques d'activitat	11.167	12,3	25,5	27,0	18,2
No classificats	73,7	0,1	6,4	35,3	36,4
Total	90.973	100,0	19,5	25,7	6,2

Nota: Dades provisionals.
Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Requadre 2. Fluxos comercials i turístics de Catalunya amb Ucraïna i Rússia

El 24 de febrer del 2022 la Rússia va iniciar la guerra contra Ucraïna. Aquest atac s'ha mantingut i intensificat des de llavors, i les seves repercussions van més enllà dels impactes sobre els dos països directament implicats. En aquest requadre es presenten les principals magnituds dels fluxos comercials de Catalunya amb Rússia i Ucraïna, així com dels fluxos turístics provinents de Rússia, amb l'objectiu de descriure sobretot l'impacte directe pel costat de la demanda externa.

El volum del comerç de Catalunya amb Rússia i Ucraïna representa una petita part sobre el total d'intercanvis amb l'exterior

Les exportacions de béns a Rússia suposen el 0,8 % del total de les exportacions catalanes de l'any 2021, de les quals la majoria són semimanufactures i manufactures de consum (67,3 %). Mentre que les importacions de béns representen el 0,6 % del total, molt concentrades en els productes energètics (69,1 %). Aquesta concentració de les importacions en matèries primeres estratègiques per a determinats sectors amplifica l'impacte de les disrupcions comercials, ja que es tracta de productes més difícilment substituïbles que si es tractés de béns de consum. D'altra banda, les exportacions a Ucraïna representen el 0,2 % de les exportacions catalanes, mentre que les importacions en són el 0,4 %, i en gran part són productes del sector de l'alimentació (82,6 %).

L'exposició comercial de les empreses catalanes cap a aquests països és limitada: el 2021 les empreses exportadores amb destí a Rússia i Ucraïna representaven un 3,0 % i un 2,1 % d'empreses exportadores, i el volum exportat va ser el 0,8 % i el, 0,2 % del total. Les proporcions són similars en el cas de les empreses exportadores regulars (aquelles que han exportat els últims quatre anys consecutivament).

El nombre d'empreses amb seu a Catalunya que van exportar a Rússia l'any 2021 va ser de 1.910, de les quals 643 eren regulars i 25 tenien un volum d'exportació superior als 5 milions d'euros; mentre que el nombre d'empreses catalanes que exportaren a Ucraïna l'any 2021 va ser de 1.356 empreses, de les quals 417 eren regulars i 129 van exportar

més de 50.000 euros. Amb tot, convé destacar que la intensitat exportadora (el valor exportat per empresa) de les empreses que comerciaven amb Rússia era molt superior a la de les que operaven en el mercat d'Ucraïna.

Ucraïna té un pes molt rellevant en les importacions de blat de moro (34,9 %) i oli de gira-sol (43,7 %) de Catalunya

A nivell més desagregat, el 2021 Ucraïna tenia un pes rellevant en les exportacions catalanes d'alguns metalls comuns, amb un pes significatiu sobre el total d'exportacions d'aquests productes (7,6 %). Tot i que les importacions d'Ucraïna són una petita part del total, Catalunya importa el 34,9 % del blat de moro i el 43,7 % de l'oli de gira-sol d'Ucraïna, que per aquests productes és dels principals productors mundials. L'increment de preus d'aquests productes, derivat de la dràstica reducció de la capacitat de sembra durant la invasió, així com de les restriccions a l'exportació per garantir l'abastiment intern, tenen un important efecte sobre el sector alimentari català, ja que aquestes matèries primeres s'utilitzen per a diversos processos de producció, especialment en el sector ramader.

Evolució del comerç entre Catalunya i Ucraïna
(milions d'euros)

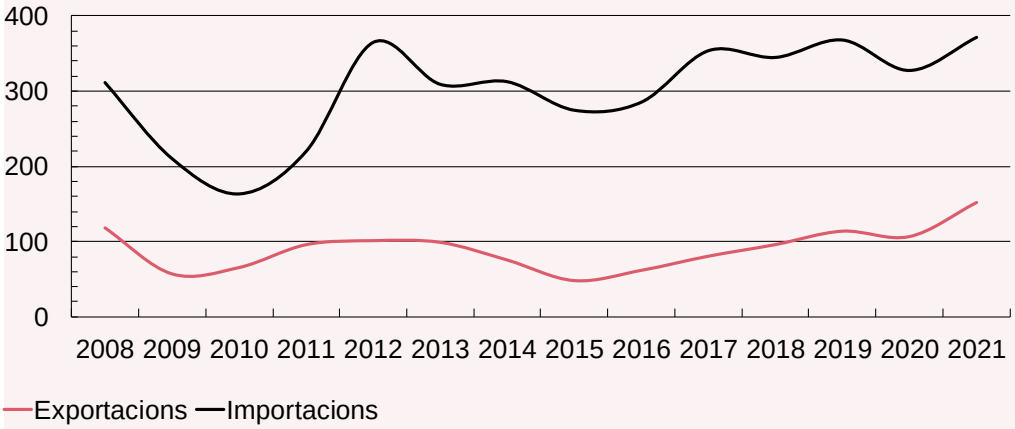

Font: DataComex.

A més, Ucraïna és el principal país exportador de gas neó a escala mundial, les exportacions del qual s'han vist interrompudes arran de la guerra. Aquest producte és essencial per a la indústria dels xips, necessaris per a la fabricació d'una gran quantitat de béns intermedis com bateries, semiconductors o motors d'automòbil. Aquesta indústria està afectada pels colls d'ampolla mundials ja existents, que s'agreujarien a causa d'una reducció de l'oferta. Això podria afectar addicionalment diversos sectors manufacturers a Catalunya, com el de l'automoció, a través d'increments de preus.

Fluxos comercials de Catalunya amb Ucraïna. 2021

	Exportacions		Importacions	
	Milions d'euros	Pes sobre el total (%)	Milions d'euros	Pes sobre el total (%)
Alimentació, begudes i tabac	35,3	23,3	307,4	82,6
Productes energètics	6,6	4,4	n.d.	n.d.
Primeres matèries	0,7	0,4	2,6	0,7
Semimanufactures	46,0	30,3	43,6	11,7
Béns d'equip	20,8	13,7	7,9	2,1
Sector automobil	8,2	5,4	0,1	0,0
Béns de consum durador	1,8	1,2	8,0	2,1
Manufactures de consum	30,4	20,1	2,6	0,7
Altres mercaderies	1,9	1,2	0,0	0,0
Total	151,6	100,0	372,2	100,0

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.
"n.d.": Dada no disponible.

Els combustibles importats de Rússia només són el 5,5 % dels combustibles importats a Catalunya, però les disrupcions en el sector energètic provoquen un increment generalitzat del preu global

Cal destacar que la relació comercial de Catalunya amb Rússia ja es va veure minvada el 2014, quan Rússia va vetar les importacions d'una sèrie de productes agroalimentaris als membres de la Unió Europea. Aquest veto va provocar una caiguda de les exportacions catalanes a Rússia del 37,4 % el 2015 i continua vigent avui en dia.

Evolució del comerç entre Catalunya i Rússia
(milions d'euros)

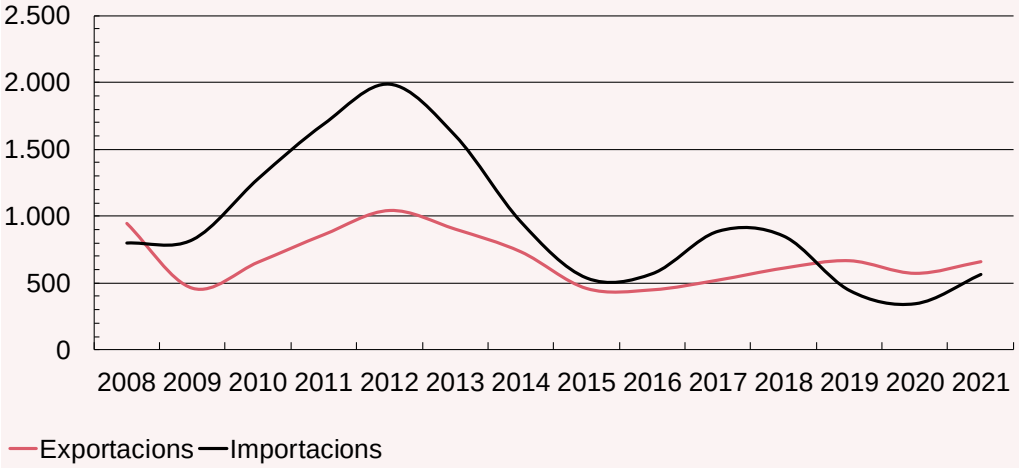

Font: DataComex.

Amb dades del 2021, els principals productes que Catalunya exporta a Rússia són manufactures de consum (32,6% del total), dins les quals hi destaquen les peces de vestir (25,3 %), i semimanufactures (34,7 %), on hi ha els productes químics, com són els medicaments o els perfums. Altres branques destacades són l'alimentació i el tabac i el sector automobilístic. Arran del fet que moltes empreses europees han suspès la seva operativa a Rússia, sumat a les sancions imposades per la UE d'exportar una sèrie d'articles de luxe, com peces i complements de vestir o joieria, les dades de 2022 es veuran fortament afectades.

Fluxos comercials de Catalunya amb Rússia. 2021

	Exportacions		Importacions	
	Milions d'euros	Pes sobre el total (%)	Milions d'euros	Pes sobre el total (%)
Alimentació, begudes i tabac	58,1	8,8	60,7	10,8
Productes energètics	0,4	0,1	388,8	69,1
Primeres matèries	2,4	0,4	13,6	2,4
Semimanufactures	228,9	34,7	77,8	13,8
Béns d'equip	116,5	17,7	5,0	0,9
Sector automobil	20,3	3,1	7,3	1,3
Béns de consum durador	8,5	1,3	6,0	1,1
Manufactures de consum	214,6	32,6	2,9	0,5
Altres mercaderies	9,6	1,5	0,3	0,1
Total	659,2	100,0	562,4	100,0

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

D'altra banda, tot i que la majoria d'importacions provinents de Rússia l'any 2021 eren productes energètics (69,1 % del total), els combustibles provinents de Rússia només representaven el 5,5 % dels combustibles importats a Catalunya. Tot i això, Catalunya està patint el fort increment global del preu del petroli Brent, el carbó, el gas natural i en conseqüència de l'electricitat. Segons les estimacions de Goldman Sachs i Deutsche Bank, per cada augment de 10 dòlars del preu del petroli Brent, el PIB d'Europa podria caure un 0,4 %.

A més, les importacions de zinc i de níquel provenen en grau considerable de Rússia, un 36,8 % i un 6,8 %, respectivament. Aquests materials s'utilitzen per a la fabricació de molts productes com electrodomèstics o dispositius electrònics. Rússia també és la principal productora mundial de pal·ladi, matèria primera que es fa servir per a l'electrificació de vehicles. L'evolució dels fluxos comercials de l'any 2022 estarà molt vinculada a la durada del conflicte i a la intensificació de les sancions imposades per la UE.

Fluxos del turisme a Europa i a Catalunya: l'afectació del turisme rus

Les activitats vinculades al sector del turisme han estat fortament afectades per la crisi sanitària en els dos darrers anys, especialment pel vessant de turisme estranger. Catalunya, una destinació turística de primera magnitud a escala global, havia vist incrementat ininterrompudament els fluxos de turisme estranger d'ençà de la crisi financera i fins a l'any 2019. Les restriccions derivades de la pandèmia van suposar una davallada de l'arribada de turistes estrangers del 80 % el 2020. L'any 2021, gràcies a la millora de la situació sanitària, el turisme estranger va començar a recuperar-se, tot i que el nombre de turistes encara va ser un 70,1 % inferior respecte de l'any 2019.

En aquest context, l'ofensiva militar de Rússia a Ucraïna pot suposar un risc per a la recuperació del turisme estranger a escala global. D'una banda, les pressions a l'alça sobre la inflació poden tenir un impacte en la reducció de la demanda de turisme. L'increment del preu de l'energia encareix la despesa en transport dels viatges i penalitza més els viatgers de llarga distància, que tenen una despesa per càpita per sobre de la mitjana. D'altra banda, la incertesa que es deriva de la guerra també pot tenir un efecte psicològic que afecti negativament a la confiança de mercats turístics com el dels Estats Units o de països asiàtics a l'hora de viatjar a Europa. No obstant això, alguns experts consideren que es podria esperar un efecte substitució del turisme a destinacions més properes al conflicte bèl·lic, com Turquia o països de l'est d'Europa, cap als països del sud d'Europa, com Espanya, Portugal o Itàlia.

En els darrers anys, el mercat rus ha estat un dels mercats emissors destacats del turisme estranger a Catalunya. Cal destacar que l'any 2019 795.200 turistes russos van visitar Catalunya, essent el sisè mercat emissor i representant el 4,1 % dels turistes estrangers a Catalunya. Es preveu que el futur estancament dels fluxos del turisme rus tingui una afectació a Catalunya significativament més elevada que al conjunt de l'Estat, ja que l'any 2019 concentrava el 60,5 % del total de visitants russos a l'estat espanyol. D'altra banda, a conseqüència de la pandèmia, el 2021 només van arribar a Catalunya 55.400 turistes de Rússia, un 1,0 % del total. Cal destacar, tanmateix, que el turisme rus ja va experimentar una davallada important a partir del 2014, arran de la crisi financera que va patir Rússia el mateix any. Tot i que en el període 2015-2019 es va recuperar progressivament, el turisme rus es va quedar molt lluny dels nivells assolits el 2013, quan van arribar a representar el 6,3 % dels turistes estrangers a Catalunya.

Evolució del turisme rus a Catalunya.
Milers de turistes i pes sobre el total de turistes estrangers (%)

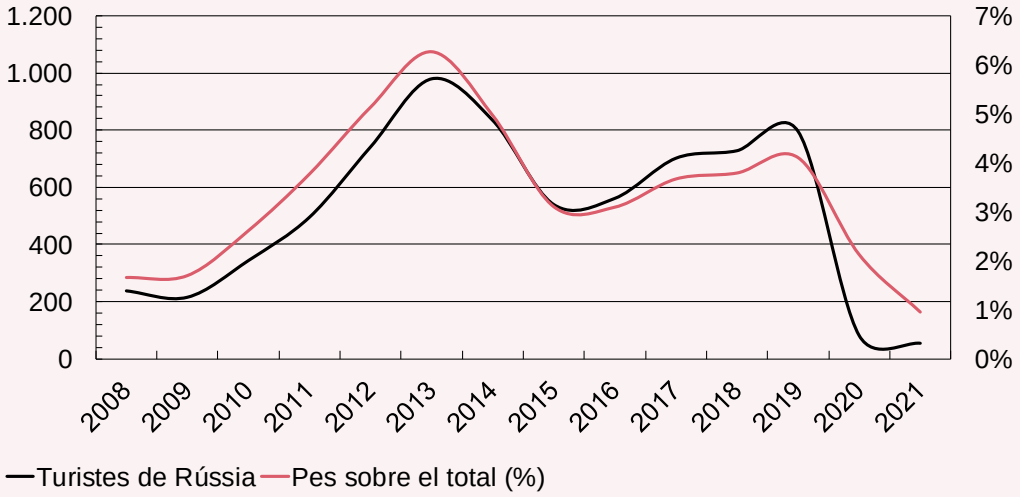

Font: Departament d'Empresa i Treball a partir de l'INE.

En termes de despesa, el mercat rus té un pes més elevat, atès que la despesa mitjana del turista rus és superior a la d'altres països emissors. El 2021, la despesa del turisme rus va representar l'1,6 % de la despesa turística estrangera, força per sota del 2019 (5,5 %) i del 2013 (9,4 %), quan es va aconseguir una xifra rècord de turisme rus a Catalunya. A l'Estat espanyol, en canvi, el turisme provinent de Rússia té menys rellevància, ja que l'any 2019 el turisme rus va representar l'1,6 % dels turistes estrangers i la seva despesa turística un 2,2 % del total.

El 27 de febrer del 2022 la Unió Europea va aprovar el primer paquet de sancions contra Rússia, que inclou el tancament de l'espai aeri de la UE a les aerolínies russes. Segons dades d'Hosteltur, entre el 24 de febrer i el 24 d'agost d'enguany hi havia 123.184 seients aeris programats des de Rússia cap a Espanya, dels quals el nombre més gran es concentrava en Barcelona (un 36,8 % de les places programades), seguida de lluny per Alacant (27.000), Madrid (21.500) i Màlaga (19.400). Així, en termes de pèrdua de turistes provinents de Rússia, Catalunya notaria en major mesura la incidència, especialment en zones de la Costa Daurada i la Costa Brava, destinacions tradicionalment preferides pel mercat rus, juntament amb la ciutat de Barcelona.

Tot i que les perspectives dels fluxos turístics a nivell agregat pel 2022 són optimistes, hi ha molta incertesa sobre l'impacte que pot suposar el conflicte bèl·lic. No obstant això, el panell d'experts d'Exceltur espera, en la seva majoria (61 % dels enquestats), recuperar els nivells de facturació del sector turístic català del 2019 durant el 2023.

L’impacte indirecte derivat de l’elevada inflació, l’increment del preu de l’energia i l’escassetat d’algunes matèries primeres superarà l’impacte directe a Catalunya

Com hem vist, l’impacte directe de la guerra d’Ucraïna sobre l’economia catalana tindrà una magnitud limitada. Ara bé, on hi ha més incertesa és en l’impacte indirecte derivat de l’augment de la inflació, l’elevat preu de l’energia i l’escassetat d’algunes matèries primeres. Les implicacions anirien des d’un increment dels costos de producció fins a una limitació d’oferta de determinats productes, una reducció del poder adquisitiu de les llars i una contracció del consum, entre altres. Amb aquestes perspectives, el Fons Monetari Internacional (FMI) ha rebaixat les previsions de creixement del PIB per al 2022 en 1,1 punts per la zona euro i en 1,0 punts per Espanya. La duració del conflicte i la capacitat de substitució dels productes que ja no es podran importar de Rússia i Ucraïna tindran una gran influència sobre l’impacte econòmic a Europa i a la resta del món.

4.
Preus i salaris

La inflació repunta fins a un 9,5 % interanual el mes de març, la xifra més elevada des de l'octubre del 1986

La taxa de variació de l'Índex de preus de consum (IPC) arriba, el mes de març, al 9,5 % interanual, per l'encariment energètic i la persistència dels colls d'ampolla en les cadenes de subministraments a escala global. Si bé fins als darrers mesos de l'any 2021 la inflació elevada es concentrava en grups molt concrets, relacionats amb els preus del petroli i del gas, l'impacte dels preus d'aquests productes s'ha anat estenent per tota la cistella de consum i, per tant, ha incidit en l'evolució de la subjacent (3,4 %), que ha superat amb escreix el valor de referència del 2 %, i se situa en el valor més elevat dels darrers deu anys.

Evolució de l'índex de preus de consum i de la inflació subjacent
(% de variació interanual)

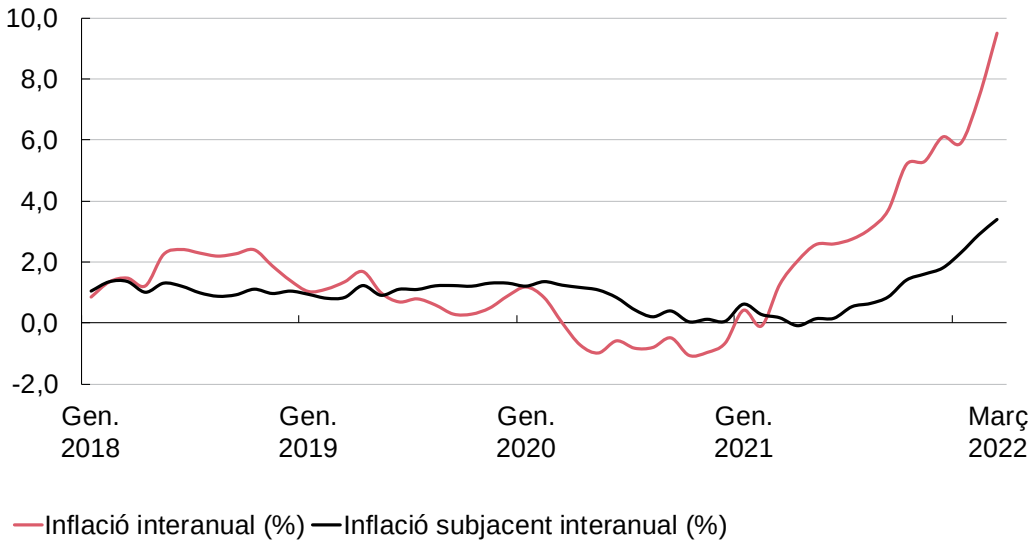

Font: INE.

En un inici, durant la primavera del 2021, l'efecte base va jugar un paper important en l'evolució de l'IPC a l'alça. Posteriorment, l'increment sobtat de la demanda, les dificultats de la cadena de subministrament per satisfer-la, i els preus d'algunes matèries primeres també expliquen les taxes de variació elevades de la tardor i de l'hivern, superiors al 3 %. Les tensions geoestratègiques del primer trimestre del 2022 només han fet de catalitzador d'un fenomen que va començar a germinar, sobretot, durant la segona meitat de l'any 2021.

Els governs han pres mesures per evitar una escalada de preus que condicioni el creixement. En el cas espanyol, la xifra d'evolució dels preus encara no detecta les mesures del Reial Decret-llei 6/2022, del 29 de març. Caldrà esperar els propers mesos.

Els preus de l'energia i de les matèries primeres expliquen gran part de l'alça en la inflació a Catalunya els últims mesos

Els darrers mesos s'ha vinculat la guerra d'Ucraïna amb l'encariment d'algunes matèries primeres, sobretot del petroli i el gas. No obstant, ja es detectava una trajectòria alcista d'aquests preus a partir de la segona meitat de l'any 2020, coincidint amb el desconfinament després de la primera onada de la pandèmia de la COVID-19. En alguns casos, aquest fet ve explicat pels problemes de subministrament i els colls d'ampolla que s'han esmentat més amunt. En el cas del petroli i el gas, cal afegir-hi problemes derivats d'unes infraestructures extractives que cada cop són més incapaces de satisfer la demanda, així com els efectes de la transició energètica.

Evolució del preu del gas natural i del petroli Brent
(índex desembre de 2019 = 100)

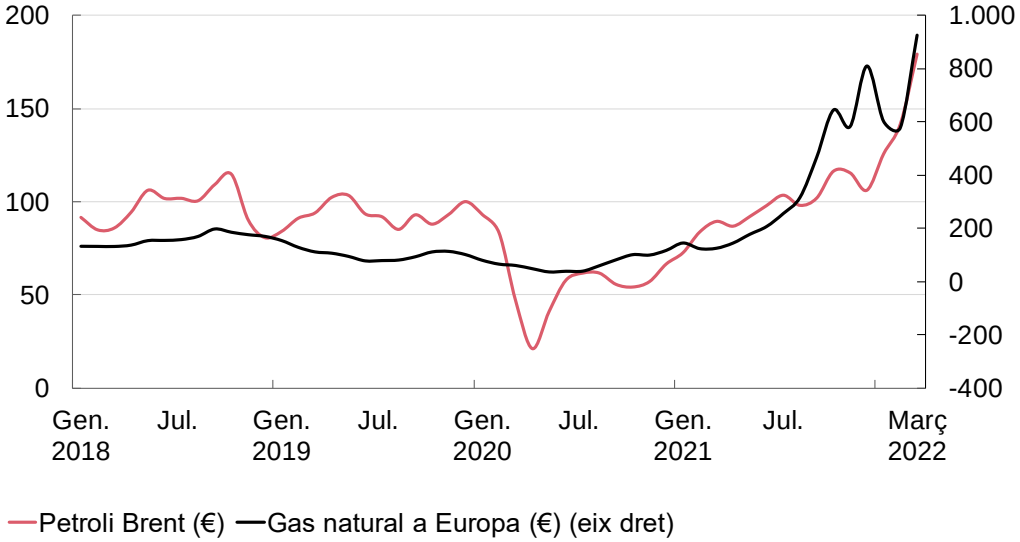

Font: Banc d'Espanya i Banc Mundial.

Malgrat tot, és cert que alguns preus s'incrementen força a partir del conflicte. El barril Brent, que cotitzava a 55,56 euros el març del 2021, valia 111,33 euros el març del 2022. En dòlars, el preu del barril Brent és el més elevat des de l'any 2013, però el canvi entre el dòlar i l'euro havia matisat fins ara aquests preus a Europa. L'increment del gas

encara és més notable: el març del 2021 valia 5,15 euros el milió d'unitats[1], i el març d'enguany el preu és de 38,47 euros.

En paral·lel, s'observa un encariment d'altres matèries primeres, també a partir de la segona meitat de l'any 2020. El conflicte entre Rússia i Ucraïna, iniciat a finals de febrer de 2022, coincideix amb un increment molt important dels preus del níquel, l'alumini i el blat.

Evolució del preu d'algunes matèries primeres
(índex desembre de 2019 = 100)

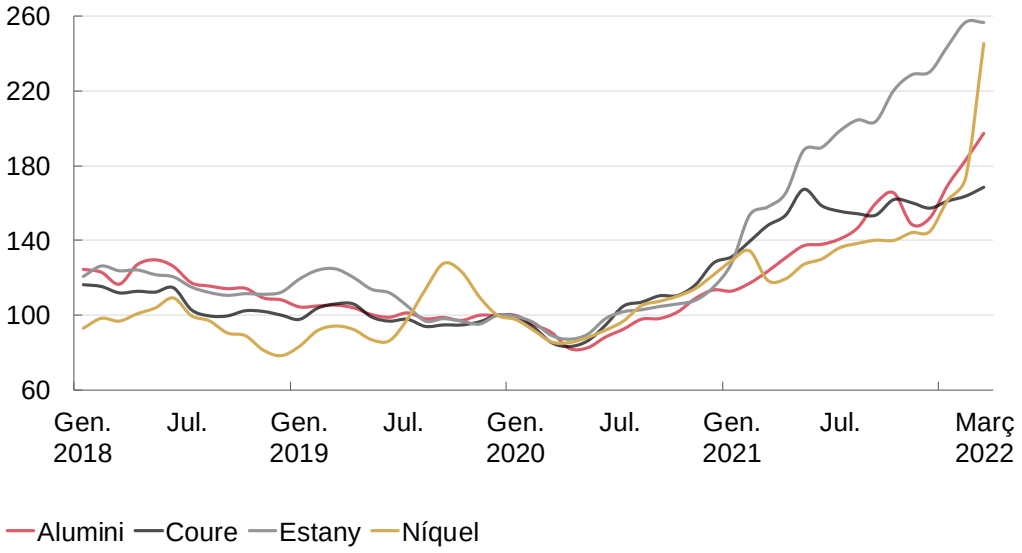

Font: Banc Mundial.

Rússia és un proveïdor molt important de petroli, gas i metalls. Per la seva banda Ucraïna exporta bàsicament blat i blat de moro, de manera que la reducció del subministrament d'aquestes matèries primeres, que representen uns productes estratègics per al sector agrari i la indústria alimentària a escala global, ha fet que el preu d'aquests productes es dispari. Les previsions apunten a inflacions elevades més persistents del que s'havia previst durant el 2021.

[1] El preu del gas es mesura en euros el milió de BTU (mmbtu). El BTU correspon a les sigles *British Thermal Unit*.

Evolució del preu d'alguns aliments
(índex desembre de 2019 = 100)

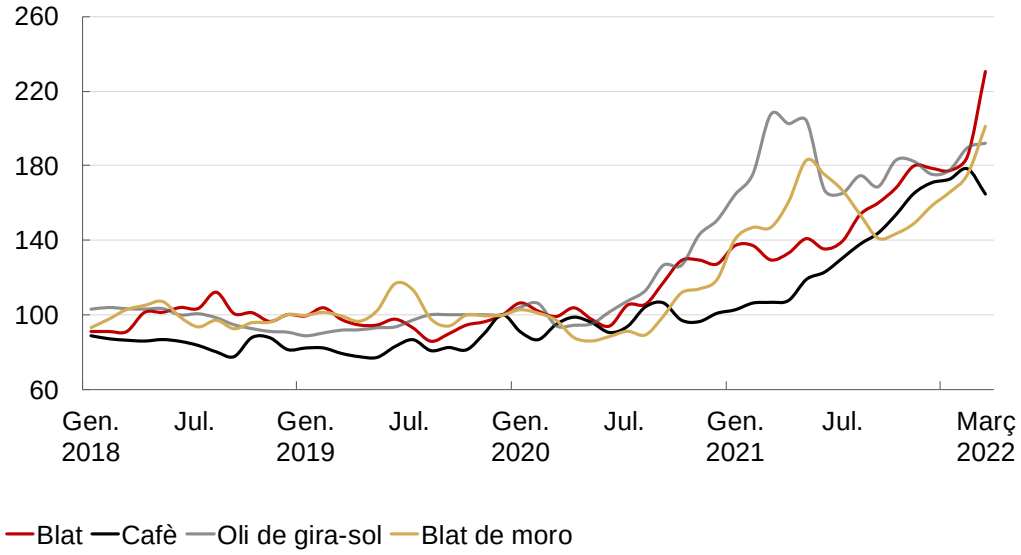

Font: Banc Mundial.

Per grups, destaquen els forts creixements del grup de l'habitatge (28,8 %) i el dels transports (18,9 %)

En l'anàlisi de la inflació per grups es detecta una clara influència dels preus de l'energia en l'evolució de l'IPC. El grup més inflacionista és el de l'habitatge (28,8 % interanual), que inclou tant el lloguer (0,8 % interanual el març) com els subministraments (61,7 %). També destaca el grup dels transports, amb una inflació interanual del 18,9 %. En aquest grup s'hi inclouen subgrups com el de l'adquisició de vehicles, amb un encariment del 5,0 %, o com el del preu dels carburants i els lubricants (25,6 %).

A banda d'aquests dos grups, molt vinculats a l'energia, convé destacar el grup dels aliments, amb una inflació interanual del 6,4 %. Aquest fet té un efecte clar sobre les llars més vulnerables, que són les que destinen una proporció més elevada de la seva renda a l'alimentació. Dins de l'alimentació trobem increments de preus molt elevats: els olis i els greixos s'han encarit un 31,8 % interanual el març. Però d'altres productes bàsics també han experimentat inflacions elevades: la carn d'oví un 12,3 %, la llet un 11,4 %, els cereals i derivats un 10,3 %, el peix un 9,8 % i els ous un 5,9 %[2].

[2] Podeu veure una anàlisi de l'evolució dels preus dels aliments al blog *Apunts d'economia*: <https://apuntseconomia.blog.gencat.cat/2022/04/20/levolucio-dels-preus-dels-productes-de-consum-i-de-les-materies-primeres/>

Evolució de l'IPC per grups de despesa
(% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres béns i serveis
Catalunya													
2019	0,9	1,6	0,9	1,0	-1,0	1,1	0,9	0,7	0,7	-0,2	1,2	2,2	1,9
2020	-0,4	2,4	0,7	1,0	-3,4	0,5	0,0	-4,2	-1,3	-0,5	-0,2	1,0	1,5
2021	2,9	1,9	0,2	1,1	9,6	0,8	0,8	7,5	-3,0	0,4	-2,7	0,4	1,3
Desembre del 2020	-0,6	1,5	0,5	1,0	-0,8	0,3	0,1	-4,6	-4,1	-1,3	-4,1	0,3	1,3
Desembre del 2021	6,1	4,7	1,6	1,1	20,0	1,9	1,0	10,8	-0,3	1,2	1,6	2,3	1,6
Gener del 2022	5,9	4,5	1,3	5,1	15,8	2,5	0,8	11,4	-0,7	1,0	1,6	2,5	2,1
Febrer del 2022	7,4	5,4	2,0	5,8	22,3	3,4	0,9	12,9	-0,7	1,5	1,6	2,8	2,3
Març del 2022	9,5	6,4	2,9	6,0	28,8	3,9	1,5	18,9	-0,5	1,1	1,7	3,4	2,8
Espanya													
2019	0,7	1,0	0,7	0,9	-1,5	0,7	0,8	1,1	0,8	-0,5	1,0	2,0	1,4
2020	-0,3	2,4	0,5	1,0	-3,5	0,4	0,4	-3,8	-1,2	-0,6	0,6	1,1	1,4
2021	3,1	1,8	0,3	1,0	11,1	0,9	0,7	7,3	-3,0	0,2	0,2	0,9	1,0
Desembre del 2020	-0,5	1,1	0,3	0,9	-0,1	0,4	0,5	-4,4	-4,1	-1,6	-0,2	0,3	1,2
Desembre del 2021	6,5	5,0	1,6	1,0	23,3	2,1	0,9	10,9	-0,3	1,7	1,2	3,1	1,5
Gener del 2022	6,1	4,8	1,6	3,7	18,1	2,9	0,9	11,3	-0,6	1,2	1,2	2,9	1,9
Febrer del 2022	7,6	5,6	2,3	3,6	25,4	3,7	1,0	12,8	-0,7	1,5	1,2	3,6	2,3
Març del 2022	9,8	6,8	3,0	3,0	33,1	4,2	1,1	18,6	-0,5	1,2	1,2	4,4	2,8

Nota: les dades anuals fan referència a la mitjana de l'any.
Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

En el gràfic següent es pot comprovar la contribució que tenen els productes energètics a la inflació interanual. El mes de març, dels 9,5 punts percentuals d'increment de l'IPC, 6,5 eren aportació dels productes energètics. Però al marge de la importància del component energètic en l'alça de la inflació, la inflació subjacent també ha registrat un increment destacat, ja que estem parlant d'un xoc d'oferta derivat de l'encariment energètic i dels problemes globals d'aprovisionament, i això genera pressió sobre els costos de producció: per tant, es produeix un efecte contagi des de les inflacions en grups més vinculats a l'energia cap a la resta de grups.

Contribució per components a la inflació general
(en punts percentuals)

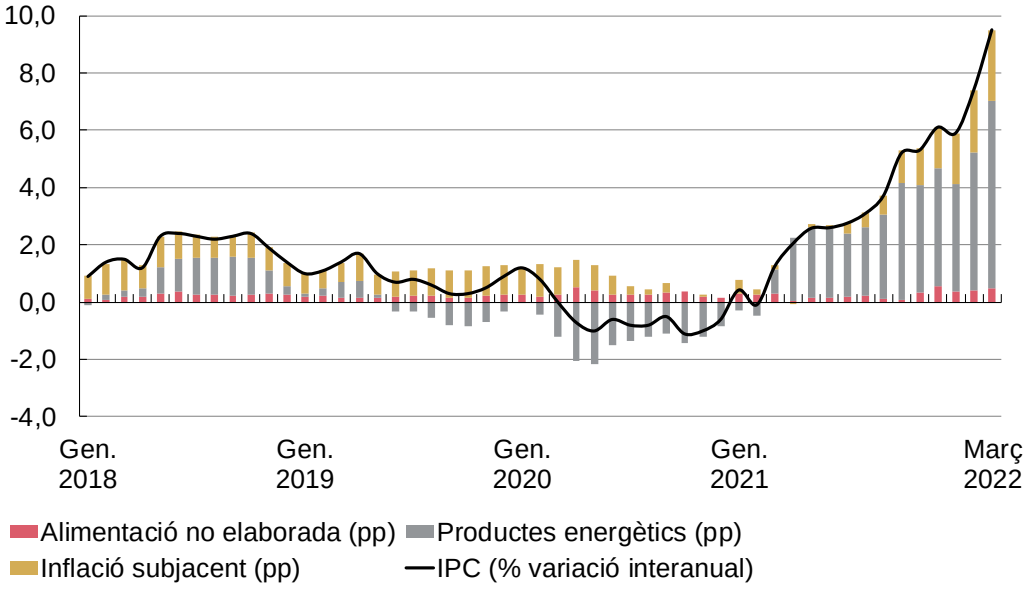

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

La inflació subjacent del març arriba al 3,4 % interanual, amb un increment de preus important en el grup de l'alimentació elaborada (6,1 %)

La inflació subjacent del mes de març ha experimentat un repunt important, de cinc dècimes respecte de la de febrer. Aquest fet es deu a que els preus de les matèries primeres pressionen els costos de producció a l'alça, i tot i que algunes empreses opten per reduir els marges, n'hi ha d'altres que repercuteixen total o parcialment aquest increment de cost als seus preus. A partir d'aquí, cal estar atents per observar quin impacte tindran els efectes de segona ronda, associats a l'actualització de rendes, sobre els preus.

Dins de la inflació subjacent, destaquen els increments de preus de l'alimentació elaborada (6,1 %). Els preparats de llegums i hortalisses s'han encarit un 6,7 % interanual el març o, per exemple, els productes làctics ho han fet un 5,5 %. Els preus de l'aigua mineral, els refrescos i els sucs han crescut un 5,1 %. Algunes fonts indiquen que part d'aquest creixement es deu a l'encariment dels envasos.

Per la seva banda, els preus dels béns industrials sense productes energètics s'han encarit un 4,1 %. Tradicionalment, aquest grup era poc inflacionista, amb increments de preus sempre per sota del grup dels serveis. Dins d'aquest grup hi trobem la rúbrica del transport personal (19,4 %). Finalment, els serveis han estat el grup més moderat, amb una inflació de l'1,8 %. Dins dels serveis hi trobem el subgrup dels serveis d'allotjament (15,2 % interanual, amb un efecte base derivat de

la baixada de preus que va tenir lloc durant la pandèmia) o els serveis financers (10,6 %). En aquest sentit, s'observa un increment de preus en les comissions bancàries (10,6 %). El fet que el grup dels productes energètics mostri un comportament més inflacionista que el dels serveis reflecteix els problemes d'aprovisionament esmentats més amunt.

Evolució de l'IPC per grups especials
(% de variació interanual)

	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics[1]
Catalunya						
2019	1,1	1,6	0,5	1,0	2,5	-1,7
2020	0,7	-0,2	0,1	1,3	3,8	-10,1
2021	0,7	0,3	0,8	1,4	2,4	20,1
Desembre del 2020	0,0	-0,3	0,0	1,0	2,1	-7,0
Desembre del 2021	1,8	1,4	1,3	3,6	5,9	38,1
Gener del 2022	2,3	1,4	2,7	4,0	4,4	31,9
Febrer del 2022	2,9	1,6	3,7	5,1	4,7	42,3
Març del 2022	3,4	1,8	4,1	6,1	5,9	58,1
Espanya						
2019	0,9	1,4	0,3	0,5	1,9	-1,2
2020	0,7	0,8	0,2	1,3	3,7	-9,6
2021	0,8	0,6	0,6	1,3	2,4	21,2
Desembre del 2020	0,1	-0,1	0,1	0,9	1,4	-6,2
Desembre del 2021	2,1	1,8	1,4	3,5	6,5	40,2
Gener del 2022	2,4	1,7	2,4	3,9	5,2	33,0
Febrer del 2022	3,0	2,0	3,0	5,3	5,0	44,3
Març del 2022	3,4	2,4	3,2	6,2	6,7	60,9

[1] Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).
Nota: les dades anuals fan referència a la mitjana de l'any.
Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

El gràfic següent mostra el canvi que ha mostrat la inflació els darrers mesos. Fins als últims mesos de l'any 2021, les inflacions elevades (superiors al 5 %) es concentraven en molt pocs grups, bàsicament els vinculats a l'energia (transports i habitatge). Per posar un exemple, el mes d'octubre, el 7 % de les rúbriques que conformen l'IPC havien registrat pujades de preus superiors al 5 %, i el 68 % havien registrat inflacions moderades (inferiors al 2 %). Però l'increment de preus tan

elevat de l'energia, junt amb la pujada de preus de les matèries primeres, s'ha anat estenent cap a la resta dels productes de la cistella de consum, de manera que el març, el 45 % de les rúbriques s'havien encarit més d'un 5 %, i només un 27 % havien experimentat inflacions moderades (per sota del 2 %). Aquest fet també explica l'increment de la inflació subjacent dels darrers mesos.

Inflació a Catalunya per rúbriques
(% de rúbriques sobre el total de la cistella de consum)

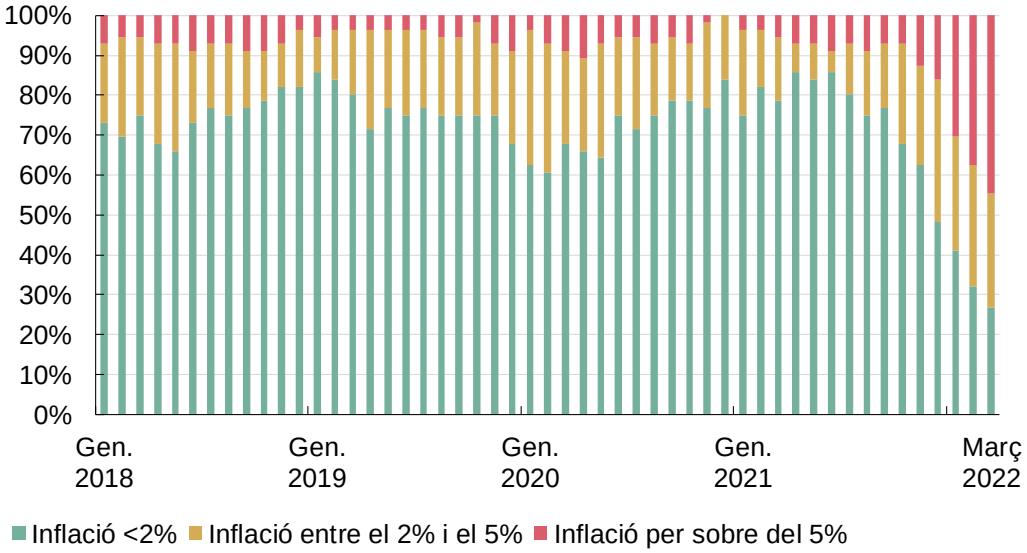

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

La inflació a Espanya el mes de març ha sigut del 9,8 % interanual, tres dècimes superior a la catalana

El mes de març, la inflació espanyola ha sigut del 9,8 % interanual, mentre que la subjacent ha sigut del 3,4 %, la mateixa que a Catalunya. Aquest diferencial es deu, sobretot, a la diferència en l'increment del preu de la calefacció, l'enllumenat i la distribució de l'aigua, una rúbrica amb una ponderació important. A Espanya, aquest encariment ha sigut del 68,3 % interanual, mentre que a Catalunya aquest increment de preus ha estat menor, del 61,7 %.

Dins de la subjacent també es detecten diferències substancials entre Catalunya i Espanya, tot i que es compensen entre elles. En primer lloc, s'observa una diferència important en el grup dels serveis, (1,8 % a Catalunya i 2,4 % a Espanya). El subgrup de restauració i menjadors, amb una ponderació relativament elevada, s'ha encarit més a Espanya (3,6 %) del que ho ha fet a Catalunya (2,7 %). L'altra diferència important la trobem en el grup dels béns industrials sense productes energètics, que a Catalunya ha registrat un encariment del 4,1 %, mentre que a Espanya l'encariment ha estat menor (3,2 %). És possible que el grup del vestit, amb una ponderació relativament elevada, en

sigui part de la causa. Des del gener del 2022 l'INE ha incorporat un canvi metodològic en el càlcul del preu d'aquest grup, un fet que ha duplicat la taxa de variació de preus catalana d'aquest grup respecte de l'espanyola.

La inflació a la zona euro del mes de març és del 7,4 % interanual, i la subjacent arriba al 3,2 %

El mes de març la inflació de la zona euro també ha crescut de manera important, fins al 7,4 %, 1,5 punts més que al febrer. Malgrat això, les inflacions catalana i espanyola es troben més de dos punts per sobre. En canvi, la inflació subjacent es troba en valors més aproximats als registrats a Catalunya i Espanya (3,2 %).

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro
(% de variació interanual)

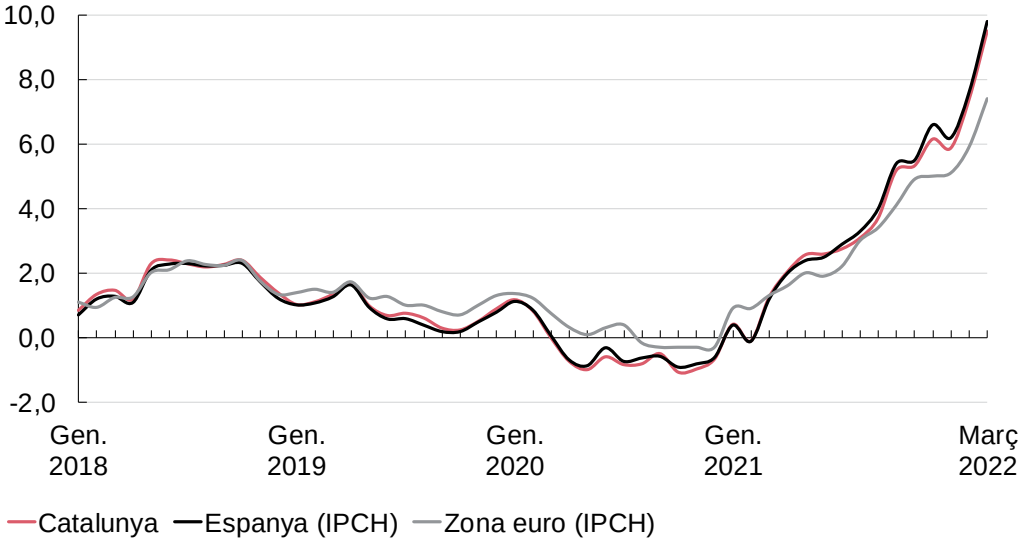

Font: INE i Eurostat.

Un dels grups que més ens permet veure aquesta diferència, perquè hi trobem una correspondència directa amb la classificació que fa l'INE, és el de l'habitatge, que inclou tant el lloguer com els subministraments de la llar. A la zona euro, aquest grup s'ha encarit, el març, un 17,3 % interanual, mentre que recordem que a Catalunya aquest increment ha sigut del 28,8 %. Per la seva banda, el grup dels transports a la zona euro s'ha encarit un 14,6 % interanual, mentre que a Catalunya, el març, l'encariment ha sigut del 18,9 %.

En el gràfic següent es constata que la diferència entre les inflacions catalana i europea té com a causa, bàsicament, els preus dels productes energètics. Dels 9,5 punts de la inflació catalana, 6,5 es deuen als preus dels productes energètics. A la zona euro, dels 7,4 punts, 4,5 es

corresponen a l'energia. Cal tenir en compte que al darrere d'aquest fenomen també hi ha una qüestió metodològica, ja que els productes energètics tenen una ponderació a la cistella de consum catalana més elevada que en el cas europeu.

Contribució per components a la inflació. Març 2022.
(en punts percentuals)

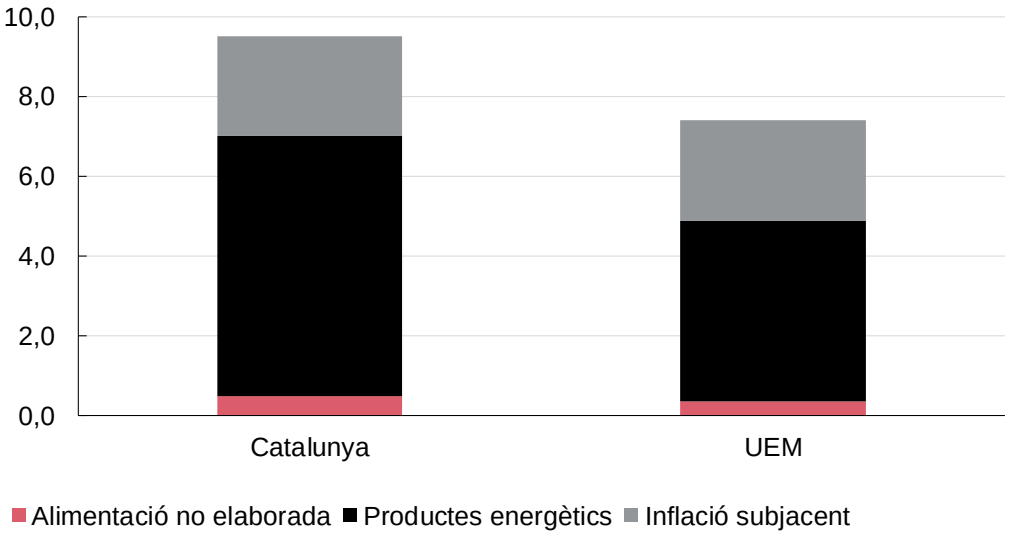

Font: INE i Eurostat.

Per països, destaquen les repúbliques bàltiques, Estònia, Letònia i Lituània, amb inflacions del 14,8 %, 11,5 % i 15,6 %, respectivament. També els Països Baixos (11,7 % interanual). Espanya se situa en cinquè lloc (9,8 %). Per contra, els països amb la inflació més baixa són Portugal (5,5 %), França (5,1 %) i Malta (4,5 %).

L'Índex de preus industrials (IPRI) creix un 26,6 % interanual, la pujada més elevada de tota la sèrie, que s'inicia l'any 1990

L'Índex de preus industrials ha crescut un 26,6 % el mes de març, una taxa que no té precedents en tota la sèrie. Destaca el fet que el component energètic creix un 71,2 %, degut en part a l'efecte base que resulta de comparar els preus actuals amb els preus de fa un any. L'efecte base es fa més evident els mesos de gener i febrer, amb taxes de creixement del component energètic del 97,3 % i del 84,1 % respectivament. Per la seva banda, els preus dels béns intermedis han crescut un 20,4 % i impulsen, junt amb els preus de l'energia, el creixement de l'IPRI. Els béns de consum s'encareixen un 7,4 %, i els béns d'equipament un 4,8 %.

Contribucions per components a l'índex de preus industrials
(en punts percentuals)

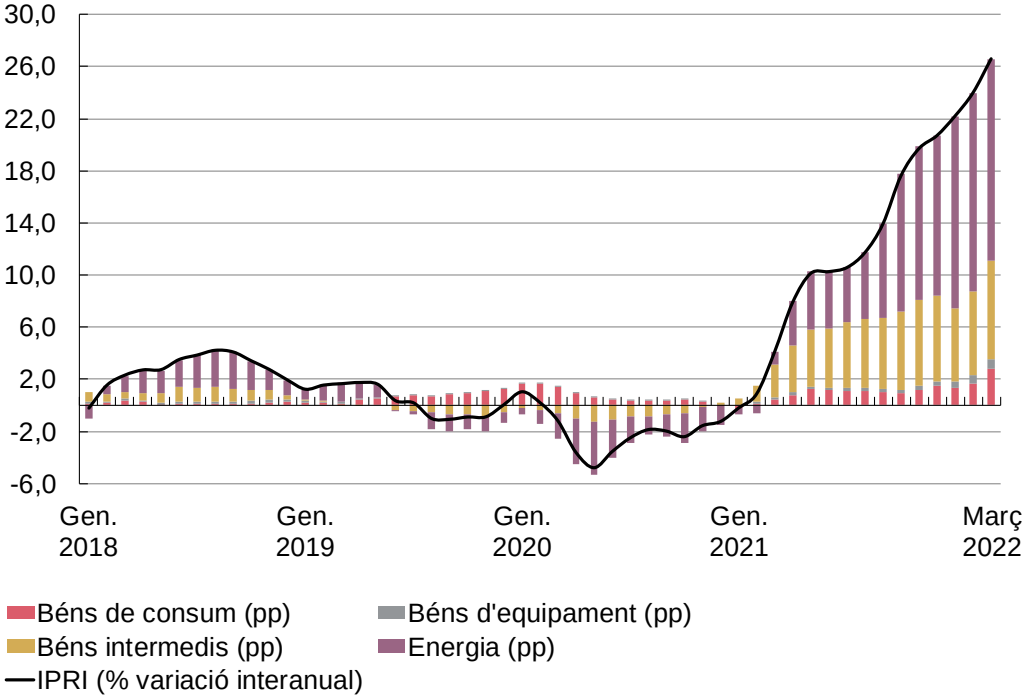

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Evolució de l'índex de preus industrials
(% de variació interanual)

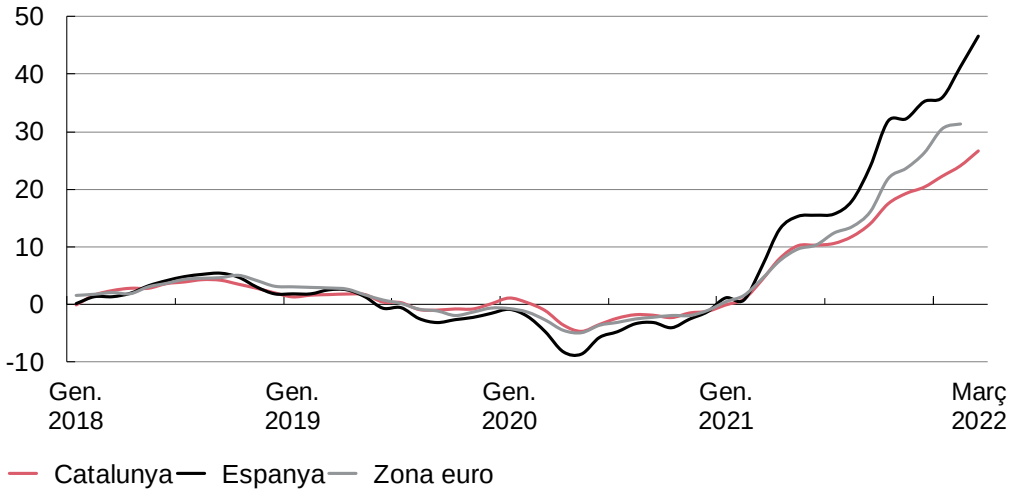

Font: INE i Eurostat.

Un dels aspectes que cal destacar dels registres de l'IPRI dels darrers mesos és la diferència existent entre el creixement d'aquest índex a Catalunya (26,6 %) i el creixement a Espanya (46,6 %), una diferència que s'inicia a principis de l'any 2021 i que creix progressivament. Trobem una diferència molt important en el component de l'energia, que ha crescut un 134,6 % interanual a Espanya (97,3 % a Catalunya). Aquest fet s'explica, en part, pel fet que l'energia té, a Espanya, una ponderació molt alta dins de l'IPRI (306,94 per mil), molt superior a la

ponderació que té a Catalunya (193,25 per mil). Les ponderacions s'estableixen en base a la xifra de negoci de l'Estadística estructural d'empreses, i la diferència de ponderació entre Catalunya i Espanya pel que fa al component energètic es compensa sobretot amb una ponderació més elevada dels béns de consum i els béns intermedis.

A la zona euro l'IPRI va créixer, el febrer, en unes magnituds que es troben entre les taxes catalana i espanyola, un 31,4 %.

En el gràfic següent es pot veure l'origen de la diferència entre la taxa de creixement de l'IPRI del mes de març a Espanya i a Catalunya. L'energia suposa 15,5 punts percentuals del total del creixement de l'IPRI a Catalunya (un 58 %), mentre que a Espanya l'energia suposa 37,7 punts sobre els 46,6 (un 81 %).

Contribució per components al creixement de l'IPRI. Març 2022
(en punts percentuals)

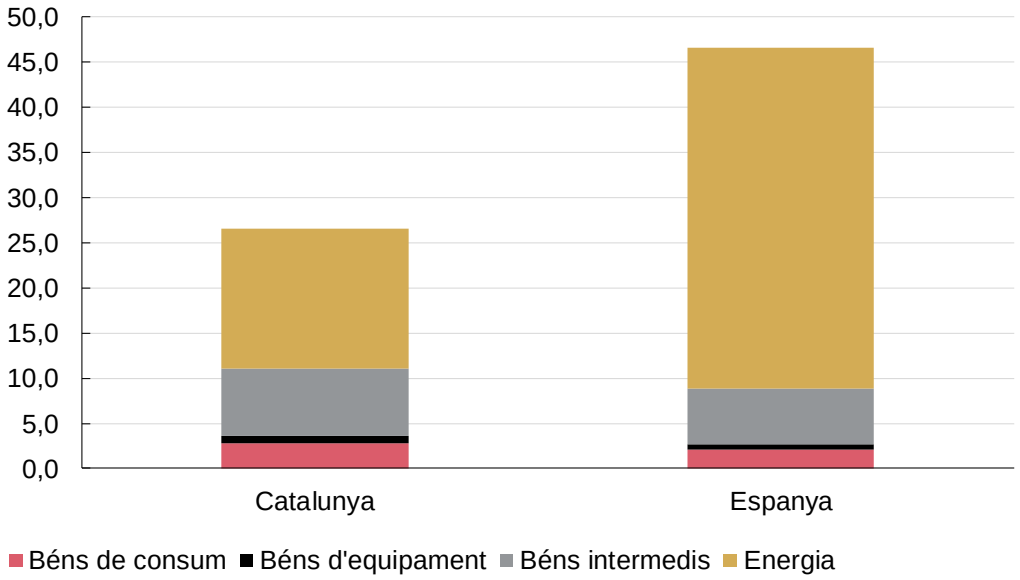

Font: INE.

El 2022, els convenis registrats fins al març mostren un increment salarial pactat del 2,04 %, molt per sota dels valors assolits per la inflació (del 7,6 % interanual durant el primer trimestre)

Els convenis col·lectius amb efectes el 2022 que s'han registrat fins al març mostren un increment salarial pactat del 2,04 %, per sobre del registrat en els convenis del 2021 (1,42 %). Aquest augment de les tarifes és més elevat en els convenis pactats en l'àmbit empresarial, on l'increment mitjà és del 2,91 %. En l'àmbit sectorial l'augment pactat és de l'1,96 %.

Increment salarial pactat a Catalunya segons l'àmbit de negociació i l'any d'efectes econòmics dels acords (% de variació interanual)

Any d'efectes econòmics	Àmbit	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
Informació registrada fins al març del 2021				
2021	Total	262	616.435	1,73
	Empresa	221	51.626	0,91
	Sector	41	564.809	1,81
Informació registrada fins al març del 2022				
2021	Total	511	1.397.862	1,42
	Empresa	395	104.718	1,40
	Sector	116	1.293.144	1,42
2022	Total	267	745.324	2,04
	Empresa	200	64.609	2,91
	Sector	67	680.715	1,96

Nota: En cada període es comptabilitzen els acords col·lectius de nova signatura (convenis firmats a partir de l'any en què el conveni té efectes econòmics) així com aquells acords plurianuals amb caràcter previ i que tenen efectes econòmics durant l'any indicat. Les dades inclouen les revisions derivades de les clàusules de salvaguarda i tenen caràcter provisional.

Font: Observatori del Treball i Model Productiu.

Persones treballadores afectades per interval d'increment salarial pactat / revisat (en %)

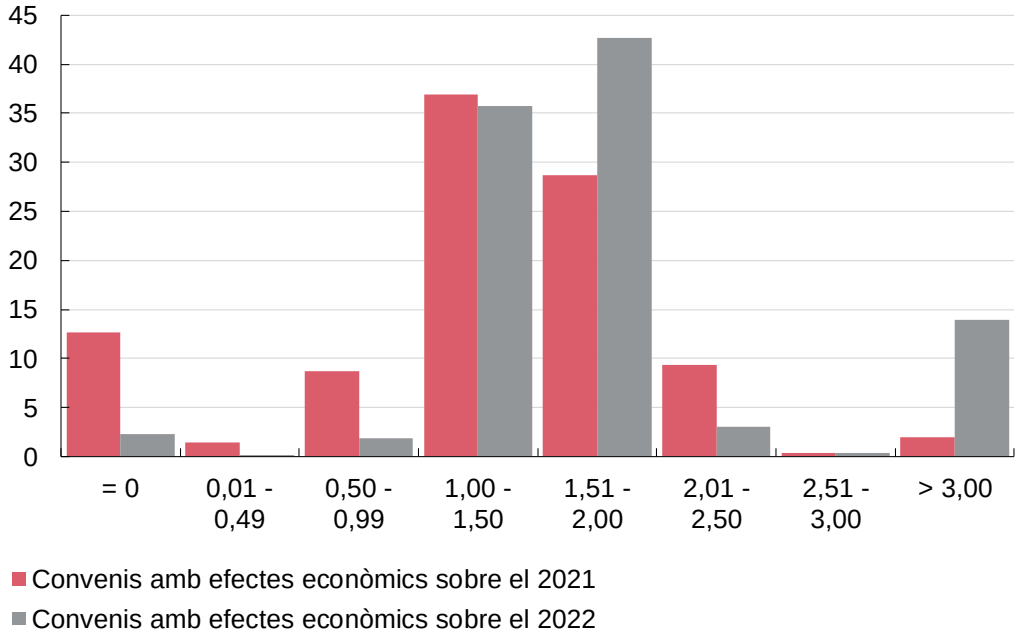

Nota: els convenis amb efectes econòmics sobre el 2021 inclouen la revisió dels increments salarials pactats.

Font: Observatori del Treball i Model Productiu.

Malgrat que la informació del 2022 encara és escassa, les dades indiquen una recuperació progressiva dels increments salarials pactats respecte al 2021. Així, per al 2021 les persones afectades per convenis amb un augment pactat per sota del 2,0% va ser del 88,4%, una

proporció que es redueix fins al 82,7% en els convenis amb efectes econòmics sobre el 2022. Només un 2,0% de les persones treballadores afectades va obtenir un increment superior al 3,0% en convenis amb efectes el 2021, un percentatge que creix fins al 13,9% en els convenis amb efectes el 2022. De totes maneres, en mitjana, els augments pactats (del 2,04%) se situen molt per sota dels valors assolits per la inflació (del 7,6% interanual durant el primer trimestre), que s'ha accelerat amb la guerra d'Ucraïna i, per tant, suposen una pèrdua notable de poder adquisitiu dels salaris pactats.

Els increments pactats en els convenis de nova signatura presenten uns augments molt semblants als convenis signats abans del 2022

L'increment salarial pactat en els convenis firmats el 2022 (2,05 %) es manté a nivells molt semblants als convenis signats abans del 2022 (2,04 %). No obstant això, els treballadors afectats pels convenis de nova signatura només representen un 2,0 % dels treballadors amb conveni registrat. També val la pena destacar que el percentatge de persones treballadores afectades per clàusula de revisió de garantia salarial se situa en el 15,5 %, en els convenis registrats fins al març, a uns nivells molt semblants als dels darrers anys. En el conjunt de l'Estat, en canvi, es detecta una presència més destacada d'aquests mecanismes d'indexació (del 29,1 % de persones treballadores en el mateix període), amb una dinàmica relativa més favorable que la resta de convenis.

Per altra banda, el nombre de persones treballadores afectades en els convenis amb efectes per al 2022 se situa per sobre del nombre registrat l'any anterior, però encara força per sota dels valors prepandèmia. Així, el desenvolupament de la negociació col·lectiva, amb un volum important de negociació latent pendent de signatura, pot esdevenir uns dels factors destacats del grau de persistència de l'actual repunt de la inflació, de la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris i de la competitivitat en costos.

Els costos laborals per treballador i mes augmenten un 3,3 % en el conjunt del 2021 respecte al 2019, i els costos per hora ho fan un 5,5 %

Els costos laborals per treballador i mes han augmentat un 5,7 % interanual el quart trimestre del 2021, i els costos salarials un 6,7 %. Al conjunt de l'Estat, els increments han estat del 4,4 % i el 5,1 % interanual, respectivament. Tanmateix, l'augment es deu en part a l'efecte base derivat de comparar la dada actual amb la del quart

trimestre del 2020, que recull l'ús més intensiu dels ERTO durant l'any en què es va iniciar la pandèmia. Per aquest motiu, a continuació, l'anàlisi se centra en la variació biennal, és a dir, la variació entre la mitjana anual del 2019 i la del 2021.

Costos laborals i salarials per treballador i mes a Catalunya
Mitjana anual (2014 = 100)

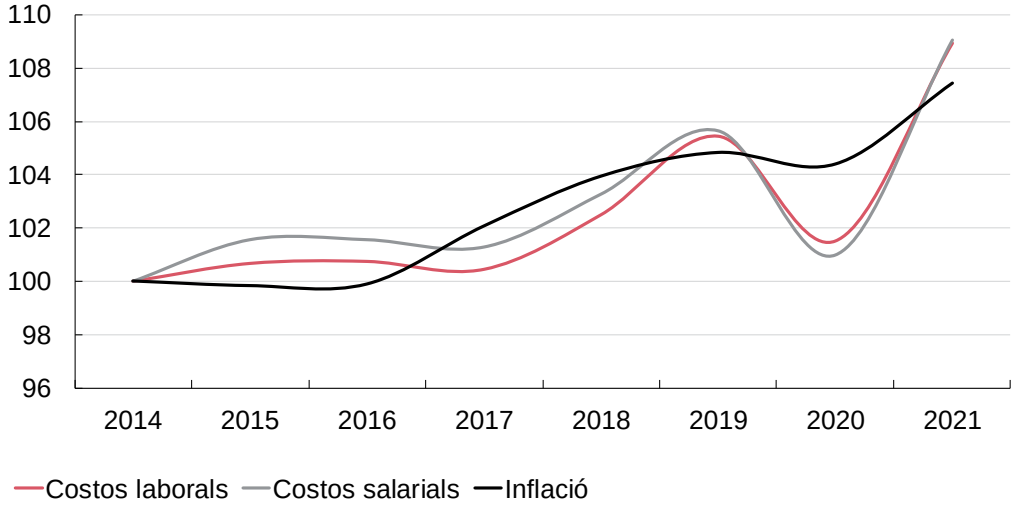

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

L'any 2021 els costos laborals per treballador i mes augmenten un 3,3 % respecte al 2019, i les hores efectives de treball cauen un 2,3 %. Per la seva part, els costos salarials han augmentat un 3,2 %, un augment que es troba per sobre de la inflació, que ha estat del 2,5 % en el mateix període. Els costos no salarials han augmentat més que els salarials, fins al 3,6 %. L'augment de costos i la reducció de les hores treballades pressionen els costos laborals per hora a l'alça, fins al 5,5 % respecte al 2019. La dinàmica dels costos laborals entre l'any 2019 i el 2021 és molt similar a la del conjunt de l'Estat, on els costos laborals per treballador i mes augmenten un 3,5 %, els costos salarials mensuals un 3,4 %, i els costos laborals per hora un 5,9 %.

Costos laborals i salarials
Mitjana anual (% de variació anual, llevat dels casos indicats)

	Costos per treballador i mes			Costos per hora de treball efectiva		
	2020	2021	2019 - 2021 (% variació biennal)	2020	2021	2019 - 2021 (% variació biennal)
Catalunya						
Cost laboral total	-3,7	7,3	3,3	6,1	-0,5	5,5
Cost salarial	-4,4	8,0	3,2	5,3	0,1	5,5
Cost salarial ordinari	-4,7	8,3	3,2	4,8	0,6	5,4
Cost salarial extraordinari	-2,9	6,4	3,3	8,7	-3,0	5,5
Cost laboral no salarial	-1,7	5,4	3,6	8,3	-2,3	5,8
Hores pactades	0,4	0,8	1,2	-	-	-
Hores efectives de treball	-9,0	7,3	-2,3	-	-	-
Espanya						
Cost laboral total	-2,2	5,9	3,5	6,4	-0,5	5,9
Cost salarial	-2,6	6,3	3,4	6,0	-0,2	5,8
Cost salarial ordinari	-3,0	6,6	3,4	5,5	0,3	5,7
Cost salarial extraordinari	-0,4	4,2	3,8	9,2	-2,9	6,0
Cost laboral no salarial	-1,0	4,8	3,8	7,8	-1,6	6,1
Hores pactades	0,4	0,7	1,1	-	-	-
Hores efectives de treball	-8,0	6,1	-2,3	-	-	-

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

Entre l'any 2019 i l'any 2021 els costos laborals per hora augmenten de manera similar al conjunt de l'Estat i la zona euro

Segons les dades d'Eurostat corregides de l'efecte calendari, les quals només es troben disponibles a escala estatal, en el conjunt de la zona euro els costos laborals per hora l'any 2021 van augmentar un 4,1 % respecte al 2019, molt similar a l'increment registrat a l'Estat espanyol, del 4,4 %. Així, l'encariment del preu de la força de treball els darrers dos anys, que recull l'impacte de la crisi sanitària, ha estat similar a la zona euro i al conjunt de l'Estat.

L'evolució dels costos laborals i les hores treballades els últims dos anys recull l'impacte asimètric de la crisi sanitària, sobretot en el sector de serveis

Els costos laborals mensuals augmenten especialment en la construcció (7,4 % biennal), mentre que ho fan de manera més moderada en el sector de serveis (3,4 %) i en la indústria (1,4 %). Les

hores treballades cauen sobretot en els serveis i la indústria, amb un 2,6 % i un 2,0 %, respectivament, respecte al 2019. Això fa que l'increment dels costos laborals per hora destaqui en la construcció i en els serveis (6,9 % i 6,0 % biennal, respectivament), mentre que en la indústria és més contingut (3,1 %).

Dins dels grans sectors el comportament és molt heterogeni, sobretot entre les activitats del sector de serveis. L'hostaleria és, clarament, la que presenta un impacte de la crisi sanitària més rellevant, amb reduccions biennals del 19,3 % pel que fa als costos laborals mensuals i del 17,6 % pel que fa a les hores treballades. Les altres activitats del sector de serveis que registren caigudes en els costos laborals són el transport i emmagatzematge, l'educació i, en major mesura, el comerç al detall. Aquestes reduccions poden reflectir l'ús més intensiu d'ERTO en aquests sectors, ja que són algunes de les activitats més afectades per les restriccions i també presenten caigudes significatives en les hores de treball.

Costos laborals i hores de treball per branques d'activitat a Catalunya
Mitjana anual del 2021 (% de variació biennal)

	Cost laboral per treballador i mes	Hores efectives de treball	Cost laboral per hora de treball
Indústria	1,4	-2,0	3,1
Indústries extractives, energia, aigua i residus	5,3	-0,4	5,5
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	0,1	-3,3	3,4
Química i cautxú	1,7	-0,9	2,5
Metal·lúrgia	2,8	-1,8	4,6
Maquinària, material elèctric i de transport	0,5	-1,7	1,9
Construcció	7,4	0,2	6,9
Serveis	3,5	-2,6	6,0
Comerç a l'engròs i reparació de vehicles	7,6	-1,8	9,6
Comerç al detall	-4,7	-3,1	-1,8
Transport i emmagatzematge	-3,8	-2,9	-1,0
Hostaleria	-19,3	-17,6	-1,5
Informació i comunicacions	9,3	1,9	7,0
Activitats financeres i assegurances	1,4	0,2	1,0
Activitats immobiliàries, professionals i tècniques	2,2	-0,9	3,0
Activitats administratives i serveis auxiliars	5,7	-1,8	7,6
Administració pública	2,7	0,5	2,0
Educació	-3,3	-7,4	3,7
Sanitat i serveis socials	5,3	0,2	4,9
Activitats culturals i esportives, i altres serveis	5,6	-2,6	8,1
Total	3,3	-2,3	5,5

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (Idescat).

Pel que fa als costos laborals per hora efectiva, convé fer ressaltar l'augment del comerç a l'engròs (9,6%), de les activitats culturals i esportives i altres serveis (8,1%) i de les activitats administratives i serveis auxiliars (7,6 %). En els tres casos l'augment es produeix per un increment dels costos, que se suma a la disminució de les hores. Les activitats d'informació i comunicacions també registren un augment notable dels costos per hora, del 7,0 % biennal, si bé en aquest cas el creixement es deu a l'augment dels costos laborals. El comerç al detall, l'hostaleria i el transport i l'emmagatzematge són les úniques branques dels serveis que registren una reducció dels costos per hora.

5.
Mercat de treball

Durant el primer trimestre del 2022 l'afiliació ha continuat amb un creixement notable, d'un 4,2 % interanual

Durant el primer trimestre del 2021 el mercat de treball ha seguit amb una evolució favorable a Catalunya. L'afiliació a la Seguretat Social mostra un creixement significatiu des de la primavera del 2021, i el primer trimestre del 2022 ha marcat un nou rècord en el total d'afiliats, amb un creixement interanual d'un 4,2 %, una mica superior al ritme del trimestre anterior (4,0 %). En particular, el març del 2022, l'últim mes disponible, l'augment interanual ha estat d'un 4,6 %, i això equival a un increment de 155.377 afiliacions respecte al març del 2021.

Dinàmica de l'ocupació
(% de variació interanual)

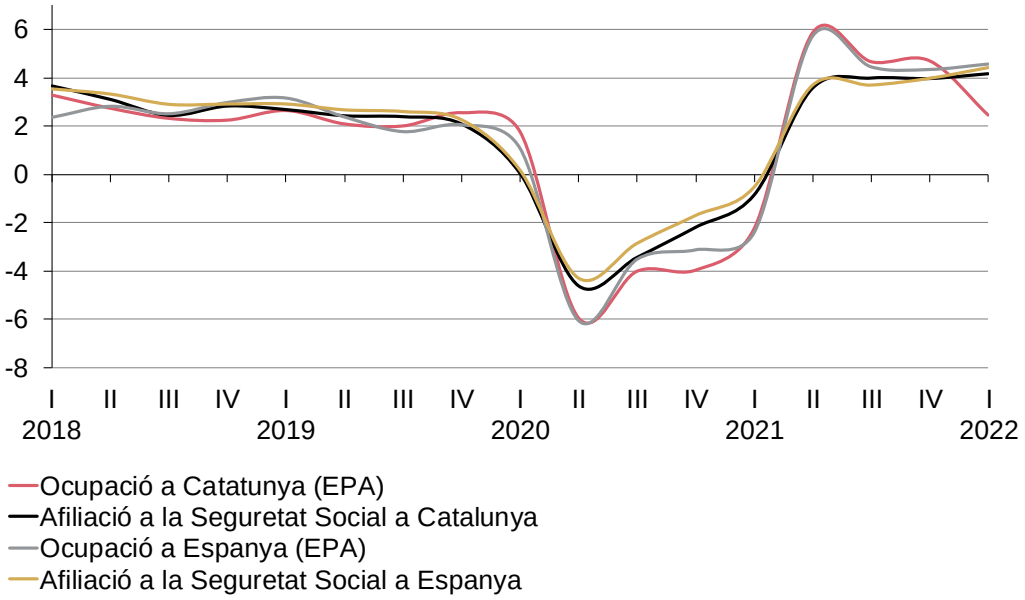

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

L'ocupació també manté la tònica positiva segons l'EPA (creix un 2,5% interanual), però amb un ritme menys dinàmic que en trimestres anteriors

Segons l'EPA, la població ocupada ha disminuït un 1,1 % trimestral (els primers trimestres de l'any acostumen a produir-se sempre baixades), i en termes interanuals el creixement ha estat d'un 2,5 %, més lent que

el ritme del 4,7 % interanual dels dos trimestres anteriors. En comparació amb dotze mesos enrere la població ocupada ha incrementat en 83.400 persones.

A Espanya l'afiliació creix un 4,4 % interanual, però l'EPA desestacionalitzada modera una mica el creixement

L'afiliació a la Seguretat Social a Espanya ha intensificat el seu creixement durant el primer trimestre (4,4 % interanual), després del 4,0 % del trimestre passat. L'ocupació segons l'EPA ha registrat un retrocés trimestral (-0,5 %), patró habitual en els primers trimestres de l'any, mentre que el ritme interanual ha estat molt notable, d'un 4,6 %. Si s'analitza la sèrie desestacionalitzada de l'ocupació EPA (dada no disponible per a les comunitats autònomes), s'observa que l'ocupació continua creixent en termes trimestrals (1,1 %), però amb un augment lleugerament per sota dels dos trimestres anteriors.

El nombre de treballadors en ERTO a Catalunya segueix reduint-se fins a mínims

En paral·lel al creixement de l'ocupació, el nombre de treballadors en ERTO segueix a la baixa, fins a arribar a 21.288 a finals de març, la xifra més reduïda des de l'inici de la pandèmia. Cal recordar que els treballadors en ERTO a efectes estadístics continuen sent considerats com a ocupats tant per l'EPA com per l'afiliació, ja que la seva vinculació laboral amb l'empresa segueix vigent. La cobertura d'aquest mecanisme, mesurada com el nombre de treballadors en ERTO sobre el total d'afiliats (exclosos els autònoms i el règim de la llar), baixa fins a un 0,6 % (fa un any se situava prop del 6 %). Amb tot, la guerra a Ucraïna ha agreujat l'alça de la inflació i les tensions en les cadenes de provisió d'algunes matèries primeres i béns intermedis. Això ha generat problemes en algunes empreses, i no es descarta que aquests factors puguin produir un cert repunt en el nombre de treballadors en ERTO en els mesos vinents en les branques d'activitat més afectades.

Afiliació a la SS i afiliació descomptant persones en ERTO

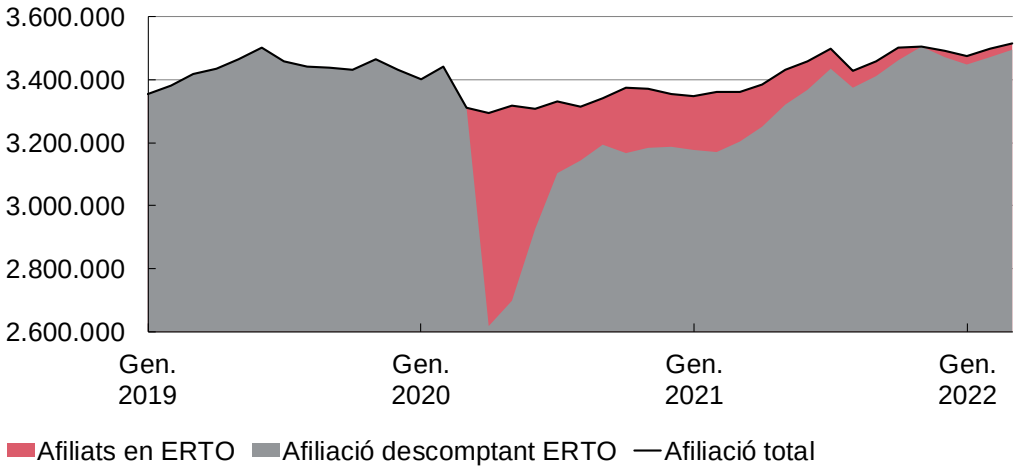

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.
Nota: El Ministeri no ha publicat les dades de novembre del 2021 pels canvis en les categories dels ERTO (les dades posteriors sí).

El total d'hores treballades millora el seu creixement (fins a un 7,1 % interanual) i se situa per sobre dels valors prepandèmia

Dins de les variables de l'EPA, les hores efectives treballades recullen, a més de l'evolució de l'ocupació, l'efecte de les suspensions i reduccions de jornada (derivades d'un ERTO) i mecanismes similars. Durant el primer trimestre del 2022 les hores treballades han intensificat el seu augment interanual (7,1 %), després del 2,5 % interanual del trimestre anterior. Per primera vegada des de l'esclat de la pandèmia recuperen valors del 2019.

Per grans sectors, destaca el dinamisme de l'afiliació als serveis

Les dades d'afiliació a la Seguretat Social per grans sectors d'activitat van continuar mostrant un creixement interanual positiu a tots els sectors durant el primer trimestre. La construcció (3,5 % interanual) i sobretot els serveis (4,7 %) van mostrar augments notables (tot i que l'EPA detecta un to negatiu a la construcció). A la indústria el ritme d'augment de l'afiliació va ser més moderat (2,0 %), i l'agricultura va anotar un lleu descens (-1,1 %).

L’afiliació creix en la majoria d’activitats, tot i que l’impacte de la pandèmia encara persisteix en alguns sectors, juntament amb els problemes d’aprovisionament en algunes branques

A un nivell més desagregat es poden observar les activitats que més han contribuït a l’augment de l’afiliació total durant el primer trimestre del 2022 respecte a l’any anterior. Sobretot destaca l’afiliació dels serveis de menjar i begudes i d’allotjament, que s’aproximen als nivells prepandèmia. D’altra banda, ha estat rellevant la contribució positiva dels serveis de tecnologies de la informació, les activitats administratives d’oficina, i les activitats relacionades amb l’ocupació, que inclou les persones que treballen per a empreses de treball temporal i que poden estar contractades en qualsevol sector d’activitat. L’Administració Pública, l’educació i les activitats sanitàries també contribueixen de manera significativa al creixement de les afiliacions, superant els nivells del març del 2019.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors
(% de variació interanual)

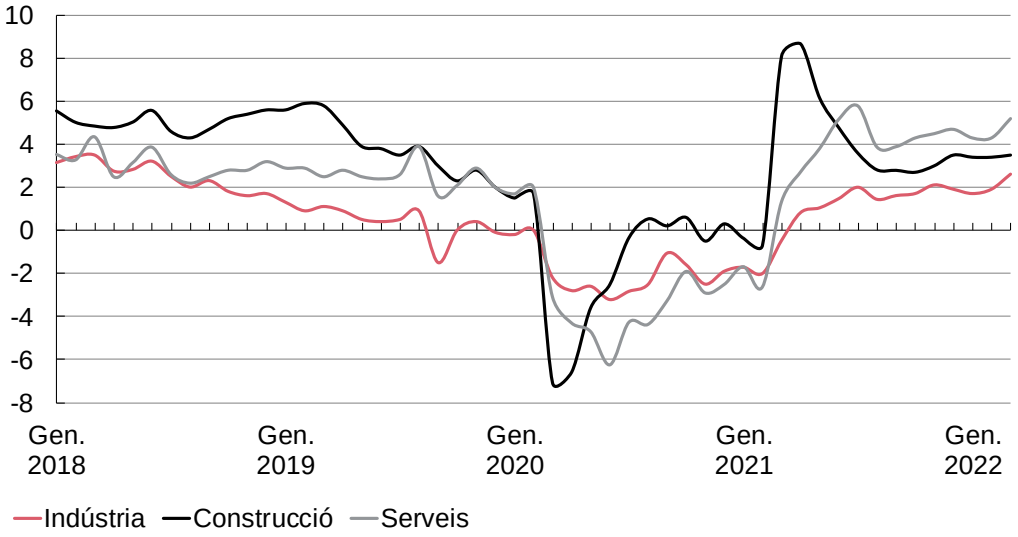

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

L’hostaleria és la branca del sector serveis que registra un augment d’afiliació més elevat el primer trimestre (25.341 afiliats, un 11,8 % de variació interanual). El març del 2022 les activitats de les agències de viatges i operadors turístics registren, per primera vega des de l’esclat de la pandèmia, un lleuger increment de les afiliacions. En canvi, les afiliacions en el transport aeri segueixen disminuint, probablement perquè al sector encara persisteixen els efectes de la pandèmia, juntament amb factors com l’encariment del transport o l’increment de la incertesa per la guerra a Ucraïna.

Les branques del sector industrial que registren un augment de l’afiliació més elevat són la indústria de productes alimentaris i la

química, seguides de la fabricació de productes metàl·lics i la de maquinària i equipament. Contràriament, destaca la reducció de l'afiliació de la indústria de fabricació de vehicles de motor i remolcs, encara afectada per la crisi de xips i els colls d'ampolla en les cadenes de subministraments.

Les branques de la construcció, i en concret les activitats de construcció d'immobles i activitats especialitzades de la construcció augmenten de manera considerable, fins a superar els nivells previs a la pandèmia. En canvi, les branques de l'agricultura i la ramaderia experimenten, de manera continuada, caigudes en les afiliacions.

Segons l'EPA, la creació d'ocupació continua recolzant-se en el treball assalariat, alhora que l'ocupació a temps parcial modera molt la seva davallada

La informació de l'EPA ofereix dades més detallades sobre l'evolució de l'ocupació. El creixement interanual de l'ocupació continua recolzant-se en l'augment dels assalariats (3,4 % interanual) mentre els no assalariats es redueixen (-2,5 %). Les dades d'afiliació del règim d'autònoms, que també aproximen l'evolució del treballadors no assalariats, encara mantenen un creixement positiu, tot i que mostren l'augment més feble en més d'un any i per tant confirmen la pèrdua de pes aquest tipus de treball. D'altra banda, els treballadors a temps parcial moderen molt la seva davallada (- 0,6 %), si bé la taxa de parcialitat (13,6 %) està mig punt per sota d'un any abans. D'altra banda, es torna a repetir el patró dels últims trimestres, amb un increment notable de l'ocupació al sector públic (6,0 % interanual), superior al creixement de la del sector privat (2,9 %), si bé el seu ritme es va desaccelerant gradualment.

El percentatge de persones ocupades que treballa des del domicili habitualment o ocasionalment baixa fins a un 14,6 % dels ocupats

D'altra banda, el primer trimestre del 2022 la proporció d'ocupats que van treballar des del seu domicili més de la meitat de dies o ocasionalment, va disminuir lleugerament fins a un 14,6 % (era d'un 15,4 % el trimestre anterior). És el valor més baix en dos anys, però força superior al que hi havia abans de la pandèmia (l'any 2019 era d'un 8,6 %). En particular, es manté el pes del teletreball ocasional (5,7 % dels ocupats), mentre que el percentatge d'ocupats que treballen des del domicili habitualment (més de la meitat de dies) retrocedeix (fins a un 8,8 %).

L'ocupació indefinida encadena un any de creixement interanual i augmenta un 2,2 %

Durant el 2021 l'ocupació temporal va tenir un protagonisme destacat, i segons l'EPA, ha seguit creixent de manera important a principis del 2022 (8,3 % interanual). L'ocupació indefinida encadena ja un any de creixement interanual positiu, si bé alenteix el ritme (2,2 % interanual). Per tant, l'EPA per a Catalunya de moment no detecta una desacceleració en l'ocupació temporal i un repunt en ocupació indefinida per efecte de la reforma laboral. Això contrasta amb la forta creació de contractes indefinits que mostren les dades de les Oficines de Treball (i que analitzem en paràgrafs següents), així com la millora de l'ocupació indefinida que sí que detecta l'EPA en el cas espanyol (s'accelera d'un 3,5 % a un 4,5 % interanual). Tot plegat la taxa de temporalitat se situa en un 20,2 %, 0,9 punts més alta que la de fa un any (19,3 %).

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2020	2021	Primer trimestre del 2021	Quart trimestre del 2021	Primer trimestre del 2022
Catalunya					
Població activa (% de variació interanual)	-1,3	1,9	0,3	0,4	-0,6
Població ocupada (% de variació interanual)	-3,0	3,2	-2,2	4,7	2,5
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-1,2	2,5	-1,2	4,9	2,2
Assalariats amb contracte de treball temporal	-12,5	8,5	-1,2	7,2	8,3
Població en atur (% de variació interanual)	13,4	-6,7	21,4	-26,5	-21,1
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	76,9	78,1	77,7	78,2	77,4
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	67,1	69,0	67,6	70,2	69,4
Taxa d'atur (%)	12,7	11,7	13,0	10,2	10,3
Homes	12,0	10,5	11,7	8,9	9,7
Dones	13,5	13,0	14,5	11,5	11,0
Població de 16 a 24 anys	34,0	28,9	33,4	27,3	25,3
Taxa de temporalitat (%)	19,6	20,5	19,3	20,2	20,2
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	13,9	13,1	14,1	12,1	13,6
Espanya					
Població activa (% de variació interanual)	-1,3	2,1	-0,6	2,4	1,7
Població ocupada (% de variació interanual)	-2,9	3,0	-2,4	4,5	4,6
Població en atur (% de variació interanual)	8,7	-2,9	10,3	-16,6	-13,1
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	73,4	75,0	73,8	75,2	75,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	61,9	63,8	61,9	65,1	64,7
Taxa d'atur (%)	15,5	14,8	16,0	13,3	13,6

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE.

La contractació fins al mes de març creix un 25,8 % anual, amb un dinamisme molt significatiu en la contractació indefinida i reducció en la temporal

D'altra banda, la informació de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) sobre contractes mostra que les noves contractacions registren un augment notable en termes anuals (25,8 %). Una de les notes destacades és el fort dinamisme de la contractació indefinida, que s'explicaria en bona part per l'entrada en vigor de la nova reforma laboral. Així, durant el primer trimestre del 2022 s'han signat 202.348 contractes indefinits, un 124,8 % % més que un any abans, i gairebé 90.000 contractes indefinits més del que es va signar, per exemple, el primer trimestre del 2019, abans de la pandèmia. En canvi, de gener a març van signar-se 491.483 contractes temporals, un 6,4 % més que al mateix període del 2021, però molt per sota dels 662.237 temporals signats el primer trimestre del 2019.

Evolució del nombre d'ocupats per situació professional
(variació interanual en milers de persones)

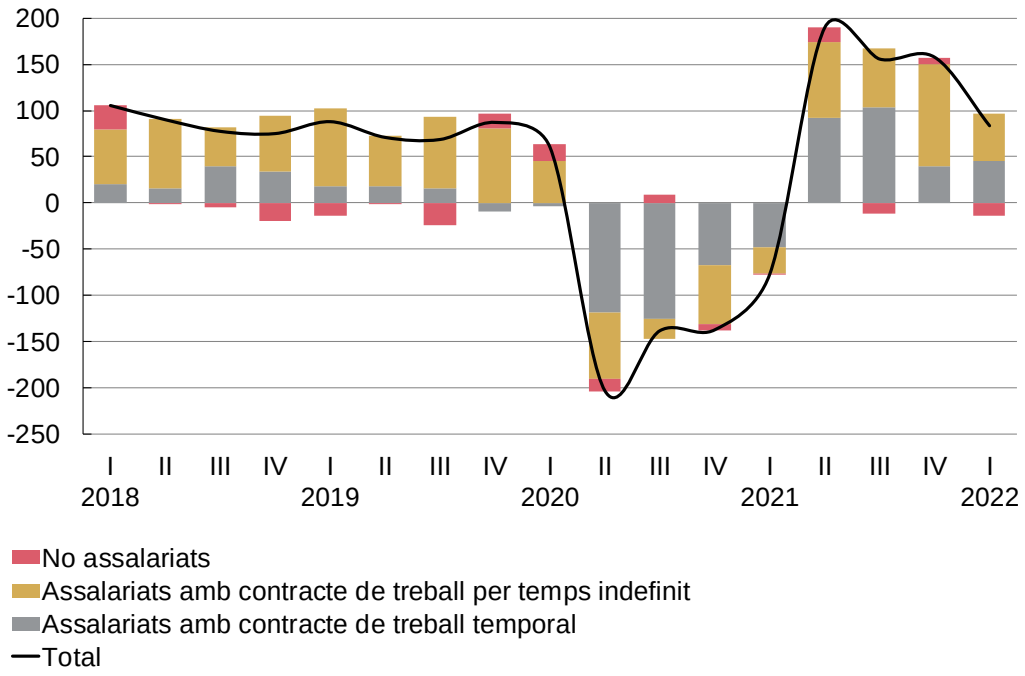

Font: Idescat.

La població activa es redueix en termes interanuals (-0,6 %), i la taxa d'ocupació se situa en un 69,4 %, 1,8 punts per sobre de la taxa de fa un any

La població activa experimenta un retrocés (-0,6 % interanual), després d'haver crescut al llarg del 2021, i la taxa d'activitat de 16 a 64 anys es redueix fins a un 77,4 %, el valor més baix en any i mig. La taxa d'ocupació de 16 a 64 anys baixa lleugerament fins a un 69,4 %, un

valor 1,8 punts superior a la taxa que es registrava fa un any, el primer trimestre del 2021.

La taxa d'atur es manté en un 10,2 % per segon trimestre consecutiu, el valor més baix des de l'any 2008

El creixement interanual de l'ocupació ha seguit i la menor incorporació de població activa han determinat que la població en atur seguís a la baixa (-21,1 %). La taxa d'atur (10,2 %) s'ha mantingut en el mateix valor del trimestre passat, i és el valor més baix des de l'any 2008. En definitiva, l'augment de la taxa d'atur durant la crisi sanitària ha estat força més moderat que en altres recessions (com a la crisi financera), i fins i tot es comencen a millorar els registres prepandèmics. Aquest ajust més suau que ha registrat el mercat laboral s'explica en gran mesura pel paper que han tingut els ERTO a l'hora de preservar ocupació.

La taxa d'atur a Espanya puja lleugerament fins a un 13,6 %, mentre que la taxa d'atur a la zona euro se situava el febrer en un 6,8 %

La taxa d'atur a Espanya puja lleugerament durant el primer trimestre, fins a un 13,6 %, però amb una reducció significativa en comparació amb fa un any, quan era d'un 16,0 %. Cal destacar que a Espanya l'ocupació manté un ritme interanual dinàmic (4,6 %), però al mateix temps la població activa augmenta amb força (1,7 % interanual), en contrast amb el descens d'actius que l'EPA detecta a Catalunya.

Evolució de la taxa d'atur
(% d'aturats / població activa)

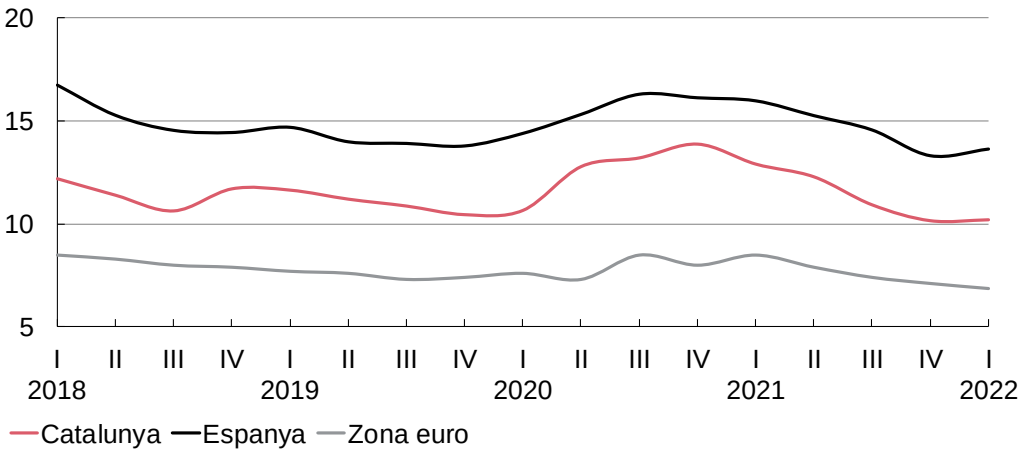

Font: Idescat, INE i Eurostat.

Nota: la dada del primer trimestre del 2022 de la UEM s'ha calculat amb la mitjana de gener i febrer

Pel que fa a la zona euro, la taxa d'atur ha evolucionat a la baixa els últims trimestres, i segons la darrera dada mensual, el febrer se situava en un 6,8 % (un any abans era d'un 8,2 %). L'augment de la taxa d'atur derivat de la crisi sanitària ha estat molt contingut en el conjunt de la UEM i ja s'hauria compensat, perquè abans de la pandèmia (quart trimestre del 2019) la taxa d'atur era d'un 7,4 %. Les taxes d'atur més altes per països continuen corresponent a Espanya (12,6 % el febrer, en dada ajustada d'estacionalitat) i Grècia (11,9 %), mentre que les més baixes són les d'Alemanya (3,1 %) i Malta (3,1 %).

La taxa d'atur dels homes se situa en un 9,7 %, i la de les dones baixa a un 10,8 %

Durant els últims trimestres, l'ocupació femenina ha mostrat un creixement interanual molt destacat (3,5 % interanual el primer trimestre), per sobre del creixement de l'ocupació masculina (que s'alenteix fins a un 1,5 % interanual). Tots dos col·lectius mostren una taxa d'atur força més baixa que fa un any, però la millora ha estat més acusada en el cas de les dones: tot plegat les dues taxes d'atur s'han apropat i la de les dones se situa en un 10,8 % i la dels homes en un 9,7 %.

La taxa d'atur dels joves segueix a la baixa, però continua molt elevada (25,3 %)

La població jove va ser un dels col·lectius més colpejats per la crisi econòmica arran de la pandèmia. Ja es partia d'una taxa d'atur elevada (d'un 26,3 % per a la població de 16 a 24 anys a finals del 2019), si bé a finals del 2020 va disparar-se per sobre del 38 %. Els darrers trimestres ha anat en general a la baixa i el primer trimestre del 2022 la taxa disminueix fins a un 25,3 %, per sota dels valors prepandèmia, però continua sent una taxa elevada dins el context europeu. La taxa d'atur de 16 a 29 anys s'ha situat en un 19,1 %.

La proporció d'atur de llarga durada se situa en un 40,7 %, similar a la de fa un any

El descens de l'atur els últims trimestres sobretot ha beneficiat a la població en atur que cercava feina des de feia poc, tot i que els aturats que portaven cercant feina entre un i dos anys també han disminuït. El primer trimestre del 2022 la proporció d'atur de llarga durada se situa en un 41,7 % del total de població en atur (dues dècimes més que fa un any). La proporció d'atur de molt llarga durada (més de dos anys de cerca) se situa en un 23,9 % (fa un any era d'un 19,9 %). De la taxa

d'atur total del primer trimestre del 2021 (d'un 10,2 %), 4,3 punts s'expliquen per persones desocupades que cerquen feina des de fa un any.

El nombre de persones en atur registrat manté la tendència a la baixa durant el primer trimestre

L'atur registrat ha seguit amb el seu descens interanual. En el tancament de març hi ha 371.486 persones inscrites a l'atur, un 26,6 % (134.414 persones) menys que el març del 2021, i també un 4,3 % menys que la xifra del tancament del 2019, abans de la crisi sanitària. Des de finals del 2008 que no es tancava l'any amb una xifra tan baixa d'atur registrat. En el conjunt de l'Estat el nombre de persones inscrites a l'atur també ha seguit disminuint, amb 3.108.763 persones, i se situa un 21,3 % per sota del març del 2021, mentre que s'ha reduït un 1,7 % en comparació al desembre del 2019.

Evolució de l'atur registrat
(% de variació interanual)

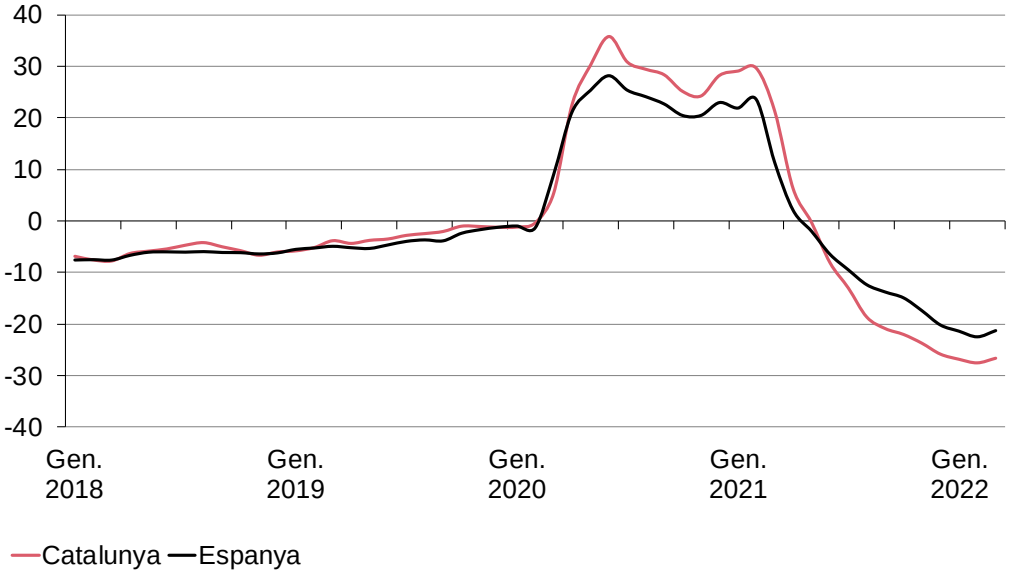

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

6.
Àmbit monetari i financer

El BCE no descarta la pujada de tipus durant el 2022, mentre que ha avançat la retirada dels estímuls monetaris

Els principals bancs centrals van desplegar el 2020 polítiques monetàries sense precedents. El BCE va implementar un ampli conjunt de mesures, on destaquen: el programa de compres d'emergència (PEPP); la relaxació dels criteris d'admissió dels actius de garantia; noves operacions de finançament a termini més llarg (TLTRO), i altres operacions d'emergència per la pandèmia (PELTRO). Aquestes actuacions van contribuir a estabilitzar els mercats i reduir-ne els riscos, amb la finalitat principal de mantenir l'estabilitat de preus. A més, el BCE va renovar la seva estratègia de política monetària el juliol del 2021 establint un objectiu d'inflació "simètric" del 2 %: un llindar del 2 % a mitjà termini.

En un context inflacionari des de mitjans del 2021, el BCE va comunicar a la reunió de març l'avançament del final de les compres del programa APP: 40.000 milions a l'abril, 30.000 al maig i 20.000 al juny de 2022. A la reunió d'abril, el BCE ha anunciat que reinvertirà l'estoc dels actius APP (3.179 mil milions d'euros a final de març, 2.526 dels quals són deute sobirà) durant el temps necessari per afavorir la liquiditat del sistema. Pel que fa a la reinversió de l'estoc dels actius vençuts sota PEPP (1.696 mil milions a final de març, 1.644 dels quals deute sobirà), es mantindrà fins finals de 2024, amb la flexibilitat necessària per evitar la fragmentació del mercat. Inclús, si fos necessari, reprendrien les compres netes PEPP per contrarestar possibles pertorbacions relacionades amb la pandèmia.

Després de la darrera reunió d'abril, els tipus d'interès oficials de la zona euro continuen estables des de setembre de 2019: operacions principals de finançament al 0 %; facilitat marginal de crèdit al 0,25 %, i facilitat de dipòsit al -0,50 %. Pel que fa a l'expectativa de pujada de tipus oficials, el BCE va manifestar que qualsevol ajustament tindrà lloc transcorregut algun temps des del final de les compres netes d'actius sota el programa APP.

Les compres d'actius per part de l'Eurosistema (BCE i bancs centrals dels estats membres amb l'euro com a moneda comuna), continuen com la principal font de creació de diner. A 15 d'abril de 2022, els actius del balanç consolidat de l'Eurosistema sumen 8,79 bilions

d'euros, quan un any abans eren de 7,52 bilions (4,70 a l'inici dels confinaments de març de 2020), com a conseqüència principal de l'augment de liquiditat als mercats financers europeus. A 15 d'abril de 2022, només l'estoc d'actius financers en valors en euros en mans del BCE (APP i PEPP, bàsicament) és de 4,91 bilions d'euros.

El 2022 la Fed ha començat la pujada anunciada dels tipus d'interès, mentre que el Banc d'Anglaterra ja els ha apujat 2 cops

En el context inflacionari global, els bancs centrals d'algunes economies avançades han començat a ajustar el to de les polítiques monetàries. Així, els bancs centrals de països com els EUA, Anglaterra, Canadà o Austràlia, han comunicat la reducció gradual dels programes de compres d'actius i altres estímuls monetaris. El Banc d'Anglaterra ha continuat l'increment de tipus oficials (25 punts percentuals, p.p., cada pujada) iniciada el desembre del 2021, i els ha deixat en 0,75 %. La Fed ha començat a pujar els tipus oficials, també en 25 p.p., situant els tipus dels fons federals en l'interval 0,25-0,50%, alhora que anticipa, almenys, dues pujades addicionals enguany. En el cas de les economies emergents, s'estan produint augments substancials dels tipus d'interès oficials a Amèrica Llatina i Europa de l'Est, en contrast amb el que ha passat a Àsia, on aquests han estat estables.

L'enquesta del BCE sobre préstecs bancaris del primer trimestre del 2022 revela que els criteris de concessió de préstecs a les empreses s'han endurit, mentre que s'han mantingut a les llars

Segons l'enquesta del BCE sobre préstecs bancaris, durant el primer trimestre del 2022 els criteris de concessió de préstecs a les empreses es van endurir, tant a Espanya com a l'eurozona, en un context de més preocupació pels riscos associats a l'impacte tant de la crisi energètica com, més recentment, de la guerra a Ucraïna. A Espanya no hi va haver canvis significatius dels criteris de concessió en els dos segments de finançament a les llars (habitatge i consum i altres finalitats). Les peticions de préstecs han continuat augmentant moderadament, de forma gairebé generalitzada per segments.

Per al segon trimestre, tant a Espanya com a l'eurozona s'anticipa una contracció de l'oferta, que seria de més intensitat en el finançament a les empreses, en un context de més incertesa associada als efectes de la guerra a Ucraïna. Finalment, quant a les mesures no convencionals de política monetària del BCE, les entitats financeres preveuen els efectes favorables sobre la seva situació financera i s'espera que la seva política creditícia es vagi reduint en els mesos vinents, revertint el signe en

alguns casos, en un context de progressiva normalització de la política monetària.

L'euríbor tanca el primer trimestre en el -0,237 %, i consolida la tendència creixent des de gener, que continua durant l'abril

L'euríbor a un any, en termes de mitjana mensual dels valors diaris, és el principal índex de referència per als préstecs hipotecaris, i està en negatiu des de febrer del 2016. A l'inici de la pandèmia, va pujar amb força, però des de juny de 2020 va tornar a marcar una tendència a la baixa fins a assolir el mínim històric mensual el gener del 2021 (- 0,505 %). Durant el 2021, els valors mensuals s'han mantingut entre aquest mínim i un màxim de -0,477 % a l'octubre. A partir de gener del 2022, l'euríbor mensual ha començat un creixement sostingut, que l'ha portat a -0,237 % el març i a -0,017 % en mitjana a 25 d'abril. Així, en termes interanuals, l'índex ha registrat un augment de 0,249 punts percentuals a final de març (i de 0,466 punts a l'abril amb el valor mitjà a dia 25).

Alhora, la sèrie històrica del Banc d'Espanya amb els tipus d'interès TAE dels nous préstecs de les entitats bancàries per a les hipoteques de les llars, va marcar un mínim històric el desembre (1,499 %). El febrer de 2022 se situa a l'1,628 %.

El finançament a Espanya continua creixent el 2022: manté un creixement notable a les administracions i mostra un creixement modest al sector privat, tant a les empreses com a les llars

L'estoc de finançament dels sectors no financers de l'economia espanyola (préstecs, endeutament i préstecs exteriors), va accelerar el creixement interanual durant la pandèmia fins a final del 2020, i es va desaccelerar durant el 2021, tendència que continua els primers mesos del 2022. Així, a les societats no financeres l'estoc de finançament va acabar el 2021 amb un creixement interanual del 2,4 % (havia estat del 6,3 % el 2020), i manté una variació interanual de l'1,3 % el febrer. En canvi, a les llars el comportament ha estat invers: +1,0 % interanual a final del 2021 (havia estat negatiu a final del 2020, -0,5%), i ha crescut fins l'1,3 % el febrer.

Finançament als sectors no financers de l'economia espanyola
(% de variació anual)

	Societats no financeres	Llars i ISFLASL	Sector privat (Societats no financeres i llars)	Administracions públiques	Total
2018	-0,1	0,3	0,1	2,2	1,0
2019	1,9	0,2	1,1	1,2	1,2
2020					
1r trimestre	2,2	-0,2	1,1	2,2	1,6
2n trimestre	5,7	-0,8	2,8	6,7	4,5
3r trimestre	4,7	-0,6	2,3	8,4	5,0
4t trimestre	6,3	-0,5	3,3	10,0	6,2
2021					
1r trimestre	6,1	-0,3	3,3	10,7	6,5
2n trimestre	3,3	0,8	2,2	7,5	4,6
3r trimestre	2,8	0,8	1,9	6,7	4,1
4t trimestre	2,4	1,0	1,8	6,1	3,7
2022					
Gener	1,6	1,1	1,4	5,7	3,3
Febrer	1,3	1,3	1,3	5,4	3,2

Font: Banc d'Espanya.

Finalment, el finançament a les administracions públiques, que va arribar a créixer un 10,0 % a final del 2020 i un 6,1 % a final del 2021, mantenen un creixement interanual del 5,4 % el febrer de 2022. Per entendre la contribució de les variacions sectorials a les variacions del total de l'economia espanyola, cal tenir en compte que el sector públic significa un 46,9 % del total del finançament de l'economia espanyola el febrer de 2022 (era d'un 45,8 % el febrer de 2021), les empreses no financeres són el 30,4 % i les llars un 22,7 %.

L'estoc de crèdit a Espanya alenteix la reducció interanual: suavitza el decreixement als sectors productius i accelera el creixement a les llars

Els préstecs constitueixen un dels principals canals de finançament, sobretot per a les famílies i per a les pimes. A final del quart trimestre de 2021 l'estoc de crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit modera el decreixement, un -0,1 % interanual, menys que els dos trimestres anteriors (-0,7 % cadascun). Tot això, aquesta dada suma tres variacions negatives dels darrers trimestres, trencant la tendència creixent des de l'inici de la pandèmia. Les dades provisionals del febrer continuen apuntant a una lleu reducció interanual del total d'estoc de crèdit de l'economia espanyola (-0,1 %).

Pel que fa a les activitats productives, la variació interanual el quart trimestre del 2021 ha estat negativa (-0,7 %). Llevat de l'agricultura, ramaderia, silvicultura, caça i pesca (+3,0 %), disminueix als altres sectors: -2,4 % a la construcció, -0,9 % a la indústria, i -0,7 % als serveis (-1,0 % si excloem les activitats immobiliàries). Entre els diferents subsectors dels serveis, només creixen interanualment els serveis de transport i emmagatzematge (+5,5 %) i la promoció immobiliària (0,2 %), mentre que la resta mostren decreixements, on destaca la intermediació immobiliària (-9,1 %) i l'hostaleria (-6,3 %). Pel que fa a les llars, l'estoc de crèdit manté el creixement interanual iniciat el segon trimestre del 2021, i a finals del quart trimestre ho fa en un +0,8 %: +1,2 % per a l'habitatge, i +0,9 % per a béns de consum durador. El crèdit a institucions sense finalitat de lucre ha disminuït un 7,7 %.

Evolució de l'estoc de crèdit privat[1] de l'economia espanyola per finalitats
(% de variació interanual)

		Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Total	Indústria[2]	Serveis[3]	Construcció	Promoció Immobiliària	Total	Habitatge[4]	Béns de consum durador
2016	-3,8	-6,1	-2,4	-5,7	-9,2	-10,6	-1,6	-3,0	11,7
2017	-1,7	-2,2	0,7	0,2	-13,2	-8,9	-0,9	-2,5	21,0
2018	-3,6	-7,8	-2,4	-7,0	-16,0	-15,1	0,4	-0,6	14,9
2019	-1,2	-2,0	-2,1	-0,2	-10,5	-5,6	-0,3	-1,5	10,7
1r trim. 2020	-0,6	-0,2	-0,6	2,4	-6,6	-6,1	-0,9	-1,8	12,4
2n trim. 2020	2,2	7,2	6,0	12,4	2,2	-6,0	-1,8	-2,2	11,0
3r trim. 2020	2,2	6,9	7,0	11,7	4,3	-7,2	-1,5	-1,7	4,1
4t trim. 2020	2,6	7,6	6,9	12,4	7,2	-7,0	-1,5	-1,3	6,0
1r trim. 2021	1,9	5,6	3,8	10,3	2,8	-7,2	-1,2	-0,7	0,3
2n trim. 2021	-0,7	-2,1	-4,0	-0,9	-3,9	-4,5	0,3	0,4	2,1
3r trim. 2021	-0,7	-1,8	-3,5	-0,9	-3,3	-4,0	0,5	0,7	0,7
4t trim. 2021	-0,1	-0,7	-0,9	-1,0	-2,4	0,2	0,8	1,2	0,9

[1] Estoc de crèdit concedit per les entitats financeres de crèdit i establiments financers de crèdit a Altres sectors residents (agents residents amb excepció de les AAPP, el Banc d'Espanya i les entitats de crèdit)

[2] Sense construcció.

[3] Sense promoció immobiliària.

[4] Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya.

En relació amb l'estoc de crèdit dubtós, ha seguit disminuint a final del quart trimestre del 2022 (-4,7 %), però molt menys que abans de la pandèmia (-18,6 % a desembre de 2019 i -16,7 % a març de 2020). Al final de desembre de 2021, la reducció en el crèdit dubtós a les activitats productives (-5,1 %) és semblant a la de les llars (-4,7 %).

Amb tot això, la morositat al final del quart trimestre de 2021 (4,3 %) es manté lleugerament per sota a la del trimestre anterior (4,4 %), i continua per sota del 5,0 % des de final del 2019 (4,8 %), amb un patró decreixent des de finals de 2013. Per sectors, el desembre del 2021 la mora a les llars es manté invariant des del juny (3,9 %), mentre que per a les activitats productives es situa en un 4,8 % (lleugerament per sota des de juny). Les dades provisionals apunten que el febrer de 2022 la morositat total es manté en el 4,3 %. En aquesta estadística no es nota encara el previsible impacte advers de la crisi de la COVID-19 sobre la qualitat de la cartera creditícia de les entitats financeres, pels crèdits avalats per l'ICO i les moratòries posteriors. Finalment, cal tenir també en compte els préstecs en vigilància especial, que el desembre tenia un pes sobre la cartera de crèdits del 8 %, ràtio que va continuar augmentant, particularment als sectors molt afectats per la pandèmia (hostaleria, restauració i transport). Tot i això, l'augment de l'estoc d'aquests es va moderar notablement el darrer trimestre del 2021 (+14 % interanual, mentre va ser de més del 50 % els dos trimestres anteriors). Els préstecs en vigilància especial presenten un augment significatiu del risc de crèdit des del moment de la concessió inicial, però sense que s'hagi produït un impagament o un senyal que els portaria a qualificar-los com a dubtosos.

El creixement del nou crèdit a Espanya es referma a les pimes i a les grans empreses, i es consolida a les llars

Quant al crèdit nou concedit a societats no financeres a Espanya durant el quart trimestre de 2021, comença a créixer, trencant la tendència decreixent iniciada el tercer trimestre del 2020. La variació interanual en els crèdits fins a 1 milió d'euros (assimilables als que reben les pimes) ha estat de el +11,2 % i encadena dos trimestres a l'alça , mentre que per als crèdits superiors al milió d'euros (habitualment concedits a empreses grans) ha estat del 16,8 %. Les dades provisionals fins febrer, confirmen el canvi de tendència per a les pimes (+18,2 % interanual en l'acumulat), i també per a les empreses grans (+32,3 % interanual en el mateix període).

D'altra banda, el volum de nou crèdit per a les llars ha augmentat un 1,1 % interanual al final del quart trimestre, amb el següent desglossament: +11,3 % per a l'habitatge, -5,2 % per a les targetes de crèdit de pagament a termini, i +4,9 % per al consum. Les dades trimestrals més recents, corresponents a l'acumulat a febrer, mostren un creixement del nou crèdit de l'11,3 %, que es confirma en els tres sectors analitzats: habitatge (+18,8 %), targetes (+7,1 %) i al consum (+14,2 %). Cal tenir en compte que el nou crèdit de les targetes suposa més de la meitat del total de nou crèdit analitzat pel Banc d'Espanya.

L'estoc de crèdit a Catalunya comença a decréixer el 4t trimestre del 2021

L'estoc de crèdit a Catalunya en els balanços de les entitats de dipòsit comença a decréixer el quart trimestre del 2021. Al final de setembre, l'estoc de crèdit total a Catalunya continuava el creixement interanual iniciat amb la pandèmia, però al final de l'any ja mostra una caiguda interanual (-2,7 %). A les administracions públiques s'ha reduït un 16,7 %, mentre que al sector privat ho ha fet en un 2,3 %. Cal tenir en compte que l'estoc de les administracions suposa un 2,7 % del total a Catalunya. Al conjunt de l'Estat s'observa una desacceleració del creixement interanual (0,2 %): augmenta a les administracions públiques (+6,1 %) – suposen un 6,7 % del total del crèdit– mentre que al sector privat només creix en un 0,2 % interanual.

Evolució de l'estoc de crèdit de les entitats de dipòsit
(% de variació interanual)

	Catalunya			Espanya		
	Crèdit Total	Crèdit Privat[1]	Crèdit a les AP	Crèdit Total	Crèdit Privat	Crèdit a les AP
2016	-10,7	-10,4	-16,4	-4,0	-4,1	-2,1
2017	-8,3	-8,1	-11,7	-2,5	-1,9	-11,4
2018	-4,0	-3,6	-12,2	-4,5	-4,1	-11,6
2019	-1,1	-0,7	-8,9	-1,4	-1,3	-3,0
1r trimestre 2020	0,5	0,7	-4,9	-0,4	-0,5	2,3
2n trimestre 2020	1,7	2,5	-13,7	2,2	2,4	-2,3
3r trimestre 2020	0,8	1,9	-22,8	2,5	2,5	2,0
4t trimestre 2020	1,9	3,2	-25,8	4,2	3,5	16,6
1r trimestre 2021	1,7	2,9	-24,7	3,2	2,7	11,5
2n trimestre 2021	0,5	1,5	-22,0	0,8	-0,2	19,4
3r trimestre 2021	1,3	1,3	3,0	1,1	-0,2	23,4
4t trimestre 2021	-2,7	-2,3	-16,7	0,2	-0,1	6,1

[1]La caiguda del 2016 es deu a l'efecte estadístic en la comptabilització creditícia entre sectors financers i no financers. La caiguda del 2017 i 2018 s'explica per l'efecte estadístic del trasllat del domicili social d'algunes empreses fora de Catalunya durant el 4t trimestre del 2017.

Font: Banc d'Espanya.

Els dipòsits a la vista i d'estalvi continuen la tendència a l'alça, mentre que els dipòsits a termini continuen disminuint

Continuant la tendència a l'alça des de l'inici del 2018, a finals del quart trimestre del 2021 l'estoc total de dipòsits a Catalunya ha augmentat un 8,5 % interanual (5,5 % a Espanya). L'augment prové d'un increment interanual en 23.781 milions d'euros dels dipòsits a la vista i d'estalvi (+14,8 %), fins contribuir en un 89,5 % a l'estoc total (era del 84,6 % fa un any), atès que els dipòsits a termini han disminuït

interanualment en 9.300 milions (-45,5 %), i ara contribueixen en un 5,4 % al total de dipòsits.

El creixement de l'estoc de dipòsits a la vista es va accelerar amb les mesures de restricció de la mobilitat i amb la incertesa associada a la pandèmia, el que va generar un estalvi de precaució. Aquesta tendència, però, ja s'observava abans de la pandèmia. El descens dels dipòsits a termini s'explica per la cerca de rendibilitat davant d'uns tipus d'interès en mínims històrics, que penalitzen l'estalvi a llarg termini. Aquesta situació incentiva l'augment dels fons d'inversió com a alternativa als dipòsits bancaris, perquè són més rendibles malgrat que tenen una exposició al risc més accentuada, alhora que els dipòsits a la vista i termini ofereixen més liquiditat.

Evolució dels dipòsits en l'economia catalana
(milers de milions d'euros)

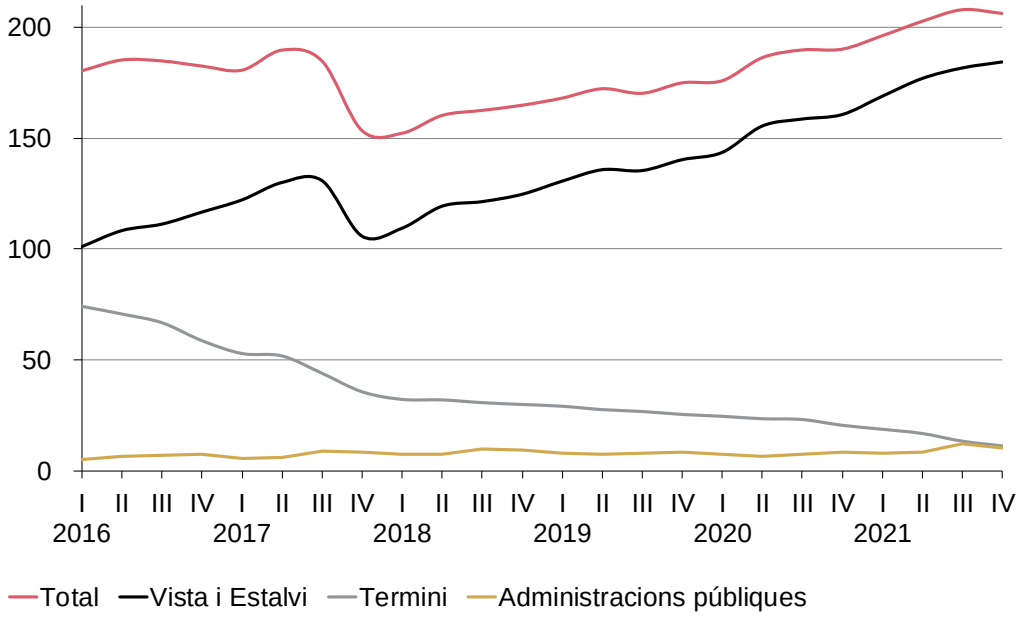

Font: Banc d'Espanya.

Els dipòsits del sector residents sense administracions públiques, han augmentat un 7,8 % interanual a Catalunya i un 4,5 % a Espanya. Els dipòsits de les administracions públiques, han augmentat un 23,6 % a Catalunya a finals del quart trimestre del 2021 (un 21,3 % a Espanya). Cal observar que els dipòsits de les administracions públiques només concentren el 5,0 % i el 6,5 % de l'estoc total a Catalunya i a Espanya, respectivament.

Al final de primer trimestre l'IBEX35 aconsegueix una menor caiguda (3,1%) enfront de les pèrdues dels principals índexs borsaris europeus

Entre altres motius, les dades de la inflació creixent, el context bèl·lic i les expectatives revisades de menor creixement de les economies, han portat a la renda variable a un primer trimestre de caigudes generalitzades, quan havien acabat el 2021 amb guanys anuals notables. L'inici de la retirada d'estímuls monetaris (*tapering*) de bancs centrals com la Fed i el Banc d'Anglaterra, així com l'anunci del *tapering* per part del BCE, han afegit inquietud als inversors, que operen en un entorn global pessimista i amb molta volatilitat.

Els principals índexs borsaris europeus van començar el 2022 amb lleugeres caigudes, que es van accentuar el febrer amb l'inici de la guerra a Ucraïna. Tot i això, al final de febrer les cotitzacions conservaven revaloracions rellevants respecte al febrer de 2019, abans de l'inici de la pandèmia (de 2 dígits, llevat de l'IBEX). Al final de març de 2022 es van mantenir les cotitzacions del febrer, però l'abril es van tornar a accentuar les caigudes. L'excepció d'aquestes devaluacions està a la borsa del Regne Unit, que va mantenir una revaloració anual de l'índex FTSE 100 de l'1,8 % a final de març (0,0% a 26 d'abril).

Evolució dels índexs europeus
(Base 1/1/2018 = 100)

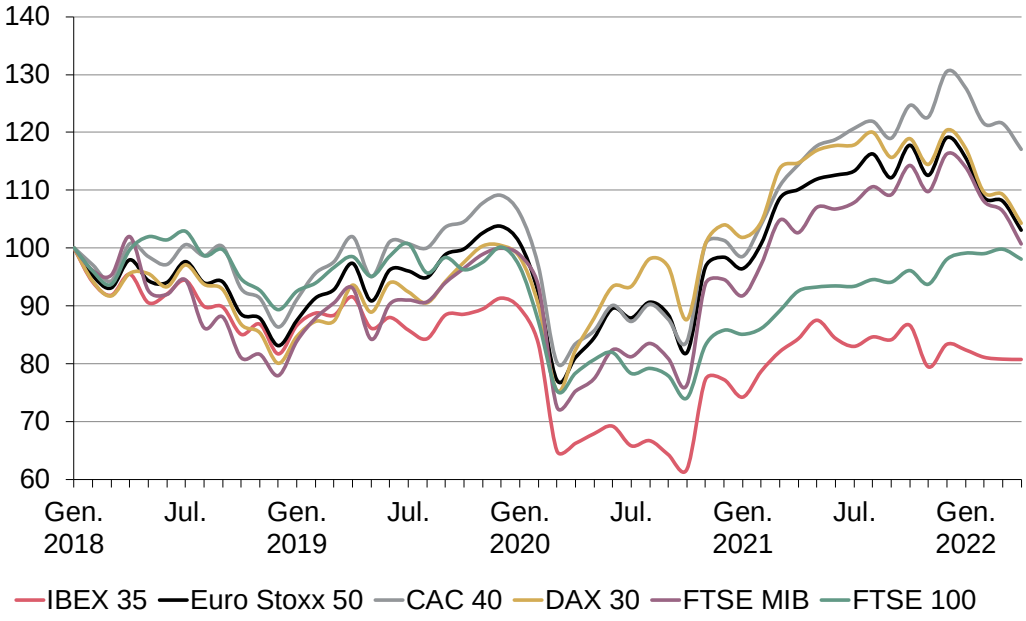

Font: Bloomberg

Al tancament del primer trimestre, l'índex Euro Stoxx 50, compost de 50 companyies *blue-chip* (estables, segures, consolidades i de gran capitalització) de la zona euro, ha registrat unes pèrdues acumulades

del 9,2 %, força diferent del succeït el mateix trimestre del 2021 (+10,3 %). Els índexs de les principals borses europees també han anotat caigudes notables, si bé amb intensitats diferents. Destaquen les pèrdues del DAX Xetra 30 alemany (-9,3 % acumulat el 2022), i l'FTSE MIB 40 italià (-8,5 %, també acumulat). L'índex francès, el CAC 40 també ha minvat trimestralment (-6,9 %), mentre que l'IBEX 35 només ha perdut un 3,1 % acumulat fins març. Gairebé tots els índexs anteriors han baixat encara més durant l'abril, on torna a destacar el Dax alemany amb un descens anual acumulat del 13,4 % a dia 26.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals
(% de variació anual acumulada)

		2021				2022	
		1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre	a 26 d'abril
Euro Stoxx 50	Zona euro	10,3	14,4	13,9	21,0	-9,2	-13,4
CAC 40	França	9,3	17,2	17,4	28,9	-6,9	-10,3
Dax Xetra 30	Alemanya	9,4	13,2	11,2	15,8	-9,3	-13,4
FTSE 100	Regne Unit	3,9	8,9	9,7	14,3	1,8	0,0
FTSE MIB 40	Itàlia	10,9	12,9	15,5	23,0	-8,5	-13,4
IBEX 35	Espanya	6,3	9,3	9,0	7,9	-3,1	-3,2
Dow Jones Indl. Av.	EUA	7,8	12,7	10,6	18,7	-4,6	-8,5
S&P 500	EUA	5,8	14,4	14,7	26,9	-4,9	-12,4
Nasdaq Comp.	EUA	2,8	12,5	12,1	21,4	-9,1	-20,2
Nikkei 225	Japó	6,3	4,9	7,3	4,9	-3,4	-7,3

Font: Bloomberg.

Els índexs borsaris dels EUA també han caigut durant el primer trimestre del 2022 i el Nikkei japonès ho ha fet en menor mesura

Els principals índexs dels parquets estatunidencs han registrat devaluacions acumulades notables durant el primer trimestre del 2022, després d'un final d'any força positiu. L'inici del *tapering* i de l'augment dels tipus d'interès oficils per la Reserva Federal, junt amb el refredament del creixement previst de l'economia dels EUA, han contribuït també a penalitzar els guanys de la renda variable. Així, l'índex Dow Jones industrial ha registrat una reducció del 4,6 % durant el primer trimestre, l'S&P 500 del 4,9 %, i el Nasdaq Composite del 9,1 %. Per la seva part, l'índex japonès Nikkei 225 ha perdut menys que els índexs dels EUA el primer trimestre (-3,4 %). Tots ells han reduït encara més les cotitzacions durant l'abril.

Els índexs principals de la Borsa de Barcelona mantenen guanys acumulats en el tancament del primer trimestre i a l'abril

L'índex BCN MID 50, corresponent a les 50 empreses de mitjana capitalització amb més contractació de la Borsa de Barcelona, ha registrat un augment acumulat de l'1,3 % en el tancament del primer trimestre. L'índex BCN Global 100, compost per les 100 companyies principals de la Borsa de Barcelona, també ha guanyat el primer trimestre (+1,4 %). Ambdós mantenen els guanys a 26 d'abril. D'altra banda, la variació del 2022 dels índexs sectorials de la borsa de Barcelona ha estat positiva, llevat dels materials bàsics, ind. i construcció (-6,7 %) i els béns de consum (-13,1 %): petroli i energia (+1,8 %), serveis de consum (+1,4 %), serveis financers (+9,1 %), tecnologia i telecomunicacions (+1,7 %), i serveis immobiliaris (+0,7 %).

Evolució de l'IBEX 35 i el BCN MID 50
(Base 1/1/2018 = 100)

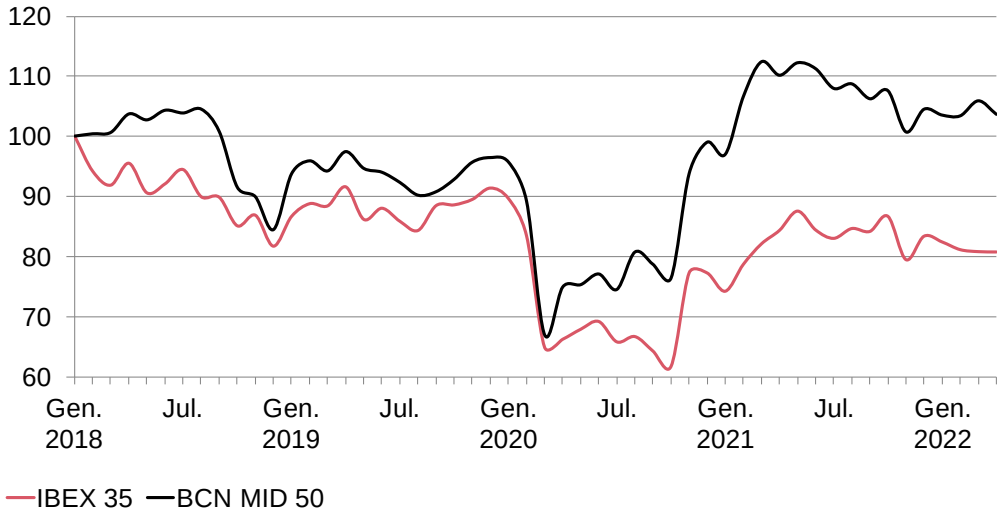

Font: Bloomberg.

La resta d'índexs borsaris de l'Estat han mostrat un comportament divers. L'índex de la borsa de València ha registrat guanys al final del trimestre i a l'abril, mentre que la de Bilbao i Madrid han tancat el trimestre amb caigudes (-4,5 % i -2,3 %, respectivament), que es mantenen a 26 d'abril. Per la seva part, l'índex Latibex All Share registra un augment de la rendibilitat acumulada.

En el tancament del 26 d'abril de 2022 registra uns guanys acumulats del 20,8 %. Tot i la dinàmica positiva, se situa molt lluny del 32,7 % que havia assolit en el tancament del primer trimestre del 2021.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris estatals
(% de variació anual acumulada)

	2021				2022	
	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre	a 26 d'abril
IBEX 35	6,3	9,3	9,0	7,9	-3,1	-3,2
Barcelona Global 100	11,3	13,1	14,1	10,2	1,4	0,5
Bilbao 2000	6,9	8,9	8,3	8,2	-4,5	-4,6
IGBM (Madrid)	6,2	8,7	7,7	7,1	-2,3	-2,6
IGBV (València)	11,6	14,9	15,9	14,0	0,5	0,8
BCN MID 50	13,5	12,3	7,3	5,5	1,3	-0,8
FTSE Latibex All Share	-2,1	21,5	2,7	5,8	32,7	20,8

Font: Bloomberg

El volum de contractació acumulat de la Borsa de Barcelona augmenta en comparació a l'any anterior

El volum de contractació acumulat de la Borsa de Barcelona en el tancament del primer trimestre del 2022 se situa en els 14.580 milions d'euros, un 43,2 % més que al final del mateix trimestre del 2021. El volum de contractació ha augmentat en tots els segments: els efectes públics, és a dir els valors del mercat de deute públic, ha crescut un 45,7 %; les accions augmenten un 42,8 %, i els fons cotitzats un 64,8 %. Per altra banda, la quota de contractació de la Borsa de Barcelona en el total de les borses estatals augmenta 0,3 punts en comparació al trimestre anterior i se situa en el 13,0 %, molt lluny de la quota de contractació de la Borsa de Madrid, del 75,7 %.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Barcelona
(Dades trimestrals acumulades dins de cada any)

	Milions d'euros					% de variació interanual en el 1r trimestre
				2021	2022	
Tipus de valor	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre	
Efectes públics[1]	16,3	125,8	387,7	395,4	23,7	45,7
Accions	9.961,1	23.701,0	31.339,8	46.478,5	14.226,9	42,8
Fons	161,0	305,0	474,7	652,8	265,2	64,8
Warrants	3,9	6,8	9,8	13,1	5,8	46,7
Drets	39,6	92,4	281,2	309,1	58,2	46,7
Total	10.181,9	24.231,0	32.493,3	47.848,8	14.579,7	43,2

[1] Inclouen operacions OTC. No inclouen amortitzacions ni emissions de deute.

Font: Borsa de Barcelona.

La negociació interanual en el mercat de deute públic de Catalunya del primer trimestre del 2022 augmenta un 45,7 %

La negociació acumulada dels valors de deute públic en el mercat del deute públic de Catalunya en el tancament del primer trimestre del 2022 és un 45,7 % superior en comparació al volum de l'any anterior, i se situa en els 23,7 milions d'euros. Per la seva part, el nombre d'operacions ha disminuït un 43,8 %.

Mercat del deute públic de Catalunya
(Dades trimestrals acumulades dins de cada any, sense emissions, amortitzacions ni FTA)

	Nombre d'operacions	Variació interanual (%)	Milions d'euros	Variació interanual (%)
2n trimestre 2020	62	-45,1	184,6	66,1
3r trimestre 2020	76	-49,7	191,4	-3,0
4t trimestre 2020	91	-54,5	210,0	-9,7
1r trimestre 2021	32	-23,8	16,3	-89,4
2n trimestre 2021	66	6,5	125,8	-31,9
3r trimestre 2021	132	73,7	387,7	102,5
4t trimestre 2021	142	56,0	395,4	88,3
1r trimestre 2022	18	-43,8	23,7	45,7

Nota: incloses operacions OTC.
Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Els últims anys el volum negociat de deute públic s'ha reduït molt, bàsicament pel canvi d'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat. Així, durant els darrers anys s'ha produït una progressiva disminució del deute viu representat en valors i un augment del deute viu representat en préstecs i línies de crèdit, derivats principalment dels mecanismes de finançament a càrrec del Fons de Liquiditat Autonòmica (FLA), i des del febrer del 2019 també a càrrec del Fons de Facilitat Financera (FFF). A 31 de març del 2022, el nominal admès a negociació en el mercat del deute públic de Catalunya ha estat de 2.255 milions d'euros, i estava representat per 12 emissions de bons i obligacions i 6 de pagarés.

7.
Sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general, el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives. S'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i, per tant, no forma part del sector públic administratiu. D'altra banda, la informació que es presenta a continuació exclou, tant en la part d'ingressos com de despeses, les transferències de l'Administració central als ens locals de la participació en els ingressos de l'Estat i les transferències del Fons europeu de garantia agrícola, perquè la Generalitat únicament n'exerceix la funció pagadora.

Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022 s'emmarquen en un context de recuperació econòmica després de la pandèmia de la COVID-19 i de persistència d'algunes de les actuacions en els àmbits de la salut, sociosanitari i educatiu per a fer-hi front. S'han mantingut la suspensió de les regles fiscals europees que limitava el dèficit públic i el creixement de la despesa, però l'Estat ha fixat unes taxes de referència de dèficit del 0,6 % del PIB a les comunitats autònomes. Els pressupostos inclouen els Fons Next Generation, un fons temporal provinent de la Unió Europea que té com a objectius reparar els danys econòmics i socials causats per la pandèmia del coronavirus i impulsar una transició ecològica i digital.

S'han ingressat un deute pendent de l'Estat i una part dels fons Next Generation previstos per al 2022

El primer trimestre del 2022, els ingressos no financers de la Generalitat van ser de 7.501 milions d'euros i van presentar un lleuger increment.

Les bestretes rebudes del model de finançament van tenir un import un 6,8 % més elevat que l'exercici anterior. Els imports de les bestretes corresponen a les estimacions realitzades per l'Estat el juliol del 2021 i s'emmarquen en unes previsions de creixement econòmic per enguany realitzades en aquell moment. La comparació de les liquidacions del model de finançament no és homogènia perquè el primer trimestre de

l'any anterior es van rebre 851 milions d'euros en concepte d'avançament.

Els altres ingressos impositius no subjectes a bestretes, l'evolució dels quals es comenta més endavant, van presentar un increment de l'11,9 % principalment a conseqüència de l'alça del sector immobiliari.

Les altres transferències inclouen 561 milions d'euros per l'ingrés de la compensació de la pèrdua de recaptació de l'IVA del 2017 degut a la implantació d'un nou sistema de gestió que va fer que les comunitats autònomes perdessin un mes de recaptació. També compten amb 229 milions del fons finançat amb el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR) del programa Next Generation de la Unió Europea, que el 2021 es va començar a rebre més tard.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat* per conceptes
A 31 de març de 2022 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2021/2022)
Ingressos de bestretes del model de finançament	21.057	5.264	6,8
Liquidacions i avançaments del model finançament	-125	-31	-103,8
Altres ingressos impositius	4.684	1.118	11,9
Taxes i altres ingressos	649	120	-2,1
Altres transferències	3.471	3.552	80,5
Ingressos patrimonials	21	7	-66,0
Alienació d'inversions	16	-	-100,0
Ingressos no financers	29.775	7.501	0,6

*Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut.
Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

Per capítols pressupostaris, de gener a març del 2022, els impostos directes es van incrementar un 4 %. La bestreta del tram autonòmic de l'IRPF va augmentar però els ingressos de l'impost sobre successions i donacions es van reduir. El capítol d'impostos indirectes, que van augmentar un 7 %, recull l'alça dels impostos vinculats a les transaccions immobiliàries.

Les taxes i altres ingressos es van reduir un 2,1 % perquè van caure les multes i a l'exercici anterior es van ingressar uns imports elevats per interessos de demora. En canvi, van créixer els reintegraments.

Les transferències corrents es van reduir un 24,9 %. Com s'ha comentat, el primer trimestre de l'any anterior es va rebre un avançament de la liquidació del model de finançament i, en canvi, el 2022 s'ha rebut un ingrés puntual per la compensació de la pèrdua de la recaptació de l'IVA del 2017. A diferència de l'exercici anterior,

enguany no s'ha rebut el Programa d'ocupació juvenil, mentre que l'import rebut fins al març del Fons social europeu és més baix.

Les transferències de capital es van reduir un 19,7 % perquè encara no s'ha ingressat cap import del FEDER, tot i que s'ha rebut una part dels fons MRR del Next Generation previstos pel 2022. En el primer trimestre de l'any anterior es van ingressar el fons del Programa d'habitatge, que el 2022 encara no s'ha rebut.

Amb un import relativament reduït, els ingressos patrimonials es van reduir un 66 % principalment perquè l'any anterior es va cobrar un deute pendent.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat* per capítols
A 31 de març de 2022 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2021/2022)
Impostos directes	13.163	3.129	4,0
Impostos indirectes	11.738	3.347	7,0
Taxes i altres ingressos	649	120	-2,1
Transferències corrents	3.151	664	-24,9
Ingressos patrimonials	21	7	-66,0
Alienació d'inversions	16	–	-100,0
Transferències de capital	1.036	234	-19,7
Operacions corrents	28.723	7.267	1,4
Operacions de capital	1.052	234	-19,7
Ingressos no financers	29.775	7.501	0,6

*Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut.
Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

La despesa s'incrementa perquè es destinen fons extraordinaris a programes per fer front a les conseqüències de la pandèmia

De gener a març del 2022, els crèdits definitius van ser 1.560 milions d'euros més grans que el pressupost inicial. S'han fet generacions de crèdit pel Fons Social Europeu i els fons MRR del pla Next Generation i també s'han incorporat romanents de crèdit, principalment provinents de mesures extraordinàries de solvència empresarial i transferències finalistes de l'Estat de polítiques de protecció social.

Les obligacions reconegudes de les operacions no financeres fins al mes de març van disminuir un 4 %. Les remuneracions del personal van augmentar un 7,5 %, per l'increment de plantilles, pels programes temporals COVID-19 i pels increments retributius del 2% d'enguany i del 0,9 % del 2021 que es va abonar retroactivament el setembre. Els

increments de personal se centren en el personal docent i els mossos d'esquadra.

Les despeses corrents en béns i serveis van disminuir un 3,1 %. S'ha alentit la comptabilització de la despesa en concerts sanitaris i, en canvi, la dels concerts socials s'ha accelerat. L'exercici anterior es va fer front a despeses de l'organització de les eleccions al Parlament al mes de febrer.

Els interessos i les despeses de formalització del deute van reduir-se un 19,4 %. Aquesta despesa està condicionada pels calendaris de venciment de les operacions. Els mecanismes de liquiditat han permès l'absorció d'alguns venciments que tenien un cost més elevat, reduint així el tipus d'interès mitjà del deute de la Generalitat.

Les transferències corrents van caure un 15,9 %, principalment perquè l'any anterior es van comptabilitzar els ajuts a persones treballadores en situació d'ERTO, els ajuts a petites i mitjanes empreses i professionals del Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya i les transferències del Fons de Compensació Local als ajuntaments, entre d'altres. En canvi, enguany la comptabilització de les transferències a l'AGAUR, de la despesa de farmàcia i de les beques i ajuts a l'estudi, entre d'altres, és més elevada.

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat* per capítols.
A 30 de novembre de 2022 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2021/2022)
Remuneracions del personal	9.848	9.921	2.170	7,5
Compra de béns corrents i serveis	9.912	10.041	2.439	-3,1
Interessos	639	640	135	-19,4
Transferències corrents	9.502	10.416	2.401	-15,9
Fons de contingència	300	300	–	–
Inversions reals	1.398	1.680	68	-10,6
Transferències de capital	1.328	1.490	159	240,5
Operacions corrents	30.201	31.318	7.145	-5,5
Operacions de capital	2.726	3.170	226	85,1
Despeses no financeres	32.928	34.488	7.371	-4,0

*Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut.

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les inversions reals es van reduir un 10,6 % respecte del 2021. La comptabilització de les aportacions a Infraestructures.cat i de les inversions en edificis i altres construccions ha estat més reduïda. En canvi, les transferències de capital van augmentar un 240,5 %

principalment perquè s'ha comptabilitzat part de les transferències a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya.

Recaptació tributària de la Generalitat de Catalunya
(taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

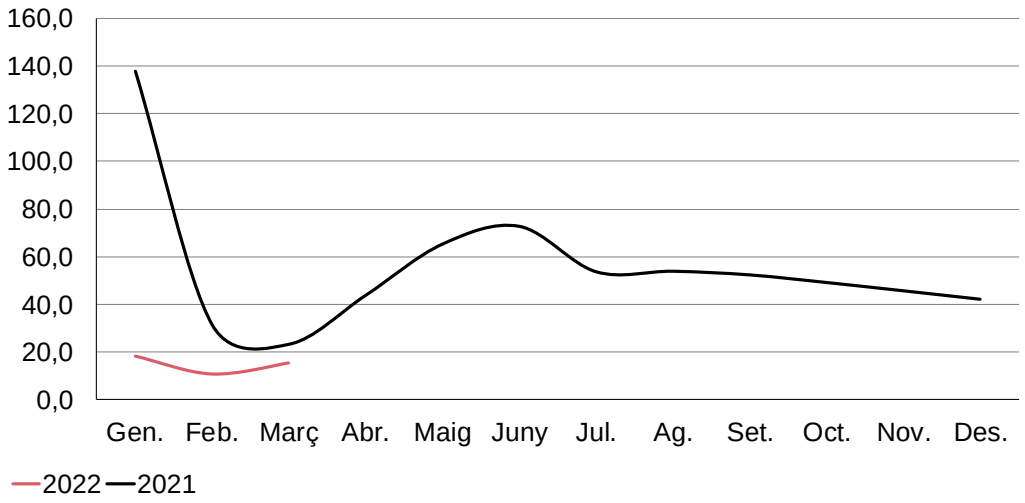

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El creixement del mercat immobiliari impulsa a l'alça la recaptació

El primer trimestre del 2022, la recaptació dels impostos de la Generalitat de Catalunya es va incrementar un 15,4 %. La recaptació de l'impost sobre transmissions patrimonials va augmentar un 25,2 % i la de l'impost sobre actes jurídics documentats, un 23,5 %. S'han incrementat tant el nombre com la quota de les transmissions d'immobles. En canvi, la recaptació de l'impost sobre successions i donacions va caure un 12,7 % ja que es compara amb un període amb un import extraordinàriament elevat perquè, entre d'altres motius, es van acumular les autoliquidacions afectades per la suspensió temporal de la presentació i autoliquidació de l'impost durant el 2020, perquè van augmentar el nombre de defuncions i perquè es va reformar l'impost amb la re-introducció de coeficients multiplicadors pel patrimoni preexistent.

La recaptació dels tributs sobre el joc va augmentar intensament, amb increments en totes les modalitats. L'impost sobre determinats mitjans de transport va presentar un descens d'un 13,3 % perquè els primers mesos de l'any anterior la quota mitjana va incrementar-se per efecte d'una modificació en la normativa europea de càlcul d'emissions.

L'impost sobre instal·lacions que afecten al medi ambient ha recaptat un 5,5 % menys que el primer trimestre del 2021. L'impost sobre

begudes ensucrades envasades va incrementar-se un 1,9 % i l'impost sobre les emissions d'òxid de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial, un 29,2 %.

Recaptació tributària de la Generalitat
(Gener-març de 2022)

	Milions d'euros	% de variació 2021/2022
I. grans establiments comercials	8	-37,5
I. sobre successions i donacions	221	-12,7
I. sobre el patrimoni	16	3,2
I. sobre els habitatges buits	8	-3,1
I. dipòsits entitats de crèdit	0	–
I. actius no productius de les persones jurídiques	0	82,4
I. transmissions patrimonials	507	25,2
I. actes jurídics documentats	198	23,5
I. operacions societàries	3	-20,3
I. det. mitjans de transport	17	-13,3
I. estades establiments turístics	1	38,6
I. begudes ensucrades envasades	7	1,9
I. emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	0	-10,5
I. emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	3	29,2
I. emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica	7	–
I. Instal·lacions que incideixen en el medi ambient	32	-5,5
Gravamen de protecció civil	1	-35,9
Tributs sobre el joc	49	294,8
Impost sobre el joc en línia	5	238,6
Total	1.083	15,4

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació de l'AEAT creix per la reactivació econòmica i per l'augment en els preus

De gener a març del 2022, la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) va augmentar un 17,3 % a Catalunya i un 19,9 % al total de comunitats autònomes. La major part del creixement prové de l'IRPF i de l'IVA.

Els ingressos de l'IRPF es van incrementar un 11,2 % a Catalunya i un 10,4 % en el total de les comunitats. Van créixer les retencions del treball per l'augment de l'ocupació i dels salaris i de les pensions de finals del 2021 i els dos primers mesos del 2021. Recullen l'efecte de la inflació tant per l'actualització dels imports de les pensions públiques

com pel trasllat als salaris de part del repunt de la inflació de principis d'any. Un altre factor que fa elevar la recaptació és que, com que els tipus impositius són creixents segons els trams de renda, el tipus efectiu s'ha incrementat amb la pujada dels salaris i de les pensions.

La recaptació de l'IVA va augmentar un 11 % a Catalunya i un 19,9 % en el total. Reflecteix la millora de l'activitat econòmica l'increment dels preus a la part final del 2021 i al mes de gener. En canvi, la rebaixa temporal del tipus impositiu sobre l'electricitat establerta per l'Estat resta creixement de la recaptació.

Els impostos especials presenten un increment del 50,3 % a Catalunya, i un 7,2 % al total de comunitats. La recaptació total dels impostos sobre els hidrocarburs i sobre l'alcohol creix perquè es compara amb un període afectat per restriccions a l'activitat i la mobilitat. L'impost sobre l'electricitat, en canvi, cau perquè l'Estat ha establert una rebaixa temporal del tipus.

La recaptació de l'impost sobre societats al mes de març no és significativa.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya[1]
(Gener-març de 2022)

			% de variació 2022/2021	
	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	Catalunya	Total de les comunitats autònomes[2]
IRPF	5.129	20,1	11,2	10,4
Impost sobre societats	-754	28,1	22,8	41,5
IVA	4.548	19,6	11,0	19,9
Impostos especials	493	10,5	50,3	7,2
Impost sobre el tràfic exterior	224	35,5	52,1	58,6
Altres ingressos tributaris	340	19,2	13,3	7,2
Recaptació tributària	9.980	18,8	17,3	19,9

[1] Inclou el conjunt d'impostos cedits parcialment a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

[2] Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

8.
Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats)

			Any			Trimestre
	2019	2020	2021	3r 2021	4t 2021	1r 2021[A]
Catalunya						
PIB	2,1	-11,7	5,8	3,9	6,3	6,4
Demanda interna[1]	1,2	-7,7	4,7	3,3	3,0	-
Demanda externa[1]	0,9	-4,0	1,1	0,6	3,3	-
Espanya						
PIB	2,1	-10,8	5,1	3,5	5,5	6,4
Demanda interna[1]	1,6	-8,6	4,7	2,5	3,7	3,3
Demanda externa[1]	0,5	-2,2	0,4	1,0	1,8	3,1
Zona euro						
PIB	1,6	-6,4	5,4	4,1	4,7	5,0
Demanda interna[1]	2,4	-6,1	4,1	3,6	5,0	-
Demanda externa[1]	-0,8	-0,3	1,3	0,5	-0,3	-
PIB d'Alemanya	1,1	-4,6	2,9	2,9	1,8	3,7
PIB de França	1,8	-7,9	7,0	3,5	5,5	5,3
PIB d'Itàlia	0,5	-9,0	6,6	3,9	6,2	5,8
Internacional						
PIB de la UE-27	1,8	-5,9	5,3	4,2	4,9	5,2
PIB dels EUA	2,3	-3,4	5,7	12,2	4,9	5,6
PIB del Japó	-0,2	-4,5	1,6	7,3	1,2	0,4

Comerç exterior

(% de variació interanual)

			Any		Trimestre				Mes
	2019	2020	2021	2n 2021	3r 2021	4t 2021	des. 2021	gen. 2022	febr. 2022
Catalunya									
Exportació de béns	3,8	-10,0	21,5	51,4	18,3	13,4	16,2	16,1	16,3
Importació de béns	1,9	-18,1	19,5	45,8	21,1	21,1	26,8	26,0	25,6
Espanya									
Exportació de béns	2,0	-9,4	21,2	46,1	19,8	19,1	21,3	24,6	27,1
Importació de béns	0,9	-14,1	24,8	50,2	25,1	32,6	38,3	42,2	38,8

[A] Dada avançada.
[1] Contribució al creixement.
Font: Idescat, Eurostat, INE, BEA, ESRI i Agència Estatal d'Administració Tributària..

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2019	2020	2021	3r 2021	4t 2021	1r 2022	gen. 2022	febr. 2022	març 2022
Catalunya									
Índex de producció industrial[1]	-1,2	-9,3	8,2	2,4	2,2	-	-4,0	2,5	-
Consum de ciment	23,2	-10,5	8,2	0,8	0,2	10,3	10,3	15,6	5,7
Xifra negoci activitats de serveis	3,1	-15,6	15,1	13,3	17,5	-	23,2	21,5	-
Vendes de comerç al detall[2]	2,0	-8,2	3,2	0,9	0,3	-1,3	3,1	1,2	-7,6
Importacions de béns de capital	6,1	-13,0	21,5	19,6	14,2	-	23,2	27,6	-
Espanya									
Índex de producció industrial[1]	0,7	-9,2	7,0	1,6	1,8	-	1,4	4,2	-
Consum de ciment	9,4	-8,7	11,2	2,9	9,8	3,5	21,0	13,9	-15,6
Xifra negoci activitats de serveis	3,9	-15,6	15,8	14,7	19,7	-	24,3	23,5	-
Vendes de comerç al detall[2]	2,5	-5,6	2,6	-0,2	-0,7	-1,4	2,7	-0,1	-6,2
Importacions de béns de capital	4,4	-8,9	15,3	5,7	10,4	-	27,1	22,2	-

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats)

	Any			Trimestre			Mes		
	2019	2020	2021	3r 2021	4t 2021	1r 2022	gen. 2022	febr. 2022	març 2022
Catalunya									
Població activa	1,8	-1,3	1,9	2,0	0,4	-0,6	-	-	-
Població ocupada	2,3	-3,0	3,2	4,7	4,7	2,5	-	-	-
Població en atur	-2,3	13,1	-6,7	-15,8	-26,5	-21,1	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys, %)	69,7	67,1	69,0	69,8	70,2	69,4	-	-	-
Taxa d'atur (%)	11,0	12,6	11,6	10,9	10,2	10,2	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	2,4	-2,6	2,7	4,0	4,0	4,2	3,8	4,1	4,6
Atur registrat	-3,1	21,2	-5,3	-17,5	-23,9	-26,9	-26,8	-27,5	-26,6
Espanya									
Població activa	1,0	-1,3	2,1	2,4	1,0	1,7	-	-	-
Població ocupada	2,3	-2,9	3,0	4,5	4,3	4,6	-	-	-
Població en atur	-6,6	8,7	-2,9	-8,2	-16,6	-13,1	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys, %)	64,3	61,9	63,8	64,7	65,1	64,7	-	-	-
Taxa d'atur (%)	14,1	15,5	14,8	14,6	13,3	13,7	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	2,6	-2,2	2,7	3,7	4,0	4,4	3,8	4,4	5,2
Atur registrat	-4,0	17,8	-3,9	-11,8	-17,5	-21,6	-21,2	-22,4	-21,3
Zona euro									
Ocupació	1,0	-1,7	1,0	2,4	2,2	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys, %)	68,0	66,9	67,9	68,9	69,0	-	-	-	-
Taxa d'atur (%)	7,6	7,9	7,7	7,4	7,1	-	-	-	-

[1] Sèrie original corregida d'efectes de calendari.
[2] En valors constants. Exclou estacions de servei.
Font: Idescat, INE, Eurostat, Agència Estatal d'Administració Tributària, Departament d'Empresa i Treball, Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2019	2020	2021	3r 2021	4t 2021	1r 2022	gen. 2022	febr. 2022	març 2022
Catalunya									
Índex de preus de consum	0,9	-0,4	2,9	3,2	5,6	7,6	6,1	7,4	9,5
Inflació subjacent	1,1	0,7	0,7	0,7	1,6	2,9	2,3	2,9	3,4
Índex de preus industrials	0,3	-2,0	10,5	12,1	19,0	24,2	22,2	23,9	26,5
Salaris pactats en convenis[1]	2,18	1,33	1,42	1,54	1,41	2,04	2,09	2,06	2,04
Cost laboral total[2]	2,9	-3,7	7,3	4,4	5,7	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	0,7	-0,3	3,1	3,4	5,8	7,9	6,1	7,6	9,8
Inflació subjacent	0,9	0,7	0,8	0,8	1,7	3,0	2,4	3,0	3,4
Índex de preus harmonitzat	0,8	-0,3	3,0	3,4	5,8	7,9	6,2	7,6	9,8
Índex de preus industrials	-0,4	-4,3	17,3	19,1	33,1	41,3	36,0	41,2	46,6
Salaris pactats en convenis[1]	2,24	1,75	1,70	1,46	1,47	2,36	2,01	2,26	2,36
Costos laborals totals[2]	2,2	-2,2	5,9	4,9	4,4	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	1,2	0,3	2,6	2,8	4,6	6,1	5,1	5,9	7,4
Inflació subjacent	1,2	0,9	1,5	1,4	2,4	2,8	2,4	2,9	3,2
Índex de preus industrials	0,6	-2,6	12,3	14,0	24,0	-	30,6	31,4	-

Altres

(% de variació interanual, llevat del tipus de canvi)

	Any			Trimestre			Mes		
	2019	2020	2021	3r 2021	4t 2021	1r 2022	gen. 2022	febr. 2022	març 2022
Valor del tipus de canvi ($/€)*	1,120	1,141	1,184	1,179	1,144	1,123	1,131	1,134	1,102
Preu del petroli Brent ($/barril)	-8,6	-36,1	75,2	71,0	77,7	69,0	60,9	58,8	85,6
Cotització borsària IBEX-35[3]	11,8	-15,5	7,9	31,0	7,9	-1,6	11,0	3,1	-1,6
Comerç mundial de béns	3,4	-5,3	10,3	7,7	6,6	-	6,2	6,5	-

[1] Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.
[2] Cost per treballador i mes.
[3] A final del període.
* Dades de la mitjana del període.
Font: Idescat, INE, Eurostat, CPB World Trade Monitor, Departament d'Empresa i Treball, Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, Ministeri d'Assumptes econòmics i Transformació Digital, i Banc d'Espanya

Requadre 3. La població nascuda a l'estranger sosté la demografia de Catalunya

La recuperació econòmica posterior a la crisi financera va fer créixer la població a Catalunya, però la crisi de la COVID-19 de l'any 2020, que ha provocat un excés de la mortalitat del 26 %, ha fet que disminuís en un 0,2 %

Les dades definitives del padró d'habitants, publicades per l'Idescat, ens mostren que la població resident a Catalunya va disminuir en 17.117 persones durant l'any 2020 i es va situar en 7.763.362 habitants a 1 de gener de 2021. No es registrava una disminució de la població resident a Catalunya des de l'any 2015.

La **població amb nacionalitat administrativa espanyola** va disminuir en 7.163 persones durant l'any 2020. És la primera vegada que es registra una disminució de població amb nacionalitat administrativa espanyola en tota la sèrie històrica disponible. La **població estrangera** resident a Catalunya va disminuir en 9.954 persones durant l'any 2020 fins representar el 16,1 % de la població total a 1 de gener de 2021, un -0,1 % menys que el percentatge que es va registrar l'1 de gener de 2020.

Població a Catalunya segons la nacionalitat i el lloc de naixement
(variació absoluta i % de variació absoluta)

	1 de gener de 2020	1 de gener de 2021	En valors absoluts	En %
Total població	**7.780.479**	**7.763.362**	**-17.117**	**-0,2**
Nacionalitat espanyola	6.519.860	6.512.697	-7.163	-0,1
Nascuda a Espanya	6.066.224	6.036.065	-30.159	-0,5
Nascuda a l'estranger	453.636	476.632	22.996	5,1
Nacionalitat estrangera	1.260.619	1.250.665	-9.954	-0,8
Nascuda a Espanya	129.400	128.834	-566	-0,4
Nascuda a l'estranger	1.131.219	1.121.831	-9.388	-0,8

Font: Idescat, a partir del Padró continu de l'INE.

Mentre que la població nascuda a l'Estat espanyol ha continuat disminuint durant l'any 2020, la població nascuda a l'estranger ha augmentat i ja representa el 20,6 % de la població de Catalunya, el percentatge més elevat de la sèrie històrica.

La població nascuda a l'Estat espanyol va disminuir en 30.725 persones durant l'any 2020 i es va situar en 6.164.899 habitants a 1 de gener de 2021. El nombre de persones nascudes a Espanya mostra registres negatius des de l'any 2017. Per contra, la població nascuda a l'estranger va augmentar en 13.608 i es va situar en 1.598.463 habitants a 1 de gener de 2021. Si l'1 de gener del 2000 el 4,0 % dels habitants de Catalunya havien nascut a l'estranger, l'1 de gener de 2021 ja en representaven el 20,6 %, la xifra més elevada de la sèrie històrica.

Població catalana nascuda a Espanya i nascuda a l'estranger (%)

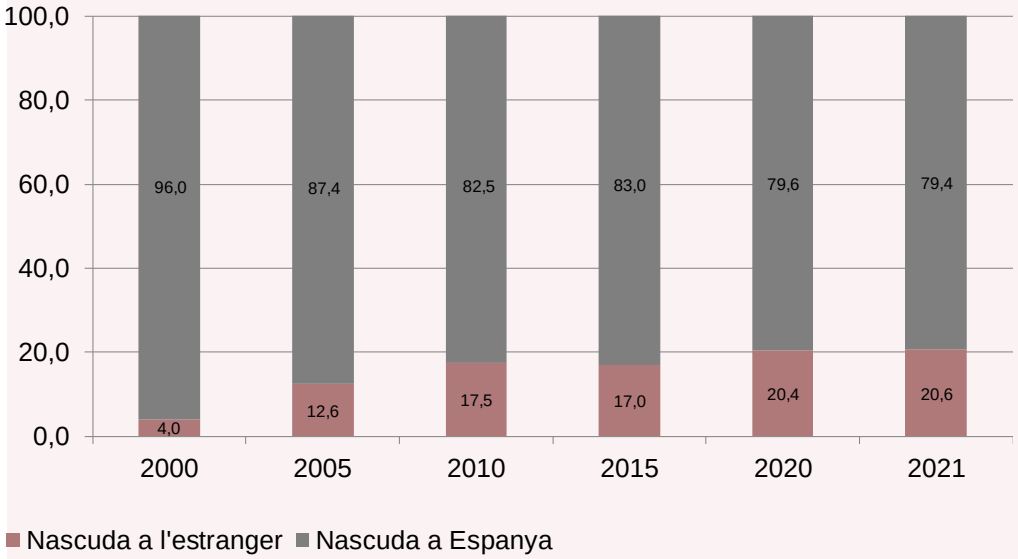

Font: Idescat.

L'adquisició de la nacionalitat espanyola és el principal factor explicatiu de per què la població nascuda a l'estranger és molt superior a la població estrangera

L'adquisició per residència és la via més habitual per aconseguir la nacionalitat espanyola, i exigeix la residència a l'Estat espanyol de manera legal i continuada normalment durant els 10 anys anteriors a la petició. Per als nascuts en alguns països, com els llatinoamericans, el temps exigit és inferior.

Tal i com es pot veure en el següent requadre, el fenomen de l'adquisició de la nacionalitat espanyola es percep amb més evidència

en comunitats determinades, en particular les de les persones provinents de països llatinoamericans. Equador en seria l'exemple més característic: l'1 de gener de 2021 hi havia un nombre important de persones nascudes a l'Equador (85.525), xifra que convertia la comunitat equatoriana en la tercera comunitat estrangera més important de Catalunya. En canvi, només eren 24.122 persones les que tenien la nacionalitat equatoriana a 1 de gener de 2021. Un patró molt similar es replica per altres països llatinoamericans, com Colòmbia, el Perú i l'Argentina.

Població estrangera a Catalunya per als principals països
(1 de gener de 2021)

	Segons país de naixement		Segons nacionalitat	
	Nombre de persones	% sobre el total d'estrangers	Nombre de persones	% sobre el total d'estrangers
Marroc	252.154	15,8	238.192	19,1
Colòmbia	91.718	5,7	50.226	4,0
Equador	85.525	5,4	24.122	1,9
Argentina	79.261	5,0	24.676	2,0
Romania	76.576	4,8	87.704	7,0
Perú	65.316	4,1	28.902	2,3
Pakistan	57.757	3,6	55.421	4,4
Hondures	56.855	3,6	51.110	4,1
Veneçuela	56.810	3,6	31.259	2,5
Xina	55.704	3,5	63.753	5,1
Bolívia	49.192	3,1	26.200	2,1
França	46.975	2,9	36.246	2,9
Itàlia	35.161	2,2	70.511	5,6
Índia	29.066	1,8	29.064	5,6

Font: Idescat.

Aquest fenomen s'ha donat de manera menys freqüent entre les persones d'origen marroquí (la comunitat estrangera més nombrosa): 252.154 persones van néixer al Marroc, mentre que 238.192 tenen nacionalitat marroquina (dues xifres força similars, de manera que la proporció de persones de nacionalitat marroquina que han sol·licitat i obtingut la nacionalitat espanyola és força reduïda). En el cas dels llatinoamericans, part del fenomen s'explica, probablement, pel termini per demanar la nacionalitat espanyola que se'ls exigeix a les persones nascudes en aquells països (2 anys), molt inferior al termini estàndard (10 anys). Alhora, gran part dels països llatinoamericans compten amb conveni de doble nacionalitat, de manera que l'adquisició de la nacionalitat espanyola no comporta la pèrdua de la

nacionalitat d'origen, fet que sí que succeeix als nacionals d'altres països com el Marroc.

La població nascuda a l'estranger va créixer durant el període 2014-2020 a una taxa mitjana anual acumulativa del 3,5 % mentre que la població nascuda a l'Estat espanyol va disminuir un -0,1 %

L'evolució de la **població nascuda a l'estranger** ens permet apreciar un creixement del 21,5 % durant el període 2000-2008, que es va interrompre el 2008-2014 (1,2 %) per reprendre un creixement moderat durant el 2014-2020 (del 3,5 %), que s'ha mantingut durant el 2020 (0,9 %) tot i la crisi de la COVID-19.

Per contra, la **població nascuda a Espanya** es va mantenir estable durant els períodes 2000-2008 i 2008-2014. Ateses les disminucions continuades de població nascuda a l'Estat espanyol que es registren a partir de l'any 2017, durant el període 2014-2020 es va registrar una taxa de negativa de creixement del -0,1 % anual, que l'any 2020 ha estat del -0,5 % per la crisi de la COVID-19.

Evolució de la població segons la nacionalitat i el lloc de naixement
(taxa de variació anual acumulativa)

	2000-2008	2008-2014	2014-2020	2021
Població total	2,0	0,3	0,6	-0,2
Població nacional	0,4	0,4	0,2	-0,1
Població estrangera	25,3	-0,2	2,5	-0,8
Població nascuda a Espanya	0,3	0,2	-0,1	-0,5
Població nascuda a l'estranger	21,5	1,2	3,5	0,9

Font: Idescat a partir de les dades definitives del padró municipal corresponents a l'1 de gener.

La **població amb nacionalitat administrativa espanyola** també ha mostrat taxes de creixement discretes durant els períodes 2000-2008 i 2008-2014 (del 0,4 % en ambdós períodes), i ha disminuït fins al 0,2 % durant el període 2014-2020, un fet que ve explicat per l'envelliment i la caiguda de la fecunditat. Durant l'any 2020 es detecta per primera vegada en la sèrie històrica disponible un registre negatiu (-0,1 %), que s'explicaria per l'excés de mortalitat provocat per la crisi de la COVID-19.

En canvi, la dinàmica de la **població amb nacionalitat estrangera** ofereix diferències notables a partir de l'esclat de la crisi financera, amb un decreixement del -0,2 % durant els anys 2008-2014. El creixement es reprèn durant el període 2014-2020 (2,5 %) però torna a

caure durant l'any 2020 per la crisi de la COVID-19 i per l'esmentat procés d'adquisició de nacionalitat.

Les persones nascudes al continent americà han fet la contribució més important al creixement de la població estrangera i de la població nascuda a l'estranger durant el període 2014-2021

El creixement de la població nascuda a l'estranger s'explica per la destacada aportació del continent americà, seguida de la dels països africans. **La població nascuda a l'estranger va créixer un 23,9 % durant el període 2014-2021**. El país que més hi ha contribuït va ser el Marroc, amb una aportació de 3,1 pp a aquest creixement. Alguns països llatinoamericans com Veneçuela (2,9 pp), Hondures (2,8 pp) i Colòmbia (2,3 pp) també han contribuït amb força al creixement de la població nascuda a l'estranger. Els països asiàtics que han fet una contribució més rellevant han estat la Xina i la Índia, ambdós amb una contribució de 0,8 pp al creixement.

Contribucions per països al creixement de la població nascuda a l'estranger entre l'any 2014 i el 2021 (en punts percentuals)

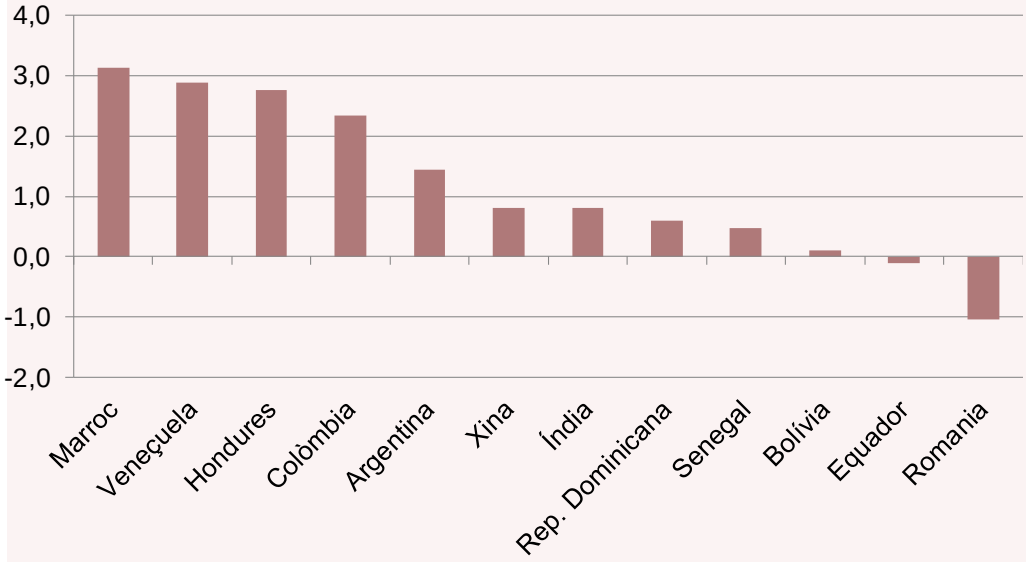

Nota: dades de població a 1 de gener de cada any.
Font: Idescat.

La població estrangera va créixer un 14,8 % durant el període 2014-2021. El països que més han contribuït a aquest creixement han estat els llatinoamericans: Hondures (2,8 pp) Veneçuela (2,0 pp) i Colòmbia (1,7 pp). Per altra banda, les majors davallades de població estrangera també es produeixen entre països llatinoamericans: Equador (1,6 pp), o Bolívia (1,5 pp).

Contribucions per països al creixement de la població estrangera entre l'any 2014 i el 2021 (en punts percentuals)

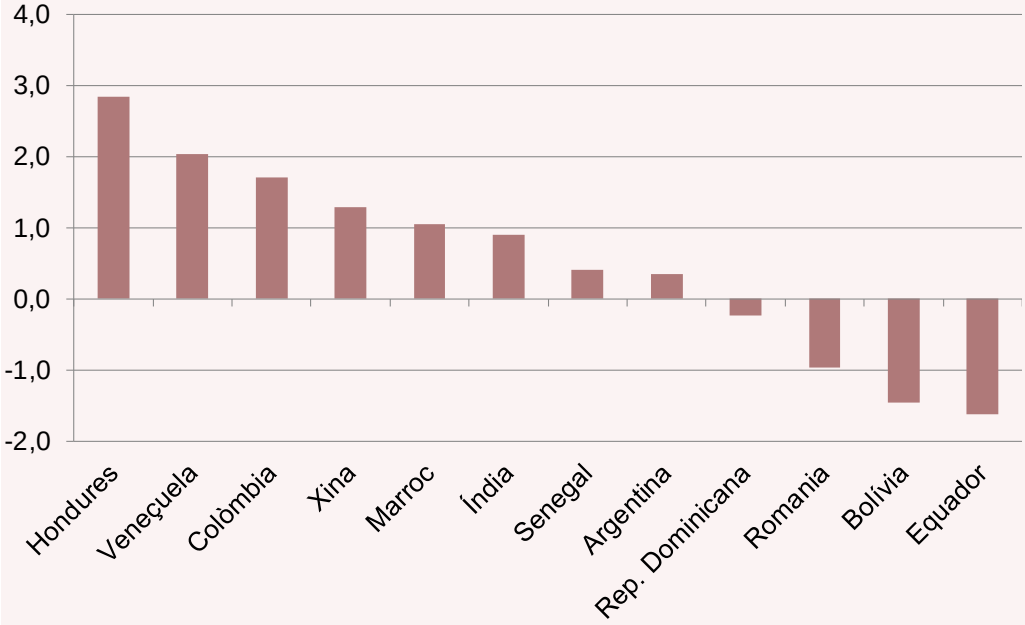

Nota: dades de població a 1 de gener de cada any.
Font: Idescat.